

EESTI KULTUURKAPITAL

2025. AASTA TEGEVUSARUANNE

Avalik-õigusliku juriidilise isiku nimi	Eesti Kultuurkapital
Registrikood	74001328
Aadress	Suur-Karja 23, 10148 Tallinn
Telefon	699 9150
E-post	kulka@kulka.ee
Kodulehekülje aadress	www.kulka.ee
Majandusaasta algus	1. jaanuar 2025
Majandusaasta lõpp	31. detsember 2025

Tegevusaruanne

Sissejuhatus

Eesti Kultuurkapital (edaspidi Kultuurkapital) on avalik-õiguslik juriidiline isik, mille tegevuse eesmärk on kunstide, rahvakultuuri, kehakultuuri ja spordi edendamine ning kultuuriehitiste rajamise ja renoveerimise toetamine rahaliste vahendite sihipärase kogumise ja sihtotstarbelise jagamise kaudu.

Seadusest tulenevalt on Kultuurkapitali ülesanne toetada:

- kaunite kunstide, rahvakultuuri ning kehakultuuri ja spordi edendamise, tutvustamise ja populariseerimise projekte;
- loomingulisi ühendusi;
- ka kultuuri- ja spordialaseid teadusuuringuid;
- kunsti- ja sporditegelaste mälestuste jäädvustamist;
- kultuuri- või spordialal andekaid ja arenguvõimelisi isikuid ning võimaldada neile enesetäiendamist;
- silmapaistnud kunsti- ja sporditegelasi nende vanaduspõlves või nende surma puhul nende perekondi.

Nende ülesannete täitmiseks maksab Kultuurkapital preemiaid ja stipendiume, mida käsitatakse riigipreemiate ja riigieelarvest makstavate stipendiumidena, ning investeeringu-, projekti-, tegevus-, elutöö-, juubeli-, ravimi- ja matusetoetust ning loometöötasu.

Kultuurkapital jagab toetusi valdkondlike sihtkapitalide, maakondlike ekspertgruppide ning nõukogu loodud programmide kaudu. Lisaks jagab Kultuurkapitali nõukogu valdkondade vahelisi ja üleseid toetusi.

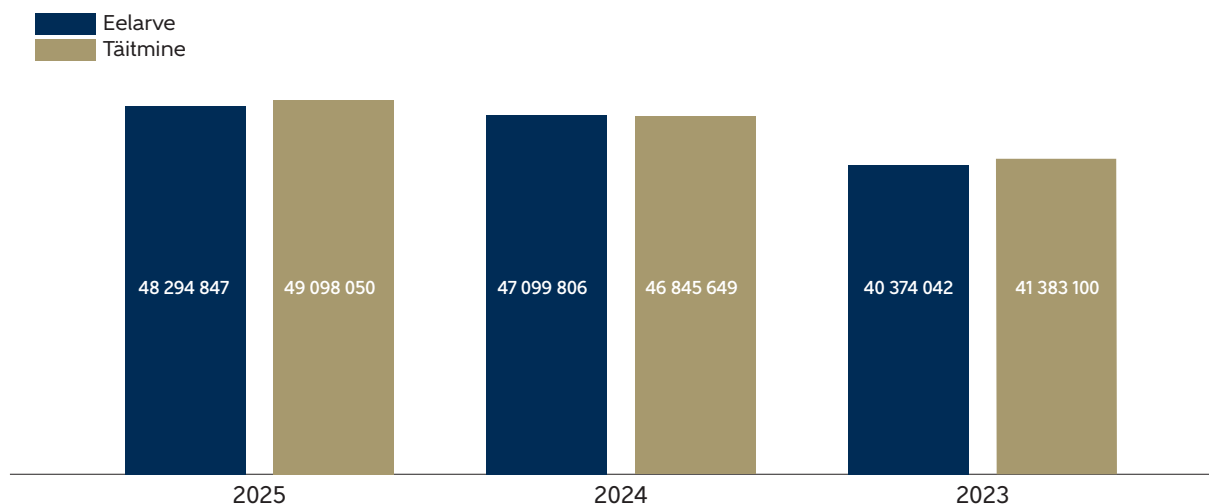
Kultuurkapitali majandustegevus 2025. aastal

Kultuurkapitali iga-aastase eelarve koostamise aluseks on rahandusministeeriumi poolt tehtav alkoholi- ja tubakaaktsiisi ning hasartmängumaksu laekumiste prognoos järgmiseks eelarveaastaks. Alkoholi- ja tubakaaktsiisist laekub seaduse alusel Kultuurkapitalile 3,5% ning hasartmängumaksust 47,8%. Need kaks laekumist annavad valdava osa Kultuurkapitali tuludest. Vara paigutamisest, majandustegevusest või annetustest ja pärandustest saadav tulu on vaid mõni protsent.

Tulud

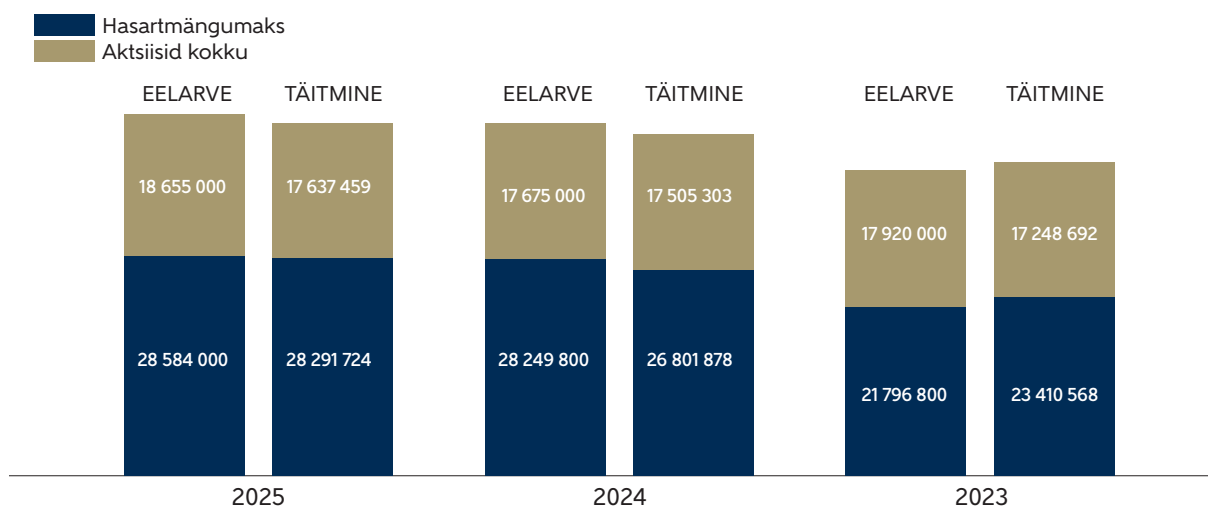
2025. aasta eelarve tuludeks ja sellele vastavateks kuludeks kinnitas Kultuurkapitali nõukogu aasta alguses 48 294 847 eurot. Tulude määramisel on arvestatud ka eelmisest perioodist üle kantud vabu vahendeid summas 49 747 eurot. Kultuurkapitali arvestuslikuks tuluks, koos finantstulu, tuluga vara investeerimisest ja muude tuludega kujunes arvestuslikult ehk tekkepõhiselt **49 098 050 eurot**. See on 1,7% enam, kui eelarvega kavandati. Aruandeaasta tulude eelarvest ja selle arvestuslikust täitmisest ning võrdluses kahe varasema aastaga annab ülevaate järgmine graafik.

Graafik 1: Tulude eelarve ja selle arvestuslik täitmine aastatel 2023–2025

Maksudest laekuva tulu tekkepõhine arvestus põhineb maksukohuslaste poolt Maksu- ja Tolliametile esitatud deklaratsioonidel ning nende põhjal Kultuurkapitalile saadetud informatsioonil. Tegelik ehk kassapõhine laekumine on arvestuslikust mõnevõrra erinev, sest maksukohuslaste poolt 2025. aastal deklareeritud maksud ja aasta tegelik laekumine on erinevad. Kokku laekus 2025. aasta jooksul kassapõhiselt Kultuurkapitali arvetele **48 576 524 eurot**. Eelarvega ei planeerita, aga tegelikult moodustavad ühe osa tuludest taotlejate poolt kasutamata jäänud vahendite või mõnel muul põhjusel tehtud tagasimaksed. 2025. aastal oli selliseid tagasimakseid 364 838 eurot. Ülevaate erinevate tululiikide tegelikust (kassapõhisest) laekumisest võrdluses kinnitatud eelarvega ning võrdluses kahe varasema aastaga annab järgmine graafik.

Graafik 2: Tululiikide tegelik laekumine võrdluses kinnitatud eelarvega aastatel 2023–2025

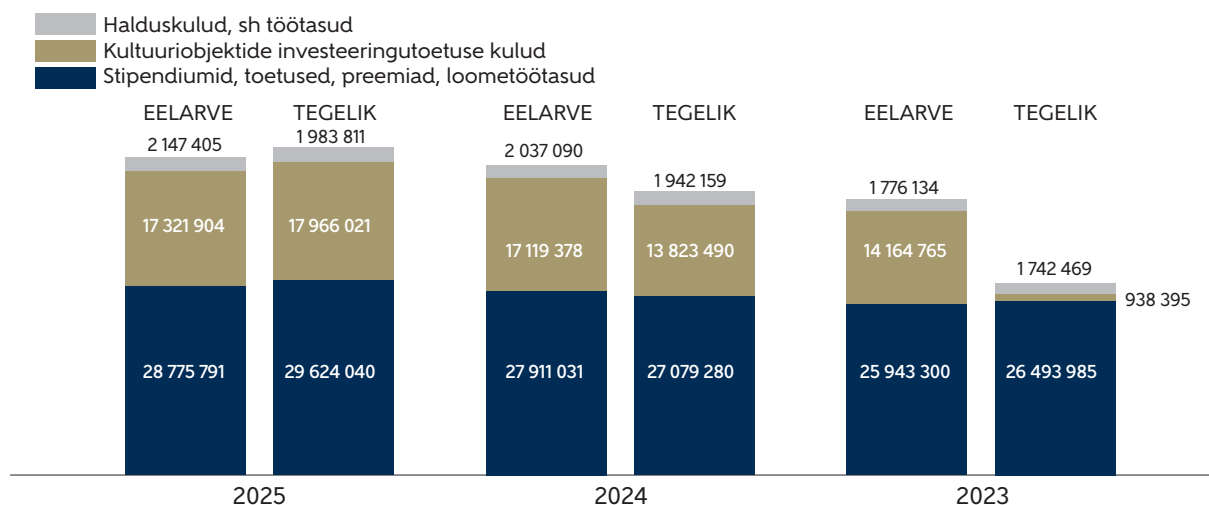
Kulud ja tulem

Kultuurkapitali kuludeks kujunes 2025. aastal **49 577 179 eurot**, mis on mõnevõrra rohkem kui arvestuslikud tulud. Vahe ehk aasta tulem on miinus 479 130 eurot. Tulusid ületav kulu eelmisel aastal ja suure tõenäosusega ka mitmel järgneval aastal tuleb sellest, et mitmed kultuurisündmused, mida Kultuurkapital rahastab, toimuvad aruandeaastale järgneval aastal. See tähendab, et lepingud toetuste väljamakseteks näevad ette väljamakseid mitmes osas ning pea 2/3 neist maksetest tehakse sündmuse toimumise aastal. Juba 2026. aasta tulemit mõjutab ka riiklikult tähtsate kultuuriehitiste ehitustegevuse elavnemine ja seoses sellega saavad väljamaksed investeringutoetusteks olema oluliselt suuremad vastava aasta sihtotstarbelistest laekumistest. Vahe ehk jooksva aasta ülekulu kaetakse eelnevatel aastatel, kui investeringutoetusi ei olnud vaja maksta, kogunenud sihtotstarbeliste vahendite jäägi ehk akumuleeritud tulemi arvelt. 2025. aasta lõpu seisuga oli selliste vahendite jääk 28 807 818 eurot.

Tulemi kujunemist mõjutab veel kõrgkoolide õppejõudude loometegevuse toetuse arvestuslike ja tegelikult välja makstud toetuste vahe. Sedagi osa tulemist saab järgnevatel aastatel kasutada ainult sihtotstarbeliselt ehk seadusega ettenähtud eesmärkidel. Oma osa tulemi kujunemisele annab ka halduskulude kokkuhoid või ülekulu. 2025. aastal tekkis halduskulude kokkuhoiust jääk 185 750 eurot. Sedagi summat saab tulevikus kasutada sihtotstarbeliselt halduskulude katteks või nõukogu igakordse otsuse alusel põhitegevuse kulude katteks.

Parema ülevaate Kultuurkapitali 2025. aasta eelarvestatud kuludest ja neile vastavatest tekkepõhistest kuludest ning võrdluses varasema kahe aastaga annab järgmine graafik.

Graafik 3: Eelarvestatud kulud ja neile vastavad tekkepõhised kulud aastatel 2023–2025

Graafikult näeme, et 2025. aasta oli eelnevast erinev selle poolest, et stipendiumideks, preemia-teks, toetusteks, loometöötasudeks ning kultuuriobjektide investeeringutoetusteks tehti eraldi enam, kui eelarvega oli kavandatud. Seda võimaldasid plaanitust suuremad muud tulud ja ha-sartmängumaksu plaanitust parem laekumine, aga ka eraldusotsused, mis tehti etteulatuvalt, väl-jamaksetega 2026. aastal. Eelarvet ületavad investeeringutoetused, nagu ka eelnevalt kirjeldatud, tehti jooksva aasta ülelaekumise arvelt.

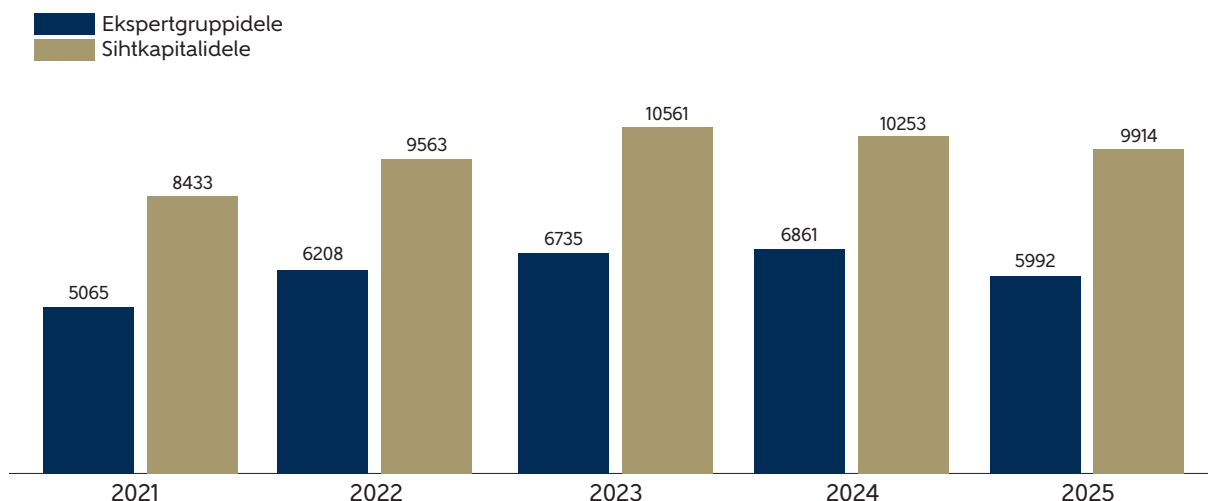
Toetused, stipendiumid, preemiad ja loometöötasud

Suurimaks kulugrupiks, kuhu tulud vastavalt seadusele suunatakse, on eraldised toetuste, sti-pendiumide, preemiate ja loometöötasude jagamiseks. 2025. aastal moodustati vastavaid eraldi-si kokku summas 30 087 955 eurot, mida kaheksa sihtkapitali, viisteist maakondlikku ekspertgrup-pi ja Kultuurkapitali nõukogu jagasid vastavalt laekunud taotlustele või ka omaalgatuslike eral-dusotsuste alusel.

Taotlused

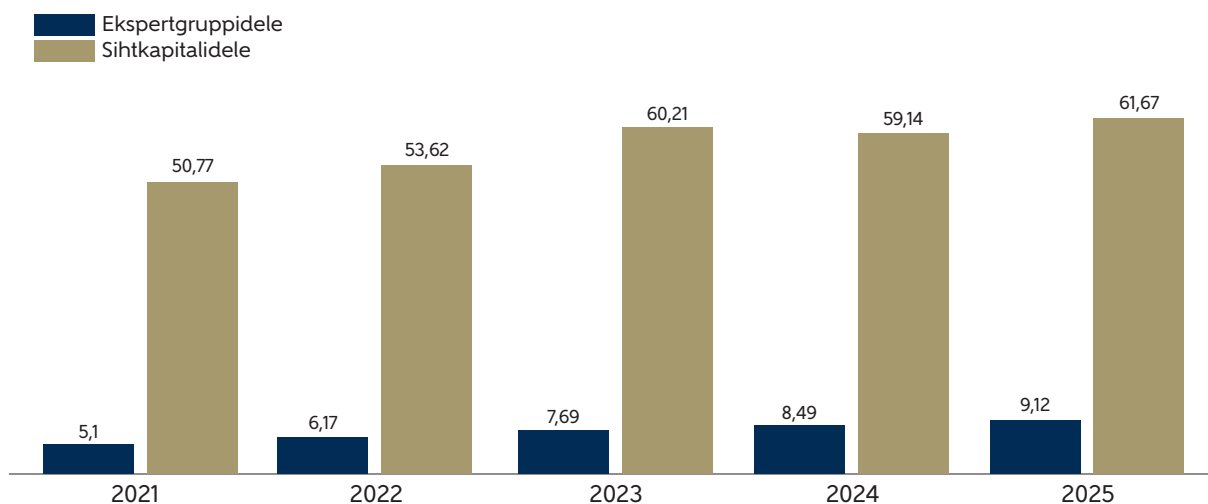
2025. aastal laekus taotlusi kokku 15 906. See on 5,3% vähem kui aasta tagasi, kui laekus 17 114 taotlust. Vähenes nii sihtkapitalidele kui ka maakondlikele ekspertgruppidele esitatud taotluste arv. Üht ja ainuõiget selgitust taotluste arvu vähenemisele ei ole. Täpsema ülevaate 2025. aastal esitatud taotluste arvust ja võrdluses varasema nelja aastaga annab järgmine graafik.

Graafik 4: Esitatud taotluste arv aastatel 2021–2025

Vastupidiselt taotluste arvu vähenemisele kasvas nende summaarne rahaline maht võrreldes aasta varasema perioodiga. Kokku esitati 2025. aastal taotlusi summas 70,78 miljonit eurot. Võrreldes aasta varasema perioodiga on seda 4,7% enam. Ülevaate 2025. aastal esitatud taotluste rahalisest mahust ja võrdluses varasema nelja aastaga annab järgmine graafik.

Graafik 5: Esitatud taotluste rahaline maht aastatel 2021–2025 (miljon eurot)

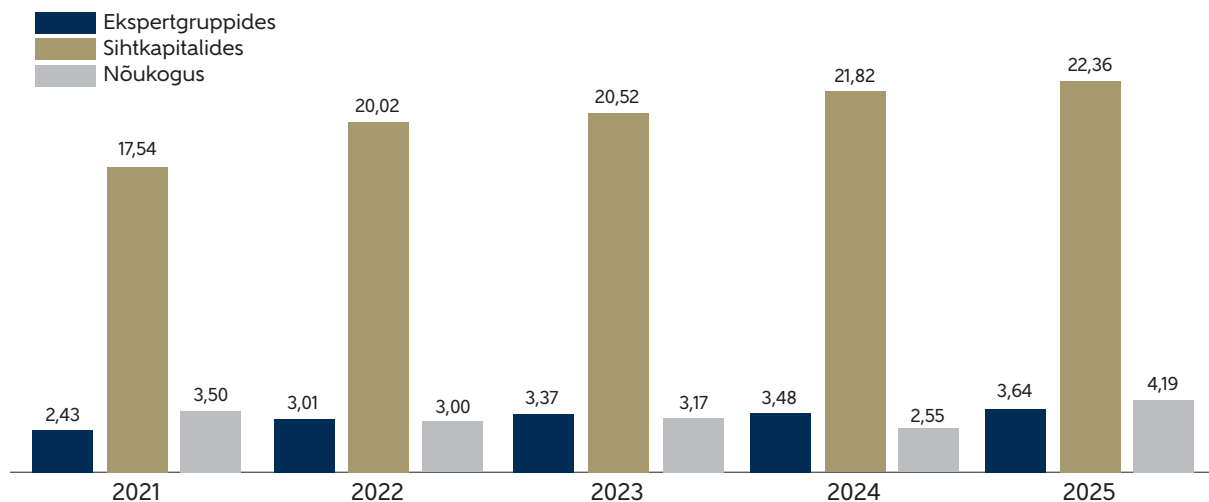
Kokkuvõtvalt saab öelda, et taotluste arv vähenes, aga ühe taotluse kohta küsitav summa kasvas oluliselt. Maakondlikele ekspertgruppidele esitatud taotluste keskmine summa ühe taotluse kohta kasvas 1237 eurolt 1521 eurole ning sihtkapitalidele esitatud taotluste keskmine summa kasvas 5768 eurolt 6220 eurole.

Eraldused

Kui eelarve tehakse vastavalt rahandusministeeriumi prognoosile ja selle alusel kinnitatud riigieelarvele, siis eraldusotsuseid teeb Kultuurkapital tegelikult laekuvate summade alusel. Neli korda aastas, vastavalt eelneva kolme kuu laekumisele, kinnitatakse sihtkapitalidele, ekspertgruppidele ja nõukogule eraldusotsusteks nõ kvartaalne eelarve, mis võtab arvesse ka varasemaid tagastusi

või varem võetud kohustusi. Selliselt saadud nelja kvartaalse eelarve alusel tehti eraldusotsuseid aasta jooksul kokku 30,09 miljonit eurot. See summa sisaldab loometöötasusid ja neilt arvestatud makse ning kõiki stipendiumideks, toetusteks ja preemiateks eraldatud summasid. Selguse mõttes olgu korratud, et sellel numbril ei ole mingit puutumust graafikul 3 toodud eelarve vastava numbriga ega ka tekkepõhiselt arvestatud eelarve täitmise numbriga. Eraldusotsuseid tehakse kassapõhiselt ehk vastavalt tegelikule laekumisele. Ülevaate 2025. aastal tehtud eraldusotsustest ja võrdluses varasema nelja aastaga annab järgmine graafik.

Graafik 6: Tehtud eraldusotsused aastatel 2021–2025 (miljon eurot)

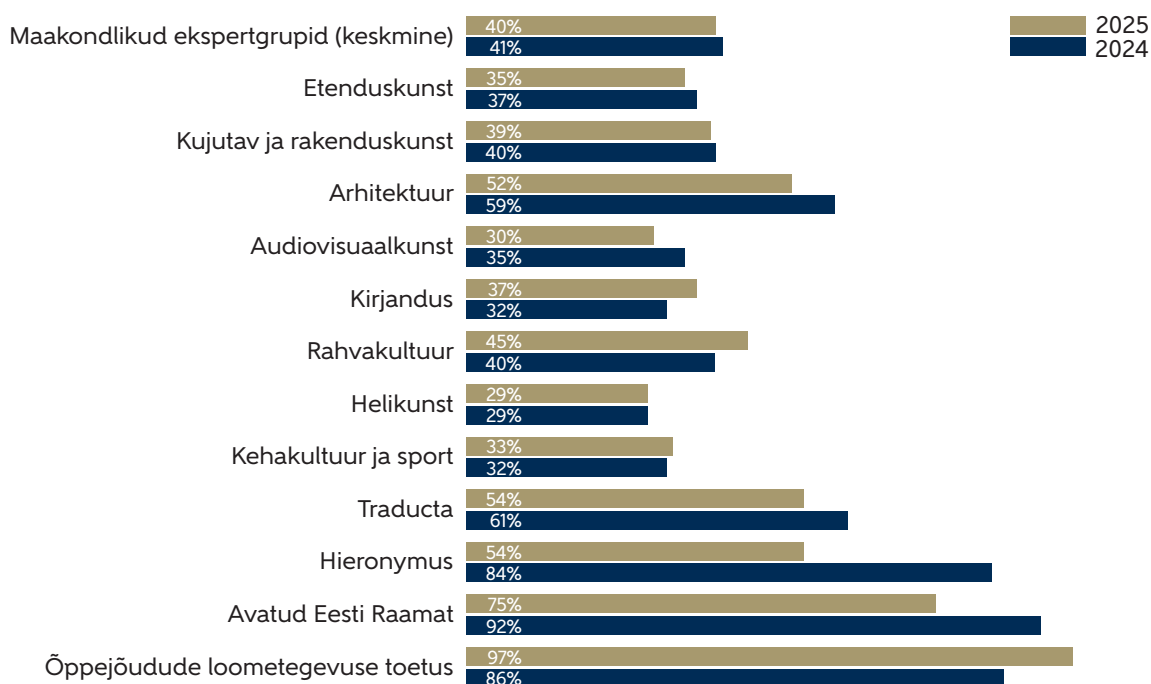
Aasta jooksul tehtud eralduste rahaline maht kasvas 8% võrreldes aasta varasema perioodiga. Taotluste graafiku põhjal saame arvutada, et taotluste maht kasvas ainult 4,7%. Eralduste ja taotluste suhe maakondades ega ka sihtkapitalides siiski ei paranenud, sest suurte ja kulukate sündmuste kulud kaeti nõukogu vahenditest, taotlused kajastuvad sihtkapitalide statistikas, aga eraldused tehti nõukogu vahenditest. Tervikuna säilitas Kultuurkapital eralduste ja taotluste suhte arvu aasta varasemaga samal tasemel. Täpsemalt on eralduste ja taotluste suhte dünaamika esitatud järgmises tabelis.

Tabel 1: Taotluste ja eralduste suhtarvud aastatel 2021–2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Ekspertgruppides (keskmise)	48%	49%	44%	41%	40%
Sihtkapitalides (keskmise)	40%	43%	38%	39%	36%
Nõukogus				80%	92%
KULTUURKAPITALIS KESKMISELT	42%	44%	40%	41%	41%

Eelnevast tabelist näeme veel, et vahe maakondlike ekspertgruppide ja sihtkapitalide keskmise vahel on üsna suur, tervelt 4 protsendipunkti. See omakorda tähendab, et mõne sihtkapitali võimalused võrreldes maakondade keskmisega on veelgi ahtamad. Sihtkapitalide, programmide, õppejõudude loometegevuse toetuse ja maakondade lõikes annab taotluste ja neile vastavate eralduste suhtarvudest ja nende muutustest võrdluses aasta varasema perioodiga ülevaate järgmine graafik.

Graafik 7: Taotluste ja eralduste suhtarvud valdkondade järgi aastatel 2024–2025

Siiski ei saa kahe aasta suhtarvude põhjal teha järeldusi ühe või teise valdkonna rahastuses toimunud või toimuvate muutuste kohta. Aastati need protsendid kõiguvad, paar suuremat taotlust võivad neid suhtarvusi muuta üsna suures ulatuses. Olukorra analüüsimisel tuleks jälgida vähemalt viie aasta trendi.

Riiklikult tähtsad kultuuriehitised

Kultuurkapital on sõlminud lepingud investeeringutoetuse eraldamiseks nelja riiklikult tähtsa kultuuriobjekti arendajaga. 2025. aastal sõlmiti leping Tallinnfilm OÜga filmilinnaku ehituse rahastamiseks ning eelnevast olid lepingud Tartu linnavalitsusega, Rakvere linnavalitsusega ja Eesti Rahvusringhäälinguga. Tekkepõhise ülevaate kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks varasematel perioodidel kogunenud, aasta jooksul lisandunud ja kasutatud vahenditest annab järgmine tabel.

Tabel 2: Vahendid kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks aastatel 2024–2025

	2025	2024
Kultuuriehitiste sihtfinantseerimise vahendite jääk aasta alguses	28 787 040	25 782 455
Aasta jooksul lisandunud vahendid kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks	17 986 799	16 828 075
Aasta jooksul eraldatud vahendid kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks	-17 966 021	-13 823 490
-Sellest Tartu südalinna kultuurikeskuse sihtfinantseerimine	879 494	1 702 330
-Sellest Arvo Pärdi nimelise muusikamaja sihtfinantseerimine	8 872 049	11 356 302
Sellest ERRi uue telekompleksi sihtfinantseerimine	6 996 350	764 858
Sellest Tallinna filmilinnaku rajamise sihtfinantseerimine	1 218 127	0
KULTUURIEHITISTE SIHTFINANTSEERIMISE VAHENDITE JÄÄK AASTA LÖPUS	28 807 818	28 787 040

Minemata aruandega liialt detailseks, on edaspidi aruandes markeeritud ainult kõige olulisemaid arendustegevuse etappe ja toodud välja informatsioon, mis kõige enam iseloomustab riiklikult tähtsate kultuuriobjektide ehitamise hetkeseisu.

Tartu Südalinna Kultuurikeskus Siuru

Leping Tartu Südalinna Kultuurikeskuse arenduse ja ehituse rahastamiseks sõlmiti Kultuurkapitali ja Tartu Linnavalitsuse vahel 2022. aasta 19. detsembril.

Siuru algne arvutuslik maksumus vastavalt lepingule Kultuurkapitaliga oli 73,7 miljonit eurot (ilma KMta), millest Kultuurkapital katab kaks kolmandikku ja Tartu Linnavalitsus ühe kolmandiku. Kultuurkapitalile tähendaks see eraldist summas 59,2 miljonit eurot. See summa võib suureneda. Kui võtta aluseks ehitushinna indeksi kasv alates lepingu sõlmimisest kuni ehituse reaalse alguseni aastal 2027, võib see muutus tulla isegi kuni 25%. Sellest lähtuvalt võib projekti arvutuslikuks maksumuseks kujuneda isegi 92,1 miljonit eurot, millest Kultuurkapitali eraldis oleks 61,7 miljonit eurot. Tartu Linnavalitsus ja Siuru tiim lähtuvadki eesmärgist, et Siuru maksumus tuleb 92,1 miljonit eurot (ilma KMta). See summa peaks katma ka hoone sisustuse maksumuse. Tartu Linnavalitsusel on kokkulepe Maksu- ja Tolliametiga sisendkäibemaksu tagasiarvestamiseks, mis tähendab, et kulusid arvestatakse ilma käibemaksuta.

Kultuurkapital on planeerinud Siuru investeeringutoetuse eraldised kuni aastani 2034.

Arvo Pärile pühendatud Ukuaru muusikamaja Rakveres

Kultuurkapitali nõukogu otsustas Rakvere Linnavalitsuse taotluse alusel muusikamaja ehituseks eraldada investeeringutoetust 21 miljonit eurot ja Rakvere enda kohustus oli ehitust finantseerida summas 2 miljonit eurot.

Leping muusikamaja arenduse ja ehituse rahastamiseks sõlmiti Kultuurkapitali ja Rakvere Linnavalitsuse vahel 2023. aasta 15. veebruaril.

Aruande esitamise ajaks on Kultuurkapital teinud investeeringutoetuse väljamakseid summas 21 miljonit eurot ja sellega on kohustused Rakvere Linnavalitsuse ees täidetud.

Rakverre rajatud Arvo Pärile pühendatud muusikamaja Ukuaru valmis kavandatud ajagraafikus ning ehitus- ja sisustuskulud püsisid kinnitatud eelarve piires.

Eesti Rahvusringhäälingu telemaja

Kultuurkapitali nõukogu otsustas eraldada Eesti Rahvusringhäälingule (edaspidi ERR) investeeringutoetuseks kuni 62 miljonit eurot.

Leping telemaja ehituse rahastamiseks Kultuurkapitali ja Eesti Rahvusringhäälingu vahel sõlmiti 2024. aasta 28. juunil.

Ehitaja leidmiseks korraldatud riigihanke võitis ehitusfirma Nordecon AS, kelle pakkumus käibemaksuga oli 49 783 272 eurot. ERR-i puhul on investeeringutoetusega kaetavaks kuluks ka käibemaks, sest ERR-ile sisendkäibemaksu ei tagastata.

Ehitajaga sõlmitud lepingu järgi peab telemaja valmima 2027. aasta lõpuks. ERR-i juhtkonnalt saadud info kohaselt ollakse töödega graafikus ja aruande esitamise ajaks on Nordecon AS töödega jõudnud maapealsesse faasi.

ERR on kalkuleerinud telemaja maksumuseks koos eeltöödega, liitumistasudega, ehitusjärelvalvega, projektijuhtimisega Riigi Kinnisvara AS-i poolt ning kohtkindla tehnoloogia soetamisega

kuni 78 miljonit eurot. Telemaja maksumus projekteerimisest kuni sisustuseni peaks saama kaetud järgmistest katteallikatest:

- Eesti Kultuurkapitali rahastus 62 miljonit eurot, millele võib lisanduda vajadusel sildfinantseeringust tulenev intressikulu;
- Rahaliste vahendite jääk Tuisu tänaval asunud kinnistu müügist 3,5 miljonit eurot;
- Olemasoleva vana telemaja müügist prognoositav tulu vähemalt 8 miljonit eurot, loodetavasti rohkem;
- Iga-aastane täiendav ERRi investeeringutoetus 1,5 miljonit eurot mittekohtkindla tehnoloogia soetamiseks ja ajakohasena hoidmiseks, alates aastast 2027.

Vastavalt lepingule on Kultuurkapital planeerinud telemaja investeeringutoetuse eraldised kuni aastani 2031.

Tallinna filmilinnak

Esimese taotluse filmilinnakule investeeringutoetuse eraldamiseks esitas Tallinn Film Wonderland OÜ (edaspidi TFW).

Vaatamata osapoolte pingutusele ei jõutud lahkarvamuste tõttu hoonestusõiguse tingimustes, TFW bilansiväliste kohustuste ebaselguse ja filmivaldkonna ebapiisava kaasatuse tõttu, lepingu sõlmimiseni. Kõik see seadis kahtluse alla toetuse sihipärase kasutuse.

Veebruaris 2025 otsustas Kultuurkapitali nõukogu lõpetada investeeringutoetuse eraldamise lepingu ettevalmistavad läbirääkimised TFW-ga ning tühistada 28.06.2023 vastu võetud otsuse, millega nõukogu eraldas TFW-le investeeringutoetuse kuni 22 miljonit eurot.

Eelnevalt, enne läbirääkimiste lõpetamise otsuseni jõudmist, oldi kultuuriministeeriumiga stuudiokompleksi rajamist puudutavates aruteludes järeldusele, et filmilinnaku arendamise ja vähemalt esimese etapi väljaehitamise vastutuse võtab sihtasutus Eesti Filmi Instituut, kes annab selle ülesande tütarettevõttele Tallinnfilm OÜ.

Tallinnfilm OÜ esitas 2025. aasta suveks taotluse investeeringutoetuse eraldamiseks, Kultuurkapitali nõukogu rahuldab selle ning tegi otsuse eraldada filmilinnaku rajamiseks kuni 25 mln eurot. Vastav leping on Kultuurkapitali ja Tallinnfilm OÜ vahel sõlmitud ning alustatud on aktiivselt ettevalmistusi filmilinnaku ehituse korraldamiseks. Tallinna Linnavalitsusega on sõlmitud hoonestusõiguse leping ning Tallinna Arendused Aktsiaseltsilt on ära ostetud filmistuudio rajamiseks vajalik projektdokumentatsioon. Kultuurkapital eraldas aasta lõpus nende kulude katteks 1,5 miljonit eurot, millest aasta lõpuks kulutati ära 1,2 miljonit eurot.

Omandatud projektile on tellitud ekspertiis ja selle tulemusel on otsustatud projekti olulisel määral uuendada. Ennekoike on vaja projekti muuta selliselt, et stuudiokompleksi tehniline lahendus oleks algselt kavandatud oluliselt energiatõhusam, ruumilahendused funktsionaalsemad ning kokkuvõttes peab projekt tagama stuudiotele tulevikus antava roheehitise märgi ehk LEED ja BREEM sertifikaadid. Projektile tehtavate parandustega loodetakse lõpetada 2026 aasta suve esimeses pooles ja suve teises pooles loodetakse välja kuulutada rahvusvaheline ehitushange. Ehituslepingu sõlmimiseni loodetakse jõuda hiljemalt oktoobris. See omakorda lubab järeldada, et reaalne ehitustegevus saaks alata 2027. aasta jaanuaris.

Ülevaate riiklikult tähtsate kultuuriehitistele juba eraldatud ja kuni aastani 2036 planeeritud toetuste kassapõhisest planeerimisest annab järgmine tabel.

Tabel 3: Riiklikult tähtsate kultuuriehitistele juba eraldatud ja kuni aastani 2036 planeeritud toetused

	2025*	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032-2036	KOKKU
% hasartmängumaksust	60,6%	52%	52%	52%	52%	52%	52%	52%	
Laekumine kultuuriehitiste finantseerimiseks	59 782	16 554	17 275	17 971	18 100	18 200	18 300	93 100	259 282
ERR	7 761	16 000	10 000	8 000	8 000	6 500	5 750	0 000	62 011
SIURU** (SÜKU)	2 748	3 000	15 000	10 000	10 000	6 000	5 000	7 500	59 248
Rakvere	21 000	0 000	0 000	0 000	0 000	0 000	0 000	0 000	21 000
Estonia	0 000	0 250	0 250	0 250	0 250	3 000	4 000	80 000	88 000
Kreenholm	0 000	0 000	0 000	0 000	0 000	0 000	0 000	0 000	0 000
Filmilinnak	1 500	2 500	5 000	3 500	2 500	2 500	2 500	5 000	25 000
SALDO ehk jääk	26 773	21 577	8 602	4 823	2 173	2 373	3 423	4 023	4 023

* 2025. aasta veerus on kajastatud ka varasematel aastatel tehtud investeeringud summeerituna.

** Siuru maksumus täpsustub sõltuvalt ehitushinnaindeksist vahetult enne ehituslepingu sõlmimist.

Tabelis on riiklikult tähtsate kultuuriehitiste finantseerimiseks hasartmängumaksu alusel laekuvad summad kuni aastani 2029 esitatud rahandusministeeriumi 2025. aasta sügisprognoosi alusel ja sealt edasi laekumist suurendatud 0,1 miljoni euro kaupa aastas. Tavaliselt on see kasv alati suurem, aga konservatiivse eelarvestamise põhimõtet järgides ei ole me tulevikku varasema kasvukõvera alusel ekstrapoleerinud. Kuni aastani 2036 ei ole Kreenholmi kultuurikvartalile vahendeid planeeritud, aga sealt edasi on sihtotstarbelised kultuuriehitistele laekuvad vahendid vabad ja need võib suunata Narva eeldusel, et Narval on tekkinud vahendid rajatava kultuurikvartali sisuga täitmiseks ja haldamiseks.

Loometöötasu

Teist aastat on Kultuurkapitali ülesannete loetelus võimalus maksta loometöötasu varem loometöötasuna tehtud väljamaksete asemel. Loometöötasu maksmise peamine eesmärk on anda vabakutselistele loovisikutele sotsiaalsed tagatised, ennekõike võimalus saada ravikindlustuse leping Tervisekassaga. Sarnaselt teiste elualadega makstakse loovisikutele nende loometöö eest tasu, millelt peetakse kinni tulumaks ja Kultuurkapitali poolt tasutakse sotsiaalmaksed. Ülevaade 2025. aasta loometöötasude taotlustest ja neile vastavatest eraldustest on toodud järgmises tabelis.

Tabel 4: Loometöötasu taotlused ja eraldused aastal 2025

	Taotletud summa, EUR	Taotluste arv, tk	Eraldatud summa, EUR	Eralduste arv, tk	Eralduste ja taotluste suhe, EUR/EUR	Eralduse ja taotluste suhe, tk/tk
Sihtkapitalid	2 506 127	502	493 042	284	20%	57%
Maakonnad	126 765	48	38 658	27	30%	56%
Programmid	254 352	34	115 335	15	45%	44%
KOKKU	2 887 244	584	647 036	326	22%	55%

Tabelis ei ole kajastatud kulu sotsiaalmaksule ja töötukindlustuse maksule. Nende kahe maksuga koos oli kulu loometöötasudele 2025. aastal 847 634 eurot. Aasta varem oli vastav summa 1 011 782 eurot. Kui 2024. aastal eraldati loometöötasusid 33% küsitud summast, siis 2025. aastal

tehti eraldusi ainult 22%. See on oluliselt vähem kui Kultuurkapitali valdkondlike eraldusotsuste keskmine (vt esimest graafikut).

Loometöötasu on Kultuurkapitalile uus meede. Esmakordselt rakendati seda alles 2024. aastal. Kahe aasta loometöötasude taotluste ning eralduste võrdlus on toodud järgmises tabelis:

Tabel 5: Loometöötasude taotluste ja eralduste võrdlus aastatel 2024–2025

Loometöötasud	2024	2025	Muutus 25/24
Esitati taotlusi, tk	549	584	6%
Taotluste summa kokku, EUR	2 312 671	2 887 244	25%
Tehti eraldisi, tk	254	326	28%
Eralduste summa kokku, EUR	763 601	647 036	-15%
KESKMINE ERALDISE BRUTOSUMMA, EUR	3 006,30	1 987,77	-34%

Tabelist näeme, et taotluste arv ja eriti taotluste rahaline maht on võrreldes aasta varasemaga kasvanud. Esimene 6% ja teine 25%. Aastate võrdluses kasvas ka eraldusotsuste arv 28%, aga eraldusotsuste rahaline maht seevastu vähenes 15%. Selle tulemusel keskmine loometöötasu vähenes ühe taotluse kohta kahanes järsult. Enne tulumaksu mahaarvamist oli see 2025. aastal 1987,77 eurot. Aasta varem määratud keskmine loometöötasu üle kolmandiku suurem, tervelt 3006,30 eurot.

Loometöötasu rakendamise kõige olulisemaks mõtteks oli loomeinimestele täiendavate sotsiaalsete tagatiste andmine, ennekõike ravikindlustuse tagamine, et taotleja saaks võimalikult pika lepingu Tervisekassaga. Kui 2024. aastal tagas Kultuurkapitali loometöötasu keskmine eraldis umbes nelja kuu ravikindlustuse, siis 2025. aastal ainult kolme kuu ulatuses.

Seda võib põhjendada esmalt sellega, et loometöötasu on veel uus meede ja tihti taotletakse loometöötasu töödele, millel puudusid loometöö tunnused või polnud taotluses kirjeldatud loometöö lõpp-tulemust ning tähtaega. Teiseks ka ekspertide soov ja vastutus jätta võimalikult palju raha valdkonnale ja mitte kulutada seda loometöötasule lisanduvateks maksudeks. Siiski võib ka teise aasta põhjal öelda, et loometöötasu meede aitas enam kui pooltsadat loomeinimest tervisekindlustuse saamisel ja sellega jätkamine ning senisest ulatuslikum rakendamine on igati põhjendatud. Ka vormilt on loomingulise töö eest tasumine loometöötasuna õigem kui senine loometöötoetus.

Halduskulud

Eelnevast teame, et sihtkapitalidele, nõukogule ja maakondlikele ekspertgruppidele laekuvad vahendid eraldusotsuste tegemiseks vastavalt maksude tegelikule laekumisele ja eraldusotsuseid tehakse laekumise piires. Eraldusotsuste võrdlus aasta alguses kinnitatud eelarvega ei anna aimu Kultuurkapitali finantskäitumisest ega sisalda ka muud olulist informatsiooni peale rahandusministriumide oskuse prognoosida hasartmängumaksu ja aktsiiside laekumist.

Seevastu halduskulud tervikuna on ainus kulurida, mis peab jääma eelarvega kavandatu piiresse. Kultuurkapitali 2025. aasta halduskulud, sh juhtimiskulud, nõukogu ja komisjonide kulud, personali töötasud, ruumide rent, kinnisvara majandamine jne olid kokku 1,9 miljonit eurot. Lisaks tehti halduskulude arvelt investeeringud ja ettemaksed 61 500 eurot ehk kokku olid Kultuurkapitali otsesed halduskulud 1,948 miljonit eurot. See on eelarvega kavandatud, mis oli 2,084 miljonit eurot, pea 186 000 vähem. Ülevaate halduskulude suurematest gruppidest võrdluses eelarvega annab järgmine tabel.

Tabel 6: Halduskulude suuremad grupid võrdluses eelarvega

	Eelarve	Täitmine		Jääk
		Otsesed halduskulud	Investeeringud ja ettemaksed	
Juhtimiskulud	132 330	128 534	0	3 796
Ekspertiisikulud	471 447	463 769	0	7 678
Sise- ja välisaudiitori ja auditikomitee kulud	33 730	26 911	0	6819
Personalikulud	799 564	797 233	0	2 331
Bürookulud	220 245	200 639	1 173	18 433
Arenduskulud	178 156	53 057	59 356	65 743
Turunduskulud	153 520	142 890	1 000	9 630
KULKA 100 kulud	92 200	70 486	0	21 714
Kinnisvarainvesteeringu majandamiskulud	2 913	3 308		-395
Reserv	63 300	13 300	0	50 000
HALDUSKULUD KOKKU	2 147 405	1 900 127	61 529	185 750

Tabelist on näha, et aasta lõpuks kujunes küllalt suur halduskulude jääk või õigem oleks nimetada seda kokkuhoiuks. Suurim kokkuhoid tekkis arenduskuludest, mis algselt kavandati 2024. aasta tasemel. Tegelik ja vajalik arendustööde maht kujunes kavandatud väiksemaks. Kõik 2025. aastasse kavandatud arendustegevused sai tehtud. Eelarvestatust vähem kulus ka Kultuurkapitali sajanda juubeliga seotud tegevustele. Samas said kõik plaanis olnud asjad tehtud. Bürookulude kokkuhoid tulenes sellest, et kulud elektrienergiale, küttele ja muudele büroo pidamiseks vajalikele kuludele osutusid sooja talve ja oluliselt väiksemate elektriarvete tõttu oodatust väiksemaks.

Halduskulude kokkuvõtteks on oluline märkida, et Kultuurkapitali halduskulud on läbi aegade hoitud madalad ja need on moodustanud kogutuludest maksimaalselt kuni 4,5%, 2025. aastal oli see 4,0%.

Olulised arengud, tegevused ja sündmused

Seadusandlus

2025. aastal valmistati Kultuurkapitali osalusel ette ja võeti Riigikogus vastu mitu seadusemuudatust. Muudeti nii Kultuurkapitali seadust kui ka Kultuurkapitali tulude aluseks olevat hasartmängumaksu seadust. Osa neist jõustus 2025. aasta jooksul ja osa jõustub alles 2026. aasta alguses. Kultuurkapitali seadusesse lisandusid sätteid, mis kohustavad Kultuurkapitali tulevikus, kui selleks tekivad sihtotstarbelised vahendid, rahastama ka riiklikult tähtsate spordiehitiste rajamist. Teiseks lisandus kohustus maksta toetusi neile sihtasutustele ja mittetulundusühingutele, mis on suutnud kaasata erakapitali annetusi oma tegevuse rahastamiseks. Seda juhul, kui on selleks on laekunud hasartmängumaksu seaduse alusel sihtotstarbelised vahendid.

Oluline muutus, mis õnnestus sisse viia Kultuurkapitali seadusesse, aitab korrastada Kultuurkapitali halduskulude moodustamise reegleid. Varem kehtinud seadusesäte võimaldas halduskulusid moodustada ainult maakondlike ekspertgruppide ja nõukogu kasutusse seaduse alusel suunatavate vahendite arvel. Isegi sihtkapitalide ekspertiisi ja muud töökorralduslikud kulud kaeti nõ ekspertgruppide ja nõukogu vahenditest. Alates 2026. aastast jaguneb halduskulude koormus sihtkapitalide, maakondlike ekspertgruppide ning nõukogu vahel proportsionaalselt.

Uus töökohateenus

Kultuurkapitali igapäevast tööruutiini muutis enim pilvepõhisele ja varasemast oluliselt turvalisemale IT teenusele üleminek. 2025. aasta augustis võttis valitsus vastu otsuse muuta Riigi IT Keskuse poolt loodud arvutitöökohateenus riigiasutustele kohustuslikuks. Kultuurkapitalile ei olnud see üleminek otseselt kohustuslik, aga teisi arvestatavaid valikuid ka ei olnud. Alternatiivsed valikud tähendaks kogu IT valdkonna kulu võtmist Kultuurkapitali eelarvesse. Riigi IT Keskuse teenuse eest tasub Kultuuriministeerium. Juba oktoobris vahetati välja kõigi töötajate arvutid ning kõigil tuli hakata õppima senist arvutikasutuse praktikat muutvaid rakendusi nagu SharePoint ja Teams. Toimus mitu õppepäeva.

Kui aasta esimeses pooles tegeldi veel aktiivselt dokumendihalduse uuele Folderit'i nimelisele tarkvarale üleminekuga, siis aasta lõpus kasutusse võetud SharePoint katab mitmed eelmainitud programmi funktsionaalsused. Sellest tulenevalt otsustati, et edaspidi jääb Folderit kasutusele põhiliselt digitaalse arhiivina ja igapäevast dokumendihaldust sisaldavad funktsioonid realiseeritakse Teamsi ja SharePoint rakendustes.

e-kulka

Muudatusi ja nendega kaasnevaid arendustegevusi kavandades oleme lähtunud sellest, et Kultuurkapitali põhiprotsessides toimuvad muutused ei esitaks taotlejatele täiesti uusi ja varasemast täiesti erinevaid nõudmisi või senise kasutajakogemuse radikaalset ümberõppimist. Sama eesmärgi oleme võtnud ka ekspertide töökeskkonna uuendamisel.

2025. aastal jätkus e-kulka uuendamine ja eesmärk oli lõpetada arendustegevuste kolmas ja ühtlasi viimane etapp. Kolmanda etapi arenduste peamiseks eesmärgiks oli parandada Kultuurkapitali töötajate, kes otseselt tegelevad taotlustega ja suhtlevad nii ekspertide kui ka taotlejatega, töö tulemuslikkust. Varasemale kasutajakogemusele tuginedes uuendati e-kulka erinevaid rakendusi selliselt, et sihtkapitalide kuraatorite töölaud nii taotlejate kui ekspertidega suhtlemiseks viiakse täielikult üle e-kulka. See ka õnnestus ja nagu eelnevalt viidatud, jäid arendustegevuse kolmanda etapi kulud planeeritust isegi mõnevõrra väiksemaks. Kolmanda etapi kokkuvõtteks saab öelda, et kogu suhtlus kuraatorite, taotlejate ja ekspertide vahel saab toimuda nüüd e-kulka keskkonnas. Sellega on üks suuremahuline IT arendus jõudnud finišisse, aga see ei tähenda, et e-kulka on nüüd valmis. Järgmised arenguvajadused on juba sõnastatud ja ettevalmistused nende realiseerimiseks jätkuvad 2026. aastal. Ja nagu IT arenduses paratamatu, iga uus arendus vajab veel ka järelarendust ehk igat asja saab veelgi paremaks teha.

E-ITS audit

Aasta keskel alustasime E-ITSi eelauditiga. Eelauditi eesmärk oli hinnata asutuse valmisolekut E-ITSi põhiauditi läbiviimiseks. Selle käigus viidi läbi audiitoritele esitatud Kultuurkapitali kõiki põhiprotsesse kirjeldavate dokumentide ühine ülevaatus ning täpsustati tekkinud küsimusi intervjuude abil. Tegemist on erakordselt põhjalikku eeltööd nõudva ajamahuka protsessiga, mille eesmärk on hinnata Kultuurkapitali protsesside vastavust Eesti Infoturbestandardile. Eelaudi ja põhiauditi läbiviijaks on Kultuuriministeeriumi poolt haldusala ühishanke tulemusel valitud Ernst & Young Baltic AS, juhtivaudiitor ArtisPro OÜ. Põhiaudit lõpeb 2026. aasta sügisel või hiljem.

Eksperdid

Aastatega kujunenud rutiini järgi oleks 2025. aasta novembris pidanud vahetuma kaheksa sihtkapitali ekspertide koosseisud. Aasta alguses võeti nõukogu poolt vastu otsus, millega nihutati sihtkapitalide uute koosseisude valimine ja määramine ühe kvartali võrra edasi ehk uued koosseisud kinnitati 2026. aasta jaanuaris. Selle sammuga paranes oluliselt sihtkapitalide otsustuspädevus aastapreemiate määramisel ning järgmise eelarveaasta suuremahulistele projektidele toetuste ning kultuurivaldkonna esindusorganisatsioonidele tegevustoetuste määramisel. Need otsused tehti alati aasta viimases jaotusvoorus ehk detsembris. Kui senini pidi neid otsuseid iga kahe aasta tagant tegema värskelt valitud, alles tööd alustav ja eelnevate jaotusvoorude kogemust ning taustateadmisi mitteomav ekspertide koosseis, siis edaspidi on selle probleemi tekkimine välistatud. Edaspidi langeb ekspertide tööperiood kokku kalendriaastaga ja see tagab ka sihtkapitalidele kohustusliku kalendriaasta ülevaate senisest terviklikuma esituse. Varem pidi terve aasta kohta ülevaate kirjutama novembris alustanud ekspertide koosseis või tegi aruande vana koosseis kolme kvartali tulemuste põhjal.

2025. aasta märtsis vahetusid maakondlike ekspertgruppide koosseisud. Aasta alguses käivitunud ekspertide otsing kulges edukalt. Maakondade kultuuri- ja spordikollektiivid esitasid piisavalt palju kandidaate. See võimaldas komplekteerida maakondlike ekspertgruppide koosseisud erinevate kultuuri- ja spordiala esindajatest kartuseta, et mõnes maakonnas võib jääda ekspertiis liialt kitsaks.

Sisekontroll ja -audit

Juba kolmandat aastat omab Kultuurkapital riskiregistrit, mida kord aastas kõigi töötajate osavõtul läbi vaadatakse. Nii jätkus ka 2025. aastal töö riskide kaardistamisega ning riskiregistri uuendamisega. Riskiregistris kirjeldatakse riske, mis võivad ohustada Kultuurkapitali ja nähakse ette need tegevused, mis aitavad neid riske vähendada või ka täielikult ennetada. Paralleelselt riskiregistris kirjeldatud võimalike riskide teadvustamisega jätkub siseauditite käigus tuvastatud riskide mini-meerimine. 2025. aasta riskihalduse märksõnadeks olid nõukogu pädevuses olevate Kultuurkapitali tegevust reguleerivate kordade ja juhendite ühtlustamine ning täpsustamine, sisekontrolli kõigi meetmete senisest süsteemsem rakendamine ning uue dokumendihalduse tarkvara rakendamine selliselt, et paraneks igapäevaseks tööks vajaliku informatsiooni kättesaadavus. Samuti jätkus selgitustöö ekspertidega, et vältida huvide konfliktist tulenevaid riske.

Siseaudiitori tööplaanis oli kaks vastavusauditit ja üks nõuandev audit. Esimene vastavusaudit vaatles isikuandmete kaitset Kultuurkapitalis ja teine keskendus kehakultuuri ja spordi sihtkapitali tööle. Nõuandva auditi fookuses oli kultuurivaldkondade vaheliste projektide analüüs. Enamus auditite käigus tuvastatud vajakajäämistest said lahenduse vahetult peale auditit. Ülejäänud probleemsed kohad lahendati paari kolme kuu jooksul.

Töökorraldus ja struktuur

2025. aastal Kultuurkapitalis olulisi töökorralduslikke muutusi ei toimunud. Kokku töötab Kultuurkapitalis lisaks juhatajale 29 inimest, neist 13 täiskoormusega, 1 töötaja 0,4 koormusega ja ülejäänud 15 töötajat 0,25 koormusega. Aasta jooksul ei lahkunud ja seetõttu ei võetud ka asemele ühtegi uut töötajat. Täiskohale taandatud töökoha keskmine töötasu (sisaldab lisa- ja tulemustasu) Kultuurkapitalis on 2881,7 eurot.

Juubeliaasta

2025. aasta oli Kultuurkapitali juubeliaasta. Aasta alguses möödus 100 aastat Kultuurkapitali esmaasutamisest. Üldise kokkuhoiu foonil ei peetud põhjendatuks juubelile pühendatud suurejooneliste ja kulukate sündmuste korraldamist. Töösse jäid ainult need projektid ja sündmused, mille eeltöödega alustati juba 2024. aasta esimeses pooles. Väärtuslikum neist ja palju positiivset tagasisidet saanu oli koostöös ETV-ga valminud ja eetrisse jõudnud saja aasta kultuurielu kandnud kultuuritegelasi portreerivate lühiklippide sari. See on suure kultuuriloolise väärtusega ja korduvkasutatav materjal, mida ETV ongi juba hakanud kordusesse panema. Aasta esimeses pooles avaldati erinevates meediaväljaannetes juubelile pühendatud esseekonkursile laekunud tööde paremik ning autasustati konkursi võitjaid. Suur tähelepanu ja meediakajastust pälvis võitöö, mille autoriks oli märgitud noor naisterahvas põneva nimega Nora Maria London. Tegelik autor, kelleks nagu hiljem selgus oli tuntud esseist, kirjanik ja teatrikriitik Kaur Riismaa. Juubeliaasta sündmused võeti kokku juunis kontsert-vastuvõtuga Kultuurkapitali sõpradele, toetajatele, staažikatele ekspertidele ning kõigile neile, kes moel või teisel on andnud panuse Kultuurkapitali arengusse.

Juhtimine

Kultuurkapitali tegevust juhib Kultuurkapitali nõukogu, kuhu kuulub 11 liiget. Nõukogu esimeheks on seadusest tulenevalt alati kultuuriminister. Nõukogusse kuuluvad lisaks kultuuriministrile Kultuurkapitali sihtkapitalide poolt valitud esindajad, üks kultuuriministri nimetatud esindaja ning üks rahandusministri nimetatud esindaja. Nõukogu liikmete volituste tähtaeg on kaks aastat. Nõukogu liikmed 2025. aastal olid:

Heidy Purga	kultuuriminister ja nõukogu esimees alates 17.04.2023
Alo Lõoke	kehakultuuri ja spordi sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Katrin Kissa	audiovisuaalse kunsti sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Priit Volmer	näitekunsti sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Dagmar Ingi	rahvakultuuri sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Toomas Tammis	arhitektuuri sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Jaanika Palm	kirjanduse sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Tiia Teder	helikunsti sihtkapitali esindaja, nõukogu aseesimees alates 8.12.2023
Kadri Laas-Lepasepp	kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Kaarel Kuurmaa	kultuuriministri nimetatud esindaja alates 8.12.2023
Raigo Uukkivi	rahandusministri nimetatud esindaja alates 8.12.2023

Nõukogu toetused

Kultuurkapitali nõukogu muutis juunikuu koosolekul nõukogu enda raha jagamise korra projektitoetuste menetlemise ja rahastamise põhimõtteid.

Nõukogu raha jagamise korra uued tingimused puudutasid eeskätt valdkondade üleseid ja suurema mõjuga projekte, mille rahastamise üle otsustab Kultuurkapitali nõukogu sihtkapitalide või ka ekspertgruppide ekspertiisi läbinud ning nõukogusse edasi saadetud taotluste alusel.

Otsustati, et nõukogu menetleb ja võimaluse korral ka rahastab ainult neid projekte, mis on üleriigiliselt tuntud, kõnetavad mitut sihtgruppi, on valdkonnaülesed ja oma haardelt laiemad ning olulise kultuuripoliitilise tähendusega.

Uue korra järgi menetleb nõukogu sihtkapitalidelt ja ekspertgruppide laekunud suurprojektide taotlusi kaks korda aastas – mai jaotuses järgneva aasta esimese poolaasta projekte ning novembri jaotuses teise poolaasta projekte.

Eelnevast säilitas nõukogu võimaluse rahaliste vahendite jäägi korral toetada ka ühekordseid projekte, perioodilisi väljaandeid või algatada ise uusi pikaajalise mõju ja olulise kultuuripoliitilise tähendusega ettevõtmisi.

Nõukogule esitati 2025. aastal taotlusi 2,74 miljoni euro ulatuses ja eraldusi tehti 2,69 miljoni euro ulatuses.

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Nõukokku edasi saadetud taotlused	37	2 741 866
Taotluste alusel tehtud eraldused	37	2 692 313
Elutöötoetused Nõukogu algatusel		144 000

Eraldused valdkondade lõikes

Nõukogu eraldused valdkonniti	Valdkonna projektidele eraldatud summa	Osakaal eraldatud summast
arhitektuur	221 500	8,2%
audiovisuaalne kunst	248 103	9,2%
helikunst	852 000	31,6%
kehakultuur ja sport	65 000	2,4%
kirjandus	253 600	9,4%
kujutav ja rakenduskunst	212 560	7,9%
näitekunst	465 000	17,3%
rahvakultuur	149 550	5,6%
valdkondadevaheline	225 000	8,4%
KOKKU	2 692 313	100,0%

Nõukogu eraldused

Eralduse saaja	Toetuse eesmärk	Valdkond	Eraldatud summa
Mittetulundusühing Disainiöö	XXI Disainiöö korraldamine	arhitektuur	130 000
Mittetulundusühing Eesti Arhitektuurikeskus	Rahvusvahelise Tallinna Arhitektuuri-biennaali 2026 korraldamine	arhitektuur	91 500
Mittetulundusühing Eesti filmi andmebaas	Eesti filmi elektroonilise andmebaasi koostamine 2026	audiovisuaalne kunst	56 000
Osaühing Tallinnfilm	Kino Artis uue kinotehnika soetamine	audiovisuaalne kunst	92 103
MTÜ Be	Industry@Tallinn & Baltic Event 2026 korraldamine	audiovisuaalne kunst	50 000
Mittetulundusühing DocPoint Tallinn	Rahvusvahelise dokumentaalfilmi-festivali DocPoint Tallinn 2026 korraldamine	audiovisuaalne kunst	50 000
MTÜ Muusikanädal	Tallinn Music Week 2026 festivali muusikaprogrammi korraldus	helikunst	208 000
Jazzkaare Sõprade Ühing	Tallinna rahvusvahelise festivali Jazzkaar 2026 korraldamine	helikunst	140 000
Muusikaühing Studio Vocale	33. Haapsalu vanamuusikafestivali korraldamine	helikunst	38 000
Mittetulundusühing Eesti Muusikanõukogu	Rahvusvahelise muusikapäeva 2026 korraldamine	helikunst	45 000
Jazzkaare Sõprade Ühing	Festivali Jõulujazz 2026 korraldamine	helikunst	39 000
Eesti Heliloojate Liit	Eesti Muusika Päevad 2026 festivali korraldamine	helikunst	91 000
Sihtasutus Lootsi Koda	Pärdi Päevad 2026: Arvo Pärt 91	helikunst	118 000
Varajase muusika stuudio Cantores Vagantes	IX varajase muusika festivali "Tallinn feat. Reval" korraldamine	helikunst	30 000
Mittetulundusühing Pärnu Muusikafestival	Pärnu Muusikafestivali 2026 korraldamine	helikunst	143 000
Mittetulundusühing Eesti Spordiselts Kalev	VII Eestimaa võimlemispeo „Maaelu võlu“ korraldamine	kehakultuur ja sport	65 000
Mittetulundusühing HeadRead	Kirjandusfestivali HeadRead 2026 korraldamine	kirjandus	120 000

Mittetulundusühing Kirjandusfestival Prima Vista	kirjandusfestival Prima Vista 2026 korraldamine	kirjandus	100 000
Kirjastus Ilmamaa OÜ	„Eesti mõttelugu“ raamatusarja raamatute ettevalmistamine ja väljaandmine 2026. aastal	kirjandus	33 600
Eesti Loomeresidentuurid MTÜ	Eesti Loomeresidentuuride koostöö 2026. aastal	kujutav ja rakenduskunst	20 160
Eesti Kunstiakadeemia	Koguteose „Eesti kunsti ajalugu“ VII köite „Eesti Vabariigi taasiseseisvumise järgne aeg“ kokkupanemine	kujutav ja rakenduskunst	40 000
Mittetulundusühing Wild Bits	„Metsikud bitid“ 2027 triennaali korraldamine	kujutav ja rakenduskunst	90 000
OÜ Foto Tallinn	Kunstimesi Foto Tallinn 2026 korraldamine	kujutav ja rakenduskunst	40 000
Eesti Kunstiteadlaste ja Kuraatorite Ühing	Ajakirja Kunstiteaduslikke Uurimusi 35. aastakäigu väljaandmine	kujutav ja rakenduskunst	22 400
Mittetulundusühing Teine Tants	XI rahvusvahelise etenduskunstide festivali SAAL Biennaal 2025 korraldamine	näitekunst	15 000
Sihtasutus Rakvere Teatrimaja	Rahvusvahelise etenduskunstide-festivali Baltoscandal korraldamine 1.-5. juuli 2026 Rakveres	näitekunst	230 000
ASSITEJ Eesti Keskus	Rahvusvahelise noore vaataja teatri festivali NAKS korraldamine Narvas Vaba Lava teatrikeskuses	näitekunst	40 000
Sõltumatu Tantsu Ühendus	Sõltumatu Tantsu Festivali 2026 korraldamine	näitekunst	70 000
Sihtasutus Eesti Teatri Festival	Draama 2026 korraldamine	näitekunst	110 000
Sihtasutus Eesti Tantsuagentuur	Festivali Koolitants 2026 maakondlike tantsupäevade ja lõppkontsertide korraldamine	rahvakultuur	24 550
Eesti Folkloorinõukogu	Rahvusvahelise pärimuspeo Baltica 2026 korraldamine	rahvakultuur	60 000
Eesti Harrastusteatri Liit	NEATA - Põhjamaade ja Balti riikide harrastusteatri festivali korraldamine	rahvakultuur	30 000
Mittetulundusühing Võru Folkloorifestival	XXX Võru pärimustantsu festivali korraldamine	rahvakultuur	10 000
Mittetulundusühing Eesti Muuseumiühing	16. mail Muuseumiöö 2026 „Öös on hääli!“ korraldamine	rahvakultuur	25 000
MTÜ ESTO Peakomitee	XIII üleilmsete Eesti päevade avamine Stockholmis, ESTO laulu- ja rahvapidu Narvas	valdkondadevaheline (helikunst/rahvakultuur)	25 000
Mittetulundusühing Eesti Pärimusmuusika Keskus	XXXIII Viljandi pärimusmuusika festivali ettevalmistamine ja korraldamine 23.-26.07.2026.	valdkondadevaheline (helikunst/rahvakultuur)	162 000
Mittetulundusühing Hea Uus Heli	Üle Heli 2026 korraldamine	valdkondadevaheline (helikunst/kujutav ja rakenduskunst)	38 000
KOKKU			2 692 313

Kultuurkapitali töötajad

Margus Allikmaa	Kultuurkapitali juhataja
Karoliine Lausing	sekretär-juhiabi
Viktoria Toompere	kommunikatsioonijuht
Merle Liivand	kantseleijuht, Avatud Eesti Raamatu ning Hieronymuse sarjade programmide kuraator, nõukogu sekretär
Marika Pihl	pearaamatupidaja
Epp Juppets	vanemraamatupidaja
Rait Reinaru	toetuste ja järelevalve audiitor
Nele Jaago	siseaudiitor
Tea Kilch	kehakultuuri ja spordi sihtkapitali kuraator
Liis Viira	arhitektuuri sihtkapitali, audiovisuaalse kunsti sihtkapitali, Balti Kultuurifondi ja Traducta tõlkeprogrammi kuraator
Raili Jaanson	näitekunsti sihtkapitali kuraator
Hegle Vilipuu	rahvakultuuri sihtkapitali kuraator
Simona Gassmann	kirjanduse sihtkapitali kuraator
Kerli Kasak	helikunsti sihtkapitali kuraator
Evelin Saul-Rämonen	kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali kuraator
Ruth Jürisalu	Harjumaa ekspertgrupi kuraator
Ermo Mäeots	Hiiumaa ekspertgrupi kuraator
Angela Rätsep	Ida-Virumaa ekspertgrupi kuraator
Sandra Lääne	Jõgevamaa ekspertgrupi kuraator
Liina Lehis	Järvamaa ekspertgrupi kuraator
Eda Lauri	Lääne-Virumaa ekspertgrupi kuraator
Marju Viitmaa	Läänemaa ekspertgrupi kuraator
Helje Põvvat	Põlvamaa ekspertgrupi kuraator
Eha Ristimets	Pärnumaa ekspertgrupi kuraator
Kait Kaeval	Raplamaa ekspertgrupi kuraator
Tea Rauk	Saaremaa ekspertgrupi kuraator
Arvo Pennonen	Tartumaa ekspertgrupi kuraator
Eha Mandel	Valgamaa ekspertgrupi kuraator
Vaike Rajaste	Viljandimaa ekspertgrupi kuraator
Diana Juss	Võrumaa ekspertgrupi kuraator

Sihtkapitalide tegevus

Sihtkapital on Kultuurkapitali struktuuriüksus, kelle ülesanne on Kultuurkapitali nõukogu poolt konkreetsele valdkonnale eraldatud raha jaotamine esitatud taotluste alusel ja omal algatusel. Sihtkapitali tegevust korraldab selle sihtkapitali nõukogu, kuhu kuulub seitse vastaval kultuurialal tegutsevat isikut, keda on kultuuriminister oma käskkirjaga kinnitanud selle kultuuriala ühenduste poolt tehtud ettepanekute alusel. Sihtkapitali volituste tähtaeg on kaks aastat. Sama isik võib järjest kuuluda sihtkapitali nõukogu kahte koosseisu. Aastateks 2023–2025 kinnitatud sihtkapitali nõukogu volitusi otsustati pikendada ühe kvartali võrra. Seni lõppesid nõukogu volitused kvartal enne kalendriaasta lõppu ja uus koosseis pidi esimesel koosolekul, mis alati toimus detsembris, kohe tegema väga kaalukaid otsuseid nii järgmise aasta tegevustoetuste kui ka lõppeva aasta preemiate kohta. See ei olnud asjade kõige praktilisem korraldus.

Kultuurkapitali seaduse §14 lg 3 p 5 kohaselt koostab iga sihtkapital aastaaruande sihtkapitali tegevusest.

Sihtkapitalidele esitati 2025. aastal taotlusi 61,7 miljoni euro ulatuses ja eraldusi tehti 22,3 miljoni euro ulatuses.

Arhitektuuri sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Kai Süda	esimees
Reet Aus	aseesimees
Toomas Tammis	sihtkapitali esindaja nõukogus
Carl-Dag Lige	
Grete Veski	
Kalle Vellevoog	
Maarja Valk-Falk	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	392	3 952 079
Taotluste alusel tehtud eraldused	307	1 905 907
Riigimaksud loometöötasudelt		8 450
Sihtkapitali algatused	44	66 000
Otsustatud regulaarsed elutöötoetused	74	88 800
Nõukokku edasi saadetud taotlused	2	199 500

2025. aasta tegevuse ülevaade

Arhitektuuri sihtkapital on oma tegevuses sihikindlalt hoidnud kinni raha jagamise korras välja toodud eesmärkidest toetada Eesti ruumilise keskkonna kvaliteedi säilitamist ja tõstmist. Fookuses on viimasel aastal senisest tugevamalt olnud loovisikute ja loovkollektiivide toetamine, olgu see loometasude või loomestipendiumide vormis. Väga tunnustavalt on suhtunud innovaatilise tootedisaini arendamisse.

Sihtkapitalile olid komistuskiviks üksikisiku taotlused vs loomingulised isikud, kes taotleavad toetust osaühingu alt. Osaühingu olemusega käib üldiselt kaasas füüsilisest isikust taotlejast suurem kindlustatus, finantsvõimalused ja tugivõrgustik. Sestap on soosingus füüsilisest isikust loovisikud, kellel puudub väljakujunenud finantsstruktuur. Osaühingu alla koondunud loovisikud võivad sihtkapitali toel aga sihtkapitali eesmarke samaväärselt edendada – küsimus on eesmärkidest kinni hoidmises, mitte äritegevuse propageerimises.

Arhitektuuri sihtkapital tõdeb, et lisaks loomeliitudele, suurüritustele ja ülikoolidele on suurtaotlejate ravis Eesti Arhitektuurimuuseum. Muuseumi ambitsioonid ning eelarve on viimase aastaga hüppeliselt kasvanud – kui 2024. aastal oli taotletud summa 84 063 eurot ja eraldatud summa 78 962 eurot, siis 2025. aasta kolmandaks vooruks oli taotletud summa juba 184 470 eurot ja eraldatud summa 113 150 eurot. Sihtkapital annab endale aru, et tegemist on Eesti kultuuripärandi mäluasutuse ja juhtiva kaasaegse loometöö tutvustajaga, kuid jõuline toetuste kasv käib sihtkapitalile üle jõu. Seetõttu peeti dialoogi Arhitektuurimuuseumi juhatajaga, et leida vastastikku sobiv strateegia edasiseks. Otsustati, et edaspidi esitatakse koondeelarve ühe taotlusena, mis kätkeb endas kõiki järgmise aasta taotlusi komplektis. Muuseumi pidev mure on eesoleva hooaja finantsiline teadmatuse ja ebakindluse, samas kui näitusi kavandatakse ette vähemalt aasta või enamgi. Järgnevat hooaega käsitleva koondeelarve baasil tehtud eraldus annab muuseumile selge ülevaate, millistes raamides on võimalik tegutseda. 2025. aasta viimases taotlusvoorus esitas muuseum pilootprojektina esimese koondeelarve ning järgmine koosseis saab näha, kuidas see

lahendus muuseumi tegevust aidanud on. Koondeelarve miinuseks sihtkapitali koosseisu silmis oli see, et kui sihtkapitali rahaline võimekus peaks kasvama, võiks muuseum jooksvalt iga näituse jaoks taotledes saada rohkem toetust.

Aasta lõpus teavitati sihtkapitali, et kahe suurürituse – Tallinna Arhitektuuribiennaali ja Disainiöö – taotlused saab valdavas mahus esitada ja saata suurde nõukogusse. Samal ajal sai sihtkapital teada, et Veneetsia Arhitektuuribiennaali toetamine liigub kultuuriministeeriumi alla. Vaatamata sellele arhitektuuri sihtkapitali jaoks mingit ülejääki ei teki. Vahendite puuduolek saab varasema-ga võrreldes olema lihtsalt veidi väiksem ning nende vahendite arvelt avaneb võimalus senisest tugevamalt toetada loovisikuid ja loovkollektiive. Lisaks tekivad senisest veidi paremad võimalused toetada valdkonna esindusmuuseumi, Eesti Arhitektuurimuuseumi näituse- ja publikuprog-ramme, mille jaoks kultuuriministeeriumi tegevustoetusest jääb pärast muuseumi muude kulude mahaarvamist vaid minimaalselt vahendeid – tinglikult ühe galeriinäituse jagu.

Olulise osa arhitektuuri sihtkapitali toetustest saavad loomeliidud tegevustoetusteks, eriti kui kõr-vutada summasid loovisikutele eraldatud toetustega. Loomeliitudega sel teemal vesteldes on aga välja koorunud, et lisaks üldisele valdkonna populariseerimisele ja loovisikutele võimaluste loo-misele tegelevad loomeliidud väga tõsiselt loovisikute õiguste eest seismisega. Päevakorral on õigusabi, autorikaitse alane selgitustöö ning suhtlus omavalitsustega, et loovisikutele suunatud hanked oleksid väärikalt tasustatud. Ekspertide arvates ei ole selle tegevuse mõju esmapilgul meeletu, kuid see on loovisikule väga oluline seljatagune.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Kai Süda.

Eraldusotsuste statistika 2025. aastal

Taotluste alusel	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Projektitoetused	2 862 425	72,4%	1 139 512	55,1%
Tegevustoetused	703 753	17,8%	609 395	29,5%
Loometöötasud (brutosummas)	71 520	1,8%	25 000	1,2%
Stipendiumid	284 881	7,2%	103 000	5,0%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	29 500	0,7%	29 000	1,4%
KOKKU	3 952 079		1 905 907	

Sihtkapitali algatused	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Stipendiumid	0	0,0%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	17 000	0,8%
Preemiad	49 000	2,4%
Regulaarsed elutöötoetused	88 800	4,3%
KOKKU	154 800	

Suurimad toetuse saajad 2025. aastal

Saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Eesti Arhitektide Liit	379 962	18,4%
Sihtasutus Eesti Arhitektuurimuuseum	239 150	11,6%
Eesti Sisearhitektide Liit	186 217	9,0%
Eesti Disainerite Liit	146 794	7,1%
Eesti Kunstiakadeemia	140 795	6,8%
Eesti Maastikuarhitektide Liit	128 001	6,2%
MTÜ Arhitektuurikirjastus	112 790	5,5%
Mittetulundusühing Eesti Disainikeskus	74 424	3,6%
Mittetulundusühing Eesti Arhitektuurikeskus	40 000	1,9%
MTÜ Ruumiharidus	35 000	1,7%
KOKKU	1 483 133	71,7%

Audiovisuaalse kunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Tristan Priimägi	esimees
Marju Lepp	aseesimees
Katrin Kissa	sihtkapitali esindaja nõukogus
Marko Raat	
Martinus Daane Klemet	
Mati Sepping	
Tiiu-Ann Pello	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	799	9 740 217
Taotluste alusel tehtud eraldused	437	2 707 971
Riigimaksud loometöötasudelt		47 354
Sihtkapitali algatused	31	55 500
Otsustatud regulaarsed elutöötoetused	80	96 000
Nõukokku edasi saadetud taotlused	4	248 103

2025. aasta tegevuse ülevaade

Audiovisuaalse sihtkapitali esimehe sõnul takistas 2025. aastal eesmärkide täitmist ja töövoogu mõneti liigselt võetud kohustuste maht: tõstetud piirmäärade, lisakohustustena võetud režissööri-palkade ning kinode regulaarse arendustoetuse jaotamise koondtulemusena pidime finantsiliselt oma kohustuste täitmisel olema veidi loomingulisemad, kui oleks soovinud, eriti aasta lõpufaasis. Samas on esimehel hea meel, et 2026. kalendriaastal on juba kasutusele võetud meetmeid, mis aitavad seda sõlme lahti harutada. Siinkohal on suureks toeks suure nõukogu abikäsi. Ekspertide hinnangul tõestasid nii kinode toetus kui ka režissööripalgad end siiski meetmetena, mis toimisinid väga hästi ja õigustasid ennast.

Jätkusid senised koostööplatvormid Eesti Filmi Instituudi ja ERRi-ga, nagu portreefilmide voor ja „Eesti lugude“ voor, mida hindab kolmeliikmeline ühiskomisjon. Samuti jätkati lühifilmide toetamist koostöös EFI-ga, et eelarve lühifilmide tootmiseks oleks adekvaatne ning heade projektide puhul oleks mõlema osapoole toetus tagatud.

Võrreldes eelmise aastaga proovis sihtkapital anda täissummale lähedasemaid toetusi vähematele projektidele, kuid esimehe sõnul on see alati vastutuult minek – ideena väga hea, ent keeruline teostada, eriti olukorras, kus kogu valdkonnas on Kultuurkapitali rahalise toetuse mõju ja olulisus viimastel aastatel ainult kasvanud ning kasvab ilmselt ka tulevastel aastatel veelgi.

Suurim mõju toetatud projektidest on valdkonnale jätkuvalt suurtel mängufilmiprojektidel, mis on kohaliku filmikultuuri visiitkaardiks nii kodu- kui ka välismaal. Mingil määral on kasvanud ka vähemuskasvatootmist taotluste arv, seda nii meil kui ka EFI-s. Kui Euroopa ja maailma turul on filmirahastus üldiselt vähenenud või konkurents selle nimel kasvanud, siis tunneb seda survet omal moel ka Kultuurkapital.

Probleemina nähakse süvenenud juriidilist survet ja laiemalt ekspertkomisjonide mõjuvälja jõulist ründamist kogu Eesti kultuuriväljal (Theatrumi ja elektron.arti juhtum, samuti EFI mitmed vaided). Sihtkapitali hinnangul peaks Kultuurkapital kaitsma oma perimeetrit, et mitte muutuda bürokraatia ripatsiks, sest vastasel juhul kaotab komisjoni töö sellisel kujul oma mõtte. Toomas Lepa vaie viis ootamatult tema kohtuvõiduni Kultuurkapitali üle ning nüüd tuleb jälgida, et sellest ei kujuneks ohtlikku pretsedenti, mille tulemusena peaks ekspertkomisjon hakkama sadu otsuseid põhjendama ning Kultuurkapital maksma seda teostavatele ekspertidele eritasu. Sellisel juhul liiguks osa projektidele mõeldud rahast ametnike töötasudeks ning soovitud tulemus oleks täpselt vastupidine sellele, mis protestijatel ilmselt mõttes oli.

Ekspertkomisjoni töö sujus ladusalt ning esimees usub, et aastatel 2023–2025 tegutsenud komisjon täitis oma rolli väärikalt ja andis teatepulga sujuvalt üle.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Tristan Priimägi.

Eraldusotsuste statistika 2025. aastal

Taotluste alusel	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Projektitoetused	8 222 580	84,4%	2 416 471	84,5%
Tegevustoetused	71 887	0,7%	48 000	1,7%
Loometöötasud (brutosummas)	626 500	6,4%	140 100	4,9%
Stipendiumid	805 750,00	8,3%	86 600	3,0%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	18 000	0,2%	16 800	0,6%
KOKKU	9 744 717		2 707 971	

Sihtkapitali algatused	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Stipendiumid	3 000	0,1%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	6 500	0,2%
Preemiad	46 000	1,6%
Regulaarsed elutöötoetused	96 000	3,4%
KOKKU	151 500	

Suurimad toetuse saajad 2025. aastal

Saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Stellar Film OÜ	362 450	12,7%
Filmivabrik OÜ	219 414	7,7%
Nafta Films osaühing	189 165	6,6%
Osaühing Allfilm	136 652	4,8%
Taska Film OÜ	100 000	3,5%
OÜ Alexandra Film	84 035	2,9%
A Film Eesti OÜ	80 500	2,8%
osaühing Tallinnfilm	76 425	2,7%
Eesti Kinoliit	68 300	2,4%
Osaühing NUKUFILM	68 234	2,4%
KOKKU	1 385 175	48,4%

Helikunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Tiia Teder esimees, sihtkapitali
esindaja nõukogus

Ave Sophia Maria Tõlpt aseesimees

Mari-Liis Rebane

Mihkel Poll

Toomas Vavilov

Raul Saaremets

Märt-Matis Lill

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	2 185	11 473 270
Taotluste alusel tehtud eraldused	1 238	2 864 811
Riigimaksud loometöötasudelt		4090
Sihtkapitali algatused	89	297 800
Otsustatud regulaarsed elutöötoetused	120	144 000
Nõukokku edasi saadetud taotlused	11	944 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Helikunsti sihtkapitali prioriteedid on avalikud muusikaüritused (kontserdid ja festivalid), muusikaõpingud ning loovisikute tegevuse toetamine stipendiumidega. Valdkond on ulatuslik ja helikunsti sihtkapitali toetused abistavad selle toimimist kogu mitmekesisuses – ühelt poolt Eesti mõjukaimad festivalid, teisalt kontserdid maakondades või väikesed toetused õppereisideks. Lõviosa rahast läkski esimehe sõnul avaliku muusikaelu projektide toetuseks.

2025. aastal täpsustas helikunsti sihtkapital toetuste jagamise korda. Õppetoetusteks mõeldud stipendiumide arvult võeti maha piirangud, samuti kaotati muusikapreemia kategooria eraldi punktina ning edaspidi on see üks tunnustuspreemiast.

Sihtkapital pidas väga oluliseks muusikute tegevust ja kogemusi rahvusvahelisel areenil ning andis toetusi kontaktüritustel ja esitlusfestivalidel osalemiseks. Samuti on kaaluka ning valdkonda edasiviiva tähtsusega noorte talentide osavõtt kursustest ja konkurssidest.

Muusikapreemiate sündmust rahvusvahelisel muusikapäeval on Kulka finantseerimisel juba 18 aastat korraldanud Eesti Muusikanõukogu. Helikunsti sihtkapitalil oli kavatsus anda võimalus ka teistele kontserdikorraldajatele ja kuulutada välja konkurss sündmuse korraldamiseks aastail 2027–2029. Plaan jäi soiku, kuna see ei leidnud sihtkapitali liikmete üksmeelt. Koosolekul Muusikanõukoguga lepitati kokku, et tehakse tihedamat koostööd sündmuse ettevalmistamisel. Lavastaja Veiko Tubina ettepanekul sündis uuendus – seekord kuulutati välja ka 2025. aasta nominendid ning laureaadid selgusid nende hulgast alles galal. See andis suuremale hulgale muusikutele ja ka sündmusele rohkem meediatähelepanu.

Kuna taotluste arv on püsivalt kõrge ja kasvutrendis, töötas sihtkapital välja rahastamise üldise struktuuri planeerimiseks n-ö rahaplaani, arvestades kontrollarvudena sama jagamisvooruga kahe

eelmise aasta taotluste mahtu ja rahaeraldusi projektide liikides (festivalid, kontserdisarjad, osalemine sündmustel, loomingulised stipendiumid jm). See täiendus võimaldas ekspertidele efektiivsemat tööd pingelistel koosolekutel ja hoidis ära ala- ja ülejagamist.

Seoses kultuuriministeeriumi otsusega lõpetada festivalide ja suursündmuste toetamine, tõusis sihtkapitali tähtsus taotlejate jaoks oluliselt, samuti ka sihtkapitali vastutus valdkonna ees. Oluks, kus korraldajatel on nüüdsest põhilist toetust võimalik saada vaid Kulkast, aitas lahendada võimalus taotleda kõige kaalukamatele muusikafestivalidele rahastust Kulka nõukogu vahenditest ning terve aasta peale ette.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Tiia Teder.

Eraldusotsuste statistika 2025. aastal

Taotluste alusel	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Projektitoetused	8 270 370	72,1%	1 984 620	60,0%
Tegevustoetused	532 308	4,6%	276 341	8,4%
Loometöötasud (brutosummas)	245 786	2,1%	12 100	0,4%
Stipendiumid	2 373 805	20,7%	561 750	17,0%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	51 000	0,4%	30 000	0,9%
KOKKU	11 473 269		2 864 811	

Sihtkapitali algatused	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Stipendiumid	142 800	4,3%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	7 000	0,2%
Preemiad	148 000	4,5%
Regulaarsed elutöötoetused	144 000	4,4%
KOKKU	441 800	

Suurimad toetuse saajad 2025. aastal

Saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Eesti Jazzliit	106 250	3,2%
Muusikute täiendõppe keskus	80 000	2,4%
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	73 125	2,2%
Eesti Interpreetide Liit	58 000	1,8%
MTÜ Eesti Muusikanõukogu	57 000	1,7%
Eesti Heliloojate Liit	52 415	1,6%
MTÜ IDA	29 000	0,9%
SA Eesti Muusikafond	29 000	0,9%
MTÜ Tallinna Uue Muusika Ansambel	28 400	0,9%
Tallinna Muusika- ja Balletikool	28 290	0,9%
KOKKU	541 480	16,4%

Kehakultuuri ja spordi sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Aivo Normak	esimees
Kaili Kukumägi	aseesimees
Alo Lõoke	sihtkapitali esindaja nõukogus
Ave Sats	
Rauno Kais	
Kristi Kirsberg	
Helen Mast	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlus	1549	8 381 709
Taotluste alusel tehtud eraldused	984	2 457 665
Riigimaksud loometöötasudelt		1 690
Sihtkapitali algatused	62	239 980
Otsustatud regulaarsed elutöötoetused	120	144 000
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	65 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

2025. a kulges kehakultuuri ja spordi sihtkapitali jaoks põhiosas tavapäraselt. Sihtkapitali raha jagamise korras sätestatud eesmärgid said täidetud. Toetati üleriigiliselt või rahvusvaheliselt oluliste spordiürituste ja erinevate liikumisharrastuse sündmuste korraldamist Eestis, treeningettevalmistust rahvusvahelisteks võistlusteks, rahvusvahelistel võistlustel osalemist, spordile pühendunud inimeste tunnustamist ja innustamist ning regionaalse spordielu arendamist.

Tuginedes ametlikule hasartmängumaksu laekumise prognoosile oldi sihtkapitalis majandusaasta alguses tulevaste laekumiste kasvu ja tehtavate eraldiste suuruse osas optimistlikud. Oodatud kasvu paraku ei tulnud. Kui sihtkapitali 2025. aasta rahaliste vahendite mahuks kinnitati 2 864 209,21 eurot, siis lõplikuks eralduste mahuks kujunes 2 697 645,00 eurot, mis on prognoositust 6% vähem.

Laekunud taotluste maht oli sarnane 2024. aastale. Kokku vaadati 2025. aasta jooksul läbi 1549 taotlust kogumahu 8,38 miljonit eurot (2024. a 1541 taotlust kogumahu 8,24 miljonit eurot). Positiivne otsus tehti 984 taotluse osas, millele lisandus 62 sihtkapitali oma algatust. Võrreldes 2024. aastaga kasvas positiivsete otsuste osakaal 10,8%.

Taotluste kvaliteedi parandamise nimel tutvustati sihtkapitali raha jagamise korda EOK infotunnis ja Liikumisharrastuse Kompetentsikeskuse läbi viidud regionaalsete spordiliitude ja liikumisharrastuse sündmuste korraldajate seminaril. Kohtumistel juhiti taotlejate tähelepanu nii tähtaegadele kui ka taotluste ja aruannete juures sagedamini esinevatele vigadele. Lisaks korraldati sihtkapitali siseselt arutelu- ja vahekoosolekuid, kus teemadeks olid sisemine infovahetus ja töökorraldus, taotlusvooru jaotuspõhimõtted jms.

Sihtkapitali liikmete toetuste määramise üldine strateegia oli taotluste vormilise ja sisulise poole hindamise kõrval ka jälgida, et eraldatud toetuste mahud valdkondlike (nt võistlussport,

liikumisharrastus, sündmuste korraldamine jne) proportsioonide osas liiga palju ei erineks aastate jooksul välja kujunenud praktikast.

2025. aastal tehti mõned muudatused ka sihtkapitali raha jagamise korras. Näiteks kaotati ära stipendium „Noor ja andekas“. Samas muudeti „Sportlasestipendiumi“ sihtgrupp vanuseliselt selliseks, et toetusele saaks kandideerida varasemalt stipendiumile „Noor ja andekas“ pretendeerinud kandidaadid. Muudeti ka elutöötoetuste määramise põhimõtteid – ühekordseid elutöötoetusi enam ei määrata. Spordivaldkonna legendaarsed tegelased saavad ka edaspidi saada regulaarset elutöötoetust, juubelitoetust ja ravimitoetust ning tunnustus-, elutöö- ja peapreemiat. Sarnaselt varasematele aastatele olid sihtkapitalile väljakutseks aastaprojektide jt projektide toetused, kus toetus eraldatakse enamikel juhtudel tulevaste perioodide vahendite arvelt. Need otsused mõjutavad otseselt järgmistes taotlusvoorudes eraldatavate vahendite hulka.

Valdkonnale kõige suurema mõjuga on alajaotustest rahvasport, võistluste korraldamine, regionaalne sport ja saavutussport. Rahvaspordi alajaotus kattub osaliselt ka regionaalsete projektide ja võistluste korraldamise alajaotusega. Rahvaspordi peamine fookus on olnud harrastustasemel üleriiklike projektide ja ka regionaalsete projektide toetamine eesmärgiga, et liikumisharrastusega tegelemiseks oleksid üle Eesti olemas paremad võimalused ja väljundid. Mõjukamaid projekte on viinud ellu massispordisündmuste (Tallinna Maraton, Tartu Maraton jt) ja sariürituste korraldajad (järvejooksud, orienteerumispäevakud, jalgrattasarjad jms) ning regionaalsed spordiliidud. Võistluste korraldamise rubriigis hinnatakse valdkonna suurimaks mõjutajaks Eestis korraldatavaid rahvusvahelisi tiitli- ja karikavõistlusi.

Saavutusspordi toetamise (sh aastatoetused alaliitudele, koondiste lähetused, sportlaste stipendiumid jm) oluline ja peamine mõju seisneb spordisüsteemis elujõuliste katusorganisatsioonide ja rahvuskoondiste tegevuste jätkusuutlikkusesse panustamises. Aasta jooksul kujunes probleemiks piiratud võimalus toetada spordialade rahvuskoondiste lähetuste projekte. Prioriteetsemaks kujunes lõppenud aastal noortekoondiste tiitlivõistlustel osalemise toetamine.

Jätakuvalt oli eraldi küsimuseks sihtkapitalile suunatud ülesanne käsitleda olümpia- ja paralümpia-medalistide preemiate taotlusi. Nimetatud preemiad ei kuulu oma sisult projektitoetuste ega ka konkursside alla. Sihtkapitali 2025. a koosseis jäi seisukohale, et sellised konkreetsete saavutustega reguleeritud ja oma sisult riiklikud regulaarsed preemiad võiksid olla kultuuriministeeriumi või Eesti Olümpiakomitee / Eesti Paralümpiakomitee hallata ja koordineerida.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Aivo Normak.

Eraldusotsuste statistika 2025. aastal

Taotluste alusel	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Projektitoetused	5 496 439	65,6%	1 359 815	47,9%
Tegevustoetused	2 509 610	29,9%	904 000	31,8%
Loometöötasud (brutosummas)	13 560	0,2%	5 000	0,2%
Stipendiumid	318 400	3,8%	160 450	5,6%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	43 700	0,5%	28 400	1,0%
KOKKU	8 381 709		2 457 665	

Sihtkapitali algatused	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Stipendiumid	0	0,0%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetootused)	8 000	0,3%
Preemiad	231 980	8,2%
Regulaarsed elutöötoetused	144 000	5,1%
KOKKU	383 980	

Suurimad toetuse saajad 2025. aastal

Saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Eesti Kergejõustikuliit	80 400	2,8%
Klubi Tartu Maraton	80 000	2,8%
Eesti Võrkpalli Liit	77 400	2,7%
Eesti Suusaliit	76 550	2,7%
Eesti Korvpalliliit	66 200	2,3%
Eesti Ujumisliit	56 040	2,0%
Eesti Käsipalliliit	49 200	1,7%
Eesti Jalgratturite Liit	48 700	1,7%
Eesti Uisuliit	48 000	1,7%
Mittetulundusühing Eesti Tennise Liit	46 950	1,7%
KOKKU	629 440	22,2%

Kirjanduse sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Piret Viies	esimees
Kadri Rahusaar	aseesimees
Jaanika Palm	sihtkapitali esindaja nõukogus
Ilona Kivirähk	
Lauri Eesmaa	sihtkapitali esindaja Traducta komisjonis
Mari Klein	
Sirje Olesk	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	1 078	6 221 170
Taotluste alusel tehtud eraldused	552	2 093 882
Riigimaksud loometöötasudelt		16 634
Sihtkapitali algatused	17	69 400
Otsustatud regulaarsed elutöötoetused	28	115 200
Nõukokku edasi saadetud taotlused	3	262 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Kirjanduse sihtkapitali eesmärk on tegutseda eesti kirjandusliku kõrgkultuuri, kirjanike ja tõlkijate loovisikute ning erinevate kirjandusprojektide toetajana. Sihtkapitali esimehe sõnul said 2025. aastal need eesmärgid täidetud, kuna toetati nii autoreid, kirjandussündmuste korraldajaid kui ka kvaliteetkirjandust avaldavaid kirjastusi. Kokku esitati 2025. aastal taotlusi summas 6 221 170 eurot ja eraldusi oli summas 2 093 882 eurot. Seega oli rahastusprotsent 33,6%. Paraku jäid rahapuudusel toetamata ka mitmed tugevad taotlused. Suurema eelarve korral saaks autoreid ja kvaliteetseid kirjandusprojekte kahtlemata rohkem toetada.

Kuna 2024. aastal tehti Kultuurkapitali seadusemuudatus ja loometöötoetused asendati loometöötasudega, siis jätkus ka 2025. aastal taotlejatele selgitamine, mis on loometöötasu eripära. Oma rahastusotsustes lähtus sihtkapital ennekõike sellest, kas taotleja vajas ravikindlustust. Loometöötasusid taotleti 2025. aastal vähem ja ka eraldati märgatavalt vähem – 49 212 eurot (2,2%) kogu toetuste mahust.

2023. aastal alustanud sihtkapitali koosseisul oli üheks eesmärgiks alusdokumentide korrastamine. Kui 2024. aastal muutis kirjanduse sihtkapital kirjandusauhindade statuuti, taastas vabaauhinna ja laiendas venekeelse autori auhinda võõrkeelse kirjanduse auhinnaks, siis 2025. aastal töötas sihtkapital põhjalikult ümber raha jagamise korra. Muudatustega täpsustati raha jagamise tingimusi, nõudeid taotlustele ja nende lisadele, korrastati sõnastust, loodi sihtkapitali algatusena lisaks aastastele stipendiumidele lühiajaline stipendium, mis on mõeldud autoritele erialaseks enesetäiendamiseks, uute ideede arendamiseks ja loomingulise süvenemise võimaldamiseks. Samuti suurendati stipendiumide summasid.

Sihtkapital on tänulik, et Kultuurkapitali nõukogu kattis kahe suure kirjandusfestivali – HeadRead ja Prima Vista – kulud kas suures osas (HeadRead 80%) või täielikult (Prima Vista). Pärast kirjanduse

sihtkapitali pöördumist nõukogu poole taastati ka nõukogu osaline rahastus kirjastuse Ilmamaa valdkondadeülesele sarjale „Eesti mõttelugu”. Aasta 2025 oli Eesti Raamatu Aasta, mille üritusi toetas põhiosas kultuuriministeerium, kuid osad projektid said toetust ka kirjanduse sihtkapitalist. Eesti oli 2025. aastal Bologna lastekirjanduse messil fookusmaa ja sihtkapital toetas paljusid selle üritusega seotud taotlusi.

Sihtkapital otsis alati oma rahastusotsustes tasakaalu erinevate kirjandusvaldkondade vahel ning see on sihtkapitali hinnangul õnnestunud. Lisaks kontrolliti tõlkijate ja toimetajate tasude suurust tõlgete kirjastamistoetustes, juhtides taotlejate tähelepanu sellele, kui need tasud olid liiga väikesed. Samuti pidas sihtkapital oluliseks vääriskaid autoritasusid.

Lisaks toovad kogu valdkonnale tähelepanu ennekõike kirjandusfestivalid, mida korraldatakse üle Eesti (nt HeadRead, Prima Vista, Kirjandustänav festival, Pärnu kirjandusfestival, Tagaranna kirjandusfestival jt), samuti teised kirjandusüritused. Olulised on nii pikaajalised kui ka lühiajalised stipendiumid autoritele, et nad saaksid keskenduda enda erialasele arendamisele ja loomingulisele süvenemisele. Samuti on oluline väärtkirjanduse kirjastamise toetamine, mis ilma toetusteta jääks kas ilmumata või oleks liiga kõrge kaanehinna. Oluline on Eesti Kirjanike Liidu toetamine tegevustoetusega, mis on stabiilseks toeks Eesti suurimale ja enamikke kirjanikke koondavale kirjandusorganisatsioonile ning mis on ka juhtiv kirjandusürituste korraldaja.

Sihtkapital peab hädavajalikuks kirjanduse sihtkapitali eelarve suurendamist, et oleks võimalik toetada autoreid ja tõlkijaid suuremate, tööd väärtustavate autori- ja tõlketasude ning stipendiumidega ning ühtlasi katta loometöötasudega kaasnevad maksukulud. Lisaks jäävad praeguses eelarveseisu toetuseta esimehe sõnul paljud kvaliteetsed kirjastusprojektid. Kui praegu on rahastusprotsent 33,6%, siis eesmärgiks võiks olla, et vähemalt pooled kvaliteetsed taotlused saaksid täies mahus rahuldatud.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Piret Viires.

Eraldusotsuste statistika 2025. aastal

Taotluste alusel	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Projektitoetused	3 174 343	51,0%	1 463 210	64,2%
Tegevustoetused	202 992	3,3%	200 000	8,8%
Loometöötasud (brutosummas)	1 329 374	21,4%	49 212	2,2%
Stipendiumid	1 514 461	24,3%	381 460	16,7%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	0	0,0%	0	0,0%
KOKKU	6 221 170		2 093 882	

Sihtkapitali algatused	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Stipendiumid	0	0,0%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	2 400	0,1%
Preemiad	67 000	2,9%
Regulaarsed elutöötoetused	115 200	5,1%
KOKKU	184 600	

Suurimad toetuse saajad 2025. aastal

Saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Eesti Kirjanike Liit	298 000	13,1%
Aktsiaselts Tänapäev	90 550	4,0%
AKTSIASELTS VARRAK	88 630	3,9%
Emakeele Sihtasutus	62 950	2,8%
Osaühing "Eesti Raamat"	57 003	2,5%
Eesti Kirjanduse Selts	46 727	2,1%
Tartu Ülikool	42 361	1,9%
Kirjastus Ilmamaa OÜ	40 215	1,8%
OÜ Kirjastus Fantaasia	39 442	1,7%
Sihtasutus KULTUURILEHT	35 365	1,6%
KOKKU	801 243	35,2%

Kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Kadri Laas-Lepasepp	esimees, sihtkapitali esindaja nõukogus
Kaisa Eiche	aseesimees
Jana Huul	
Ketli Tiitsar	
Paul Kuimet	
Terje Ojaver	
Urmas Puhkan	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	1428	7 684 535
Taotluste alusel tehtud eraldused	791	2 742 246
Riigimaksud loometöötasudelt		55 857
Sihtkapitali algatused	24	72 500
Otsustatud regulaarsed elutöötoetused	92	110 400
Nõukokku edasi saadetud taotlused	7	259 080

2025. aasta tegevuse ülevaade

2025. aastal pidas sihtkapital oluliseks rõhutada professionaalse kunstitegevuse toetamist nii kujutava kui ka rakenduskunsti vallas, hoides samal ajal fookuses tegevusi, projekte ja institutsioone väljaspool tõmbekeskusi. Sihtkapitali hinnangul täideti seatud eesmärgid edukalt.

Kõige enam toetati kohalikku näitusetegevust, festivalide korraldamist, loomingulist enesearendust residentuurides ja loomemajades ning Eesti Kunstimuuseumi, Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumi ning Tartu Kunstimuuseumi kogude järjepidevat täiendamist teoste ostmiseks kunstnikelt muuseumide ostukomisjonide ettepanekute alusel. Toetati ka olulisi valdkondlikke suursündmusi ja näitusi, mille mõju valdkonnale ja avalikkusele on ulatuslik.

Kuigi sihtkapitalide eelarved tõusevad, on surve Kultuurkapitalile – eelkõige kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitalile – väga suur. 2025. aastal sai sihtkapital rahastada keskmiselt 36% taotluste mahust. Aasta jooksul esitati kokku 1428 taotlust ning positiivse rahastusotsuse sai 791 taotlust. Suur nõudlus tuleneb aktiivsest kunstielust, valdkonna laiapõhjalisusest, üldisest hinnatõusust, valdkonna professionaalsusest ning rahastusmodelite haprusest.

Kujutava ja rakenduskunsti valdkonnas tegutsevad galeriid ja kunstiinstitutsioonid toetuvad suuresti võimalusele taotleda Kulkast aastast tegevustoetust. Asutuste tegevustoetuste märkimisväärne osakaal on sihtkapitalile jätkuv väljakutse. Statistiliselt moodustas tegevustoetuste osakaal eelmisel aastal 22% sihtkapitali kõikidest rahaeraldistest. Sihtkapitali eesmärk on säilitada tasakaal tegevus- ja projektitoetuste vahel, et rahastada nii valdkonna jätkusuutlikkust kui ka uusi algatusi. Lisaks viiele 2024. aastal lisandunud tegevustoetuse saajale otsustas komisjon tõsta tegevustoetuste saajate arvu veel kahe võrra. 2026. aastal saavad tegevustoetust üle Eesti kokku 22 kunstiasutust. Tegevustoetuste suurusjärgud jäävad vahemikku 2000–145 000 eurot, mis peegeldab asutuste erinevat suurust ja vajaduste laia spektrit ning survet ressurssidele.

Sihtkapitali liikmete hinnangul ei ole jätkusuutlik olukord, kus kahe suure ja avalikkusele suunatud näitusasutuse – Tartu Kunstimaja (Tartu Kunstnike Liit) ning Eesti Kunstnike Liidu galeriide (Draakoni galerii, Hobusepea galerii, HOP galerii, Vabaduse galerii ja ARS Projektiruum) – peamine avalik rahastus pärineb Kultuurkapitalist. Nende asutuste viimine kultuuriministeeriumi põhieelarvelise rahastuse alla vabastaks sihtkapitali eelarves ligikaudu 210 000 eurot, mida saaks kasutada teiste tegevustoetuste põhjendatud tõstmiseks ja valdkonna suurnäituste toetuseks.

Lisaks on sihtkapital märganud murettekitavat trendi, kus varem kultuuriministeeriumi eelarvesse viidud asutused naasevad taas Kulka projektitoetuste juurde. See näitab, et valdkonna rahastusmudelid ei ole jätkusuutlikud ning selline olukord muudab eraisikute ja väiksemate taotlejate rahastamise keerulisemaks, kuna neile jääb vähem ressursse.

2025. aastal jätkas kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital kunstnikele ja kuraatoritele loometöötasude maksmist, mis võimaldab tekkida töösuhtel, mis ei lähtu üksnes tellijast (sh valdkonna institutsioonidest), pakkudes suuremat loomingulist vabadust. Komisjoni hinnangul on tegemist positiivse arenguga, mis suurendab lisaks loomingulisele vabadusele ka sotsiaalset kindlustatust. Samas nenditakse, et loometöötasude soovitud määrade ja sihtkapitali tegelike võimaluste vahel on suured käärid – kohati ulatuvad erinevused kümnekordseks. Sihtkapital arvestab loometöötasude määramisel sotsiaalmaksu minimaalse kohustuse aluseks olevat kuumäära, mis tagab loovisikule ravikindlustuse ja muud sotsiaalsed garantiid vähemalt kaheks kuuks. Kuigi välja maksti ka pikemaajalisi loometöötasusid, on tegelik vajadus valdkonnas märkimisväärselt suurem ning kunstnikutasud liiga madalad. Loometöötasude toetusprotsent võrreldes taotletud kogusummaga oli aasta kokkuvõttes 21%, samas kui positiivse otsuse sai 60% loometöötasu taotlustest, mis omakorda näitab, et toetuste summa jääb reale vajadusele alla.

Kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali töökorraldus 2025. aastal oli intensiivne ning nõudis liikmetelt märkimisväärselt ajakulu, pühendumust ja süvenemist. Sihtkapitali liikmete hinnangul oli oluline, et arutelud põhineksid läbimõeldud ettevalmistusel ja varasemal kodutööl. Jaotusvoorude eel toimunud eelkoosolekud võimaldasid jooksvad küsimused lahendada enne põhikoosolekut, mis omakorda parandas lõplike otsuste kvaliteeti.

Komisjoni liikmed tõid esile, et sihtkapitali töö eeldab pidevat enesetäiendamist ning valdkondlike protsesside head tundmist. Lisaks ametlikule otsustustööle tuli aasta jooksul tegeleda ka ulatusliku nõustamise ja taotlejate suunamisega. Taotlejate huvi tagasiside ja juhendamise vastu oli suur ning mõnel juhul andis nõustamine positiivse tulemuse – taotluste kvaliteet ja professionaalsus kasvasid. Samas esines ka taotlusi, mis olid selgelt kiirustades või pealiskaudselt koostatud. Sihtkapitali hinnangul viitab see jätkuva vajadusele valdkonnaüleste juhendmaterjalide järele, et tõsta taotlejate teadlikkust.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Kadri Laas-Lepasepp.

Eraldusotsuste statistika 2025. aastal

Taotluste alusel	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Projektitoetused	4 341 458	56,5%	1 689 240	57,7%
Tegevustoetused	1 118 757	14,6%	629 000	21,5%
Loometöötasud (brutosummas)	781 554	10,2%	168 256	5,8%
Stipendiumid	1 442 766	18,8%	255 750	8,7%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetootused)	0	0,0%	0	0,0%
KOKKU	7 684 535		2 742 246	

Sihtkapitali algatused	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Stipendiumid		0,0%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	5 500	0,2%
Preemiad	67 000	2,3%
Regulaarsed elutöötoetused	110 400	3,8%
KOKKU	182 900	

Suurimad toetuse saajad 2025. aastal

Saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Tartu Kunstnike Liit	152 500	5,2%
Sihtasutus Tartu Kunstimuuseum	116 600	4,0%
Sihtasutus Eesti Kunstimuuseum	110 900	3,8%
Sihtasutus Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum	84 156	2,9%
Mittetulundusühing Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum	83 800	2,9%
MTÜ KAI Kunstikeskus	78 000	2,7%
Eesti Kunstnike Liit	69 750	2,4%
MTÜ Kogo galerii	49 700	1,7%
Rüki Galerii OÜ	39 500	1,4%
Temnikova & Kasela OÜ	39 500	1,4%
KOKKU	824 406	28,2%

Näitekunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Margus Kasterpalu	esimees
Oksana Tralla	aseesimees
Priit Volmer	sihtkapitali esindaja nõukogus
Piret Rauk	
Eva Koldits	
Evelyn Raudsepp	
Oliver Issak	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	799	7 160 145
Taotluste alusel tehtud eraldused	441	2 519 017
Riigimaksud loometöötasudelt		15 007
Sihtkapitali algatused	39	110 500
Otsustatud regulaarsed elutöötoetused	112	134 400
Nõukokku edasi saadetud taotlused	5	465 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Sihtkapitali esimehe sõnul suunati 2025. aasta otsused pigem valdkonna toimevõrgustiku stabiilsuse hoidmisele ehk eesti professionaalse teatrimaastiku säilitamisele nii jätkunud hinnatõusude kui ka ministeeriumi tehtud kärpete tingimustes. See tähendas näiteks erialaliitude toetamise jätkamist (tegevustoetused) vähemalt endises mahus, võimalusel ka nende suurendamist kuni 10%; preemiate ja toetuste (elutöötoetus jms) määrade suurendamist; projektitoetuste puhul ka regionaalse aspekti arvestamist (kuidas viia kunstiliselt nõudlikumad lavastused statsionaarist välja ja säilitada kvaliteeti).

2025. aastal pööras sihtkapital tähelepanu teatrimaastiku erinevatele valdkondadele (sõna-, tant-su-, muusikateater; etenduskunstid) eraldatavate toetuste proportsioonidele. Samuti on teatristatistikast ilmnenud üleproduktsooni, mille tasakaalustamiseks on hakatud veelgi kriitilisemalt kaaluma lavastusprojektide kunstilist kvaliteeti. Üleproduktsooni vähendava meetmena on käivitatud ka lavastuste taasesitamise toetus, mis õigustas end just keerukamate, mõnel juhul vahepeal välisfestivalidel käinud tantsulavastuste puhul.

Käivitus loometöötasu meede, kuid loodetud vabakutseliste isikute sotsiaalsete garantiide probleemi leevendamist ei ole see sihtkapitali hinnangul vähemalt praeguseks kaasa toonud, sest statistika näitab, et suurem osa taotlejatest tervisekindlustust ei vajanud. See viitab, et statistiliselt on suuremal osal taotlejatest tervisekassa leping olemas.

Uue meetmena rakendus eelmisel aastal diplomilavastuste toetamine. Seda toetust saavad taotleda kõrgkoolid, tingimused on fikseeritud raha jagamise korras.

Sihtkapitali esimehe sõnul on ka sel aastal vaieldamatuks probleemiks institutsioonidevaheline koostöö ehk festivalid. Traditsiooniliste festivalide rahastuse ülekandmine ministeeriumist Kultuurkapitali ning selle kaudu kultuuripoliitiliste otsuste ja valikute delegeerimine iga kahe aasta

tagant vahetuvatele ekspertidele ei pruugi anda soovitud tulemust järjepidevate, rahvuskultuuriliselt sihitatud ja piisaval määral rahastatud festivalide edasiarendamisel.

Sihtkapitali liikmed näevad, et probleemiks võib kujuneda ka ekspertide jõudlus ja tehisintellekti abi kasutamine taotluste kirjutamisel.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Margus Kasterpalu.

Eraldusotsuste statistika 2025. aastal

Taotluste alusel	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Projektitoetused	5 792 169	80,9%	2 049 220	74,1%
Tegevustoetused	296 319	4,1%	266 000	9,6%
Loometöötasud (brutosummas)	185 959	2,6%	44 400	1,6%
Stipendiumid	865 697	12,1%	139 897	5,1%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	20 000	0,3%	19 500	0,7%
KOKKU	7 160 144		2 519 017	

Sihtkapitali algatused	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Stipendiumid	3 000	0,1%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	2 000	0,1%
Preemiad	105 500	3,8%
Regulaarsed elutöötoetused	134 400	4,9%
KOKKU	244 900	

Suurimad toetuse saajad 2025. aastal

Saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Mittetulundusühing EESTI TEATRILIIT	180 529	6,5%
Sõltumatu Tantsu Ühendus	162 260	5,9%
Mittetulundusühing Teine Tants	144 800	5,2%
Mittetulundusühing Von Krahli Teater	118 000	4,3%
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	80 911	2,9%
Lavastuskoda OÜ	75 000	2,7%
Mittetulundusühing elektron.art	74 000	2,7%
Ekspeditsioon OÜ	60 000	2,2%
Mittetulundusühing Teater Nuutrum	60 000	2,2%
Mittetulundusühing VAT Teater	59 500	2,2%
KOKKU	1 015 000	36,7%

Rahvakultuuri sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Liina Veskimägi-Ilste	esimees
Laura Liinat	aseesimees
Dagmar Ingi	sihtkapitali esindaja nõukogus
Mall Paulus	
Raul Talmar	
Reet Hiimäe	
Tarmo Kivisilla	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	1 668	6 836 028
Taotluste alusel tehtud eraldused	1 059	2 746 405
Riigimaksud loometöötasudelt		16 553
Sihtkapitali algatused	93	161 000
Otsustatud regulaarsed elutöötoetused	128	153 600
Nõukokku edasi saadetud taotlused	6	209 550

2025. aasta tegevuse ülevaade

2025. aastal seadis rahvakultuuri sihtkapital endale eesmärgiks toetada projekte pigem väiksemas arvus, kuid sisulisemalt ja võimalusel täissummas. See lähenemine tulenes soovist suurendada toetuste tegelikku mõju ning vähendada olukordi, kus väga väike toetus ei võimalda projekti kvaliteetset elluviimist. Praktikas osutus aga selle eesmärgi täitmine keerukaks, kuna taotluste arv oli suur ning rahalised võimalused piiratud.

Sihtkapital pidas oluliseks valdkondade vahelist tasakaalu, et tagada rahvakultuuri erinevate valdkondade areng ja kestlikkus. Märkimisväärse mõjuga suurprojektide taotlusi, millele loodeti nõukogu kaasrahastust, oodati aasta viimasesse, novembrikuu taotlusvooru.

Aruandeaasta jooksul muudeti raha jagamise korda kolmel korral. Olulisemateks muudatusteks oli see, et preemiaid saab maksta vaid füüsilistele isikutele ja valdkonnas tegutsev kollektiiv võib saada mitterahalise tunnustuse ning rahvarõivaste valmistamise/soetamise projektide oma- ja/või kaasfinantseeringu määr peab nüüd sarnaselt teiste projektidega olema 10% (varasemalt 50%).

Sihtkapitali toetuste jagamise üldine strateegia põhines valdkondade võrdsel kohtlemisel ning eelkõige üle-eestilise mõjuga ettevõtmiste toetamisel. Lisaks pöörati tähelepanu laiema piirkondliku mõjuga maakondlikele projektidele. Rahvarõivaprojektide puhul arvestati laulu- ja tantsupeo protsessiga ning 2025. aastal toetati seoses suure peoaastaga tavapärasest enam rahvarõivaprojekte. Tegevustoetuste määramisel arvestati üle-eestiliste valdkondlike alaliitude liikmeskonda ja nende panust valdkonna arendamisse. Üle-eestilised kollektiivid said taotleda toetust projekti-põhiselt, mis võimaldas täpsemalt hinnata konkreetsete tegevuste mõju ja vajalikkust. Suurima potentsiaalse mõjuga olid projektid, mis panustasid rahvakultuuri nähtavusse, kvaliteeti ja arengusse laiemalt. Suured festivalid ja rahvusvahelised sündmused hoidsid rahvakultuuri avalikkuse tähelepanu all ning pakkusid tegijatele enesetäienduse võimalusi. Viimaste toetamisel lähtuti nende olulisusest rahvakultuuri valdkonna jaoks.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Liina Veskimägi-Ilste.

Eraldusotsuste statistika 2025. aastal

Taotluste alusel	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Projektitoetused	6 100 699	89,2%	2 519 531	82,3%
Tegevustoetused	71 142	1,0%	65 500	2,1%
Loometöötasud (brutosummas)	157 888	2,3%	48 974	1,6%
Stipendiumid	474 400	6,9%	88 500	2,9%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	31 900	0,5%	23 900	0,8%
KOKKU	6 836 029		2 746 405	

Sihtkapitali algatused	Eraldatud summa	Osakaal kõikidest eraldustest
Stipendiumid		0,0%
Muud toetused (juubeli-, ravimi-, elutöö- ja matusetoetused)	12 000	0,4%
Preemiad	149 000	4,9%
Regulaarsed elutöötoetused	153 600	5,0%
KOKKU	314 600	

Suurimad toetuse saajad 2025. aastal

Saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Tartu Ülikool	90 266	2,9%
Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit	90 096	2,9%
Mittetulundusühing Eesti Pärimusmuusika Keskus	83 360	2,7%
Eesti Folkloorinõukogu	67 896	2,2%
Eesti Puhkpillimuusika Ühing	61 157	2,0%
Sihtasutus Eesti Tantsuagentuur	42 764	1,4%
mittetulundusühing Eesti Muuseumiühing	40 324	1,3%
Sihtasutus Narva Muuseum	40 254	1,3%
Eesti Harrastusteatri Liit	39 050	1,3%
Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts	35 759	1,2%
KOKKU	590 926	19,2%

Tõlkeprogrammide tegevus

Kultuurkapitalil on kolm tõlkeprogrammi, mille eksperdikomisjonid kinnitab Kultuurkapitali nõukogu.

Avatud Eesti Raamat

Komisjon moodustatakse Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali ettepanekul ning selle kinnitab Kultuurkapitali nõukogu neljaks aastaks. Komisjoni tööd korraldab Merle Liivand.

Komisjoni koosseis 2021–2025 ja 2026–2030

(kinnitatud 30. juunil 2021 protokolliga nr 4/2021-S09 ja 20. mail 2025 protokolliga nr 5/2025-S09)

Mart Orav

Peeter Torop

Margus Vihalem

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	70	434 012
Taotluste alusel tehtud eraldused	64	303 037
Riigimaksud loometöötasudelt		23 308

2025. aasta tegevuse sisuline kokkuvõte

Programmi komisjoni sisuline töö on jätkunud sarnaselt eelmiste aastatega ega ei ole vajanud olulisi muudatusi. Silmas on peetud võimalikult avarat keelelist ja ajalist mõõdet, võimaluse korral on eelistatud maailma mõtteloo klassikat. Tulemus sõltub muidugi eelkõige tõlkijate ja kirjastuste soovidest ja eelistustest.

Kuigi heade algatuste hulgast on raske veel eraldi midagi rõhutada, tõstaksin 2025. aasta uutest projektidest esile järgmisi teoseid või nende osade tõlkeid: John Acton, „Vabaduse ajalugu ja teisi esseid“, tõlkija Olavi Jaggo, Postimehe Kirjastus; traktaat „Armurõõmu saladus“, tõlge, saatesõna ja kommentaarid Martti Kalda, Ilmamaa; Vjatšeslav Ivanov, „Paaritu ja paaris“, tõlkija Toomas Rosin, Ilmamaa; Serge Moscovici, „Hulkade ajastu: masside psühholoogia ajalooline traktaat“, tõlkijad Aija Sprivil-Dautancourt ja Iika Animägi, EKSA; „Praktilise eetika võtmetekstid“, koostaja ja järelsõna Kadri Simm, tõlkija Kalle Hein, Tartu Ülikooli Kirjastus; Jean-Jacques Rousseau, „Essee keelte päritolust. Arutlus inimeste ebavõrdsuse päritolust ja põhjustest“, tõlkija Mirjam Lepikult, Vabamõtleja; Wolf Schmid, „Narratoloogia“, tõlkija Märt Väljataga, Tallinna Ülikooli Kirjastus; Joseph Alois Schumpeter, „Majandusarengu teooria“, tõlkija Alari Purju, Ilmamaa; Leo Strauss, „Loomulik õigus ja ajalugu“, tõlkija Märt Väljataga, EKSA.

Rõõm on kõigi toetust saanud teoste loodetavast ilmumisest lähiaastatel. Sarja edenemine ja tulemuslikkus sõltub eelkõige tõlkijatest ja kirjastustest, keda oleme järjepidevalt palunud kinni pidada tähtaegadest.

Tõlgitavate teoste või nende täiendavate sisuosade tõlgete nimekirja lisandus 2025. aastal 17 uut teost või nende osa:

1. Acton, John. Vabaduse ajalugu ja teisi esseid. Tõlkija Olavi Jaggo. Postimehe Kirjastus
2. Braudel, Fernand. Materiaalne tsivilisatsioon, majandus ja kapitalism XV–XVIII sajandil. 1. köide. Igapäevaelu struktuurid: võimalik ja võimatu. Tõlkija Mirjam Lepikult. Ilmamaa
3. Dennett, Daniel. Bakterist Bachini ning tagasi. Tõlkija Toomas Rosin. Ilmamaa
4. Ivanov, Vjatšeslav. Paaritu ja paaris. Tõlkija Toomas Rosin. Ilmamaa
5. Lewis, David K. Maailmade paljususest. Tõlkija Henrik Sova. Tartu Ülikooli Kirjastus

6. Löwith, Karl. „Curriculum vitae“ (raamatusse „Ajaloos tähendus“). Tõlkija Märt Kivimäe. EKSA
7. Mead, Margaret. Mees ja naine: uurimus sugudest muutuvast maailmas. Tõlkija Tõnu Ülemaante. Ilmamaa
8. Moscovici, Serge. Hulkade ajastu: masside psühholoogia ajalooline traktaat. Tõlkijad Aija Sprivil-Dautancourt ja Iika Animägi. EKSA
9. Nozick, Robert. Filosoofilised seletused. Tõlkija Taavi Laanpere. Tartu Ülikooli Kirjastus
10. Nussbaum, Martha. Headuse haprus. Tõlkija Triinu Pakk. Tartu Ülikooli Kirjastus
11. Praktilise eetika võtmetekstid. Koostamine ja järelsõna Kadri Simm, tõlkija Kalle Hein; toimetaja Taavi Laanpere. Tartu Ülikooli Kirjastus
12. Rousseau, Jean-Jacques. Essee keelte päritolust. Arutlus inimeste ebavõrdsuse päritolust ja põhjustest. Tõlkija Mirjam Lepikult. Vabamõtleja
13. Schmid, Wolf. Narratoloogia. Tõlkija Märt Väljataga. Tallinna Ülikooli Kirjastus
14. Schumpeter, Joseph Alois. Majandusarengu teooria. Tõlkija Alari Purju. Ilmamaa
15. Strauss, Leo. Loomulik õigus ja ajalugu. Tõlkija Märt Väljataga. EKSA
16. Špet, Gustav. Kogumik „Valitud töid“ 2. osa („Sõna sisevorm“, „Sissejuhatus esteetilisest psühholoogiasse“, „Sissejuhatus etnopsühholoogiasse“). Koostaja Peeter Torop, tõlkija Erle Nõmm. Ilmamaa.
17. Traktaat „Armurõõmu saladus“. Tõlge, saatesõna ja kommentaarid Martti Kalda. Ilmamaa

Seega on 2025. aastal toetatud 17 korral uue teose või varem tõlgitud teose lisaosade tõlget või raamatu koostamist, neist kirjastuselt Ilmamaa 7, Tartu Ülikooli Kirjastuselt 5, Emakeele Sihtasutuselt (EKSA) 3, kirjastuselt Vabamõtleja 1 ja Postimehe Kirjastuselt 1. Programmist toetatakse peale tõlkimise sarja raamatute koostamist, järelsõnastamist ja kommenteerimist ning osaliselt raamatute avaldamist (toimetamine, litsentsitasu), samuti e raamatute ja audioraamatute avaldamist.

2025. aastal ilmus AERi sarjas 19 uut raamatut (Ilmamaalt 9, Tartu Ülikooli Kirjastuselt 4, Emakeele Sihtasutuselt (EKSA) 3 ja Tallinna Ülikooli Kirjastuselt 1, Varrakult 1 ja Vabamõtlejalt 1).

2025. aastal ilmus AERi sarjas 19 teost:

1. Arendt, Hannah. Inimese olukord. Tõlkinud Triinu Pakk, ladinakeelsed tsitaadid osaliselt tõlkinud Ivo Volt, saksakeelsed tsitaadid Liisi Rünkla; toimetanud Liisi Rünkla. Tartu Ülikooli Kirjastus
2. Cassirer, Ernst. Riigi muut. Tõlkinud Märt Väljataga. EKSA
3. Deleuze, Gilles. Nomaadlik mõtlemine ja teisi tekste. Koostanud ja toimetanud Jüri Lipping ja Ott Puumeister; tõlkinud Eik Hermann, Mart Kangur, Hasso Krull, Marge Käsper, Jüri Lipping, Margus Ott, Ott Puumeister, Paul Raud ja Anti Saar. Vabamõtleja
4. Girard, René. Vägivald ja püha. Tõlkinud Mart Kangur, saatesõna Mihhail Lotman; toimetanud Anti Saar. Tallinna Ülikooli Kirjastus
5. Henrich, Dieter. Esseekogumik „Eneseteadvus ja moodne filosoofia“. Koostanud ja tõlkinud Märt Väljataga; toimetanud Katrin Kaugver. EKSA
6. Krugman, Paul. Areng, geograafia ja majandusteooria. Tõlkinud [ja järelsõna] Alari Purju; toimetanud Katre Ligi. Ilmamaa
7. La Rochefoucauld, François de. Mõtisklused ehk Moraalsed mõtteterad ja maksimid. Tõlkinud Mirjam Lepikult, järelsõna Ilmar Vene; toimetanud Katre Talviste. Ilmamaa
8. Löwith, Karl. Ajaloos tähendus. Tõlkinud Märt Väljataga, „Curriculum Vitae“ tõlkinud Mart Kivimäe. EKSA
9. Malthus, Thomas Robert. Essee rahvastiku printsibist, nagu see mõjutab ühiskonna tulevast täiustumist, koos märkustega hr. Godwini, marki Condorcet' ja teiste kirjameeste oletuste kohta. Tõlkinud Alari Purju [ja saatesõna] ja Ene-Reet Soovik; toimetanud Kairi Kargu. Ilmamaa
10. Masaryk, Tomáš Garrigue. Vene ajaloo- ja religioonifilosoofiast. I–II köide. Tõlkinud [ja järelsõna] Simo Runnel; toimetanud Katre Ligi. Ilmamaa
11. Poincaré, Henri. Teadus ja meetod. Tõlkinud Anto Unt, järelsõna Piret Kuusk ja Anto Unt; toimetanud Piret Kuusk ja Katre Ligi. Ilmamaa

12. Rees, Martin. Vaid kuus arvu: jõud, mis vormivad universumit. Tõlkinud Peeter Einasto, saatesõna Jaan Einasto; toimetanud Katre Ligi. Ilmamaa
13. Ricardo, David. Poliitilise ökonomia ja maksustamise printsiibid. Tõlkinud [kommentaariid ja järelsõna] Alari Purju; toimetanud Leino Pahtma. Ilmamaa
14. Rorty, Richard. Filosoofia ja looduse peegel. Tõlkinud Taavi Laanpere, toimetanud [ja järelsõna] Henrik Sova. Tartu Ülikooli Kirjastus
15. Rousseau, Jean-Jacques. Pihtimused. Tõlkinud Kristiina Ross, järelsõna Philippe Lejeune (tõlkinud Kristiina Ross); toimetanud Leena Tomasberg. Varrak
16. Santayana, George. Egotism saksa filosoofias. Tõlkinud Erle Nõmm, saatesõna Linnar Priimägi; toimetanud Leino Pahtma. Ilmamaa
17. Sharpe, Eric J. Võrdlev usundilugu: ajalooline käsitus. Tõlkinud Olavi Teppan, kreeka- ja ladinakeelsed tsitaadid tõlkinud Ivo Volt, järelsõnad Indrek Peedu; toimetanud Indrek Peedu. Tartu Ülikooli Kirjastus
18. Zenkovski, Vassili. Vene filosoofia ajalugu. I–II. Tõlkinud Hillar Künnapas, järelsõna Peeter Torop; toimetanud Leino Pahtma, kreeka- ja ladinakeelsed tsitaadid toimetanud Ivo Volt, prantsuskeelsed tsitaadid toimetanud Andres Raudsepp. Ilmamaa
19. Wittgenstein, Ludwig. Sinine ja Pruun raamat: „Filosoofiliste uurimuste“ eeluuringud. Tõlkinud [ja järelsõna] Henrik Sova, eessõna Rush Rhees (tõlkinud Henrik Sova); toimetanud Taavi Laanpere. Tartu Ülikooli Kirjastus

Programmis oli 2025. aastal suurima mahuga kirjastaja Ilmamaa (9), kellele järgnesid Tartu Ülikooli Kirjastus (4), EKSA (3), Vabamõtleja (1), Tallinna Ülikooli Kirjastus (1) ja Varrak (1). Viimastel aastatel on olnudki tõlkijatele põhipartneriks Ilmamaa, kelle asjaajamist peavad tõlkijad korrektseks ja kiireks. Hulk tõlkeid on toimetamise järgus ootel Tartu Ülikooli Kirjastuses, kuid nende avaldamiskäik on pikaldasem. Tallinna Ülikooli Kirjastuse, Varraku, Postimehe Kirjastuse, Vabamõtleja ning teiste kirjastuste osalemine sarjas on juhuslikum, üheks põhjuseks on ilmselt ka omaenda sarjade olemasolu.

AERi programmi seniseid tulemusi ja ilmumisel olevate teoste loodetavat valmimist silmas pidades julgeme arvata, et sarja panus Eesti kultuuri on olnud ja on ka lähitulevikus märkimisväärne. 2025. aasta lõpuks oli AERi sarjas ilmunud 323 esitrükki (raamatute hulk on suurem, sest siia hulka pole arvestatud uustrükke ega ühe teose ilmumist mitmes köites).

Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali mõttekirjanduse tõlkeauhinna kategoorias nomineeriti 2025. aastal avaldatud teostest AERi sarjas ilmunud seitse tõlget: Tiiu Hallapi poolt inglise keelest tõlgitud John Searle'i „Vaim, keel ja ühiskond: filosoofia reaalses maailmas“, John Losee „Ajalooline sissejuhatus teadusfilosoofiasse“ ning John McDowell'i „Vaim ja maailm“; Alari Purju poolt inglise keelest tõlgitud Thomas Robert Malthuse „Essee rahvastiku printsiibist“ (osalt tõlkija ka Ene-Reet Soovik) ja David Ricardo „Poliitilise ökonomia ja maksustamise printsiibid“; Henrik Sova poolt inglise keelest tõlgitud Ludwig Wittgensteini „Sinine ja pruun raamat“; Mart Kanguri poolt prantsuse keelest tõlgitud René Girard'i „Vägivald ja püha“, viimane pärjati ka laureaadi tiitliga.

AERi programm on saanud sellises mahus tegutseda tänu annetustele – 2022. aastal tehti juba kolmas sihtannetus. Aastail 2011–2016 toetas sarja eraisikust annetaja 500 000 euroga, 2016. aastal sõlmiti 650 000 euro suurune sihtannetuse leping Postimees Grupiga ning 2021. aastal allkirjastati Postimehe Fondiga toetusleping, mille maht on 2021. aasta teisest poolaastast kuni 2026. aasta esimese poolaastani 500 000 eurot. Seega teevad need annetused kokku 1 650 000 eurot. AERi komisjon peab sellega seoses tungivalt vajalikuks, et Kultuurkapitalile tehtavatele annetustele suudetaks lõpuks saavutada maksuvabastus.

2022. aastast suurendas ka Kultuurkapitali nõukogu AERi sarja rahastamist ning varasema 70 000 euro asemel aastast tõsteti rahastust 100 000 euron aastaks. Alates 2024. a II jaotusest tõstis nõukogu AERile eraldatud raha igas jaotuses 42 500 euron loometöötasudega kaasnevate maksude väljamaksete tegemiseks. Kultuurkapitali seaduse muudatusega (5.04.2024) seonduvalt

eraldatakse seniste loometöötoetuste asemel loometöötasu, millega kaasnevad eralduse saajale sotsiaalsed tagatised (ravikindlustus, töötuskindlustus ja maksed pensionisammastesse).

Lühikokkuvõtte komisjoni tööst koostas Mart Orav.

Alajaotuste lõikes taotletud ja taotluste alusel tehtud eraldused 2025. aastal

Alajaotus	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal eraldatud summast
Teoste tõlkimine (sh tõlkekogumike koostamine)	285 233	65,7%	196 389	64,8%
Tõlke kommentaaride ja saatesõna kirjutamine	15 510	3,6%	13 529	4,5%
Teoste toimetamine	106 974	24,6%	86 824	28,7%
Tõlkeõiguse soetamine	6 295	1,5%	6 295	2,1%
E-raamatute ja audioraamatute valmistamine	0	0,0%	0	0,0%
Muud	20 000	4,6%	0	0,0%
KOKKU	434 012		303 037	

Hieronymus

Hieronymuse tõlkeprogramm on Eesti Kirjanike Liidu tõlkijate sektsiooni ja Kultuurkapitali algatus koostöös erakapitaliga, mis toetab oluliste maailmaklassikasse kuuluvate teoste eesti keelde tõlkimist.

Komisjoni koosseis 2021–2024

(kinnitatud 14. augustil 2024 protokolliga nr 5/2024-S09)

Triinu Tamm

Anne Lill

Rein Raud

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	44	251 924
Taotluste alusel tehtud eraldused	26	119 826
Riigimaksud loometöötasudelt		15 320

2025. aasta tegevuse sisuline kokkuvõte

Hieronymuse programmi eesmärk on toetada oluliste maailmaklassikasse kuuluvate teoste eesti keelde tõlkimist, rõhuasetusega vanemal ilukirjandusel, mille koht kirjanduskaanonis on kindel, kuid mis on jäänud eesti lugejale seni tõlkes kättesaamatuks. Järgime eesmärki avardada eesti lugeja igakülgset maailmapilti ja kultuuritunnetust, täiendades varasemalt puuduvat lugemisvara. Toetuste määramisel jälgimegi lisaks teose olulisusele tasakaalu eri perioodidel ja kultuuriruumides loodud teoste väljaandmisel.

Kokku on Hieronymuse sarjas aastatel 2019–2025 ilmunud 59 raamatut, sari on saavutanud stabiilse ja lugejasõbraliku rütmi, viimastel aastatel umbes 10 raamatut aastas. 2025. aasta aastal ilmus sarjas üksteist kaalukat teost (nimekiri on allpool). Vanema kirjanduse poolelt väärivad esile tõstmist vanaislandi keelest tõlgitud Noole-Oddi saaga ja sanskriti keelest tõlgitud Vana-India näitemängude kogumik „Kreeka kardina varjust“. Täiendust said eestindused klassikutelt, nagu näiteks Louis-Ferdinand Céline, Jun'ichirō Tanizaki, Henry Miller, Joseph Conrad, Henryk Sienkiewicz, Elizabeth Eastlake ja Fernando Pessoa. Esimest korda said tõlgitud romaanid Norra ühelt esimeselt professionaalselt naiskirjanikult Amalie Skramilt ja kõrgelt hinnatud hollandi kirjanikult Ferdinand Bordewijkilt.

2025. aastal ilmusid tõlked inglise, prantsuse, poola, norra, hollandi, portugali, jaapani, sanskriti ja vanaislandi keelest. Läbi aastate on sarjas ilmunud tõlkeid 20 eri keelest, muu hulgas näiteks muinaspõhja, klassikalisest hiina ja jaapani keelest. Kõik Hieronymuse sarjas ilmunud tõlked on varustatud ka põhjalike saatesõnadega.

2025. aastal lisandus avaldamisnimekirja mitmeid väga olulisi teoseid, mis täidavad tulevikus seniseid tõlkelünki. Eestindatud saavad Honoré de Balzaci „Inimliku komöödia“ tsüklisse kuuluv seni tõlkimata romaan „Neetud laps“ ja veel kaks lühiromaani, Soome feministliku kirjanduse üks tähtseid L. Onerva „Mirdja“, esimest korda leiab tutvustamist iiri kirjanik Elizabeth Bowenilooming. Täiendust saavad itaalia klassiku Giovanni Verga, poola klassiku Stanisław Ignacy Witkiewicz ja vene klassiku Andrei Belõi tõlked. Vanemast kirjandusest tuleks esile tõsta India jutukogumikku „Pantšatantra ehk Viisraamatut“ ja 12. sajandi pärsia poeedi Iljas ibn Jusuf Nizami teos

„Seitse kaunitari“. Samuti on lähiaastatel oodata „Tuhande ja ühe öö muinasjuttude“ täismahus tõlge araabia keelest (nimekiri on allpool).

Hieronymuse sari on kirjandusmaastikul jätkuvalt hästi nähtav, sarja raamatud on leidnud arvustamist ja äramärkimist – Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade ilukirjandusliku tõlke kategooria nominatsiooni jõudis sellel aastal neli Hieronymuse sarjas ilmunud teost: Sigrid Toomingase poolt norra keelest tõlgitud Amalie Skrami „Constance Ring“, Indrek Koffi poolt portugali keelest tõlgitud Fernando Pessoa „Rahutuse raamat“, Mart Kuldkepi poolt vanaislandi keelest tõlgitud „Noole- Oddi saaga“ ning Aet Variku poolt inglise keelest tõlgitud Joseph Conradi „Lääne silme all“, mille eest pälvis ta ka kirjanduse sihtkapitali aastaauhinna ilukirjandusliku tõlke kategoorias.

Hieronymuse sarja avaldamise nimekirja lisandus 2025. aastal 9 teost ning ühe audioraamatu koostamine sarjas ilmunud tõlke põhjal:

1. Balzac, Honoré de, kogumik: „Neetud laps“ (L'Enfant maudit), „Tundmatud märtrid“ (Les Martyrs ignorés) ja „Jumalaga“ (Adieu), tõlkija Mirjam Lepikult, Ilmamaa
2. Belõi, Andrei, triloogia „Moskva“ 1. osa, tõlkija Erle Nõmm, Ilmamaa
3. Bowen, Elizabeth, „Viimane september“ (The Last September), tõlkija Krista Kaer, Varrak
4. India jutukogumik „Pantšatantra ehk Viisraamat“, tõlkijad Andres Gross, Riina Klemet, Helen Loite, Katrin Tikko, Teet Toome, Linnart Mäll, Tartu Ülikooli kirjastus
5. L. Onerva, „Mirdja“, tõlkija Kadri Jaanits, Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse kirjastus
6. Muinasjuttude kogumik „Tuhat ja üks ööd“ (Lähis-Ida ja Lõuna-Aasia muinasjutud) I köide (250 ööd) ja II köide (250–500 ööd), tõlkija Üllar Peterson, värsid tõlgib Helen Geršman, Tallinna Ülikooli Kirjastus
7. Nizami, Iljas ibn Jusuf, „Seitse kaunitari“ (Haft paikar), tõlkija Kalle Kasemaa, Ilmamaa
8. Verga, Giovanni, „Malavogliad“ (I Malvoglia), tõlkija Janek Jõgi, Eesti Raamat
9. Witkiewicz, Stanisław Ignacy, „Hüvastijätt sügisega“ (Pożegnanie jesieni), tõlkija Hendrik Lindepuu, Hendrik Lindepuu Kirjastus
10. Mark Twaini teose tõlke „Võhikud Metsikus Läänes“ põhjal audioraamatu valmistamine

Sarjas ilmus 2025. aastal 11 teost (loetletud ilmumise järjekorras), lisaks üks audio- ja e-raamat:

1. Céline, Louis-Ferdinand, „Sõda“, prantsuse keelest tõlkinud Heli Allik, eessõna François Guibault [toimetanud Heete Sahkai; kujundanud Mari Kaljuste]. Varrak
2. Noole-Oddi saaga, vanaislandi keelest tõlkinud [ja kommentaarid ja saatesõna] Mart Kuldkepp [toimetanud Urmas Tõnisson; kujundanud Mari Kaljuste]. Ilmamaa
3. Tanizaki, Jun'ichirō, „Arutu armastus“ (痴人の愛), jaapani keelest tõlkinud [ja järelsõna] Margit Juurikas, toimetanud Taimi Paves; kujundanud Mari Kaljuste]. Eesti Raamat
4. Miller, Henry, „Kaljukitse pöörijoon“ (Tropic of Capricorn), inglise keelest tõlkinud [ja järelsõna] Erkki Sivonen, [toimetanud Tiina Randus; kujundanud Mari Kaljuste]. Tänapäev
5. Skram, Amalie, „Constance Ring“, norra keelest tõlkinud Sigrid Tooming, [toimetanud Ene Mäe; kujundanud Mari Kaljuste]. Eesti Raamat
6. Conrad, Joseph, „Lääne silme all“ (Under Western Eyes), inglise keelest tõlkinud [ja järelsõna] Aet Varik, [toimetanud Marika Mikli; kujundanud Mari Kaljuste]. EKSA
7. Bordewijk, Ferdinand, „Karakter. Romaan pojast ja isast“ (Karakter), hollandi keelest tõlkinud [ja järelsõna] Kerti Tergem, [toimetanud Katrin Kern; kujundanud Mari Kaljuste]. EKSA
8. Sienkiewicz, Henryk, „Quo vadis. Romaan Nero aegadest“ (Quo vadis. Powieść z czasów Nerona) poola keelest tõlkinud Hendrik Lindepuu, [toimetanud Leelo Laurits; kujundanud Mari Kaljuste]. Hendrik Lindepuu Kirjastus
9. Kreeka kardina varjust. Neli Vana-India näitemängu (4 varakeskaegset näidendit), erinevatest praakrititest ja sanskriti keelest tõlkinud [ja saatesõna] Martti Kalda, [toimetanud Siiri Ombler; kujundanud Mari Kaljuste]. Ilmamaa

10. Eastlake (Rigby), Elizabeth, Eesti reisikirjade kogumik „Kirjad Läänemere rannalt“ (Letters from the shores of the Baltic), inglise keelest tõlkinud Sash Martiina Veelma, [erialatoimetaja Jaak Juske, toimetanud Siiri Rebane; kujundanud Virge Ilves; sarjakujundus Mari Kaljuste]. Tänapäev
11. Pessoa, Fernando, „Rahutuse raamat“ (Livro do desassossego), portugali keelest tõlkinud Indrek Koff, [toimetanud Kaia Sisask; kujundanud Liina Valt, sarja kujundus Mari Kaljuste]. Postimehe Kirjastus
12. Twain, Mark, „Elu Metsikus Läänes“ audio ja e-raamat: © 2025 Eesti Raamat

Lühikokkuvõtte komisjoni tööst koostas Triinu Tamm.

Alajaotuste lõikes taotletud ja taotluste alusel tehtud eraldused 2025. aastal

Alajaotus	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal eraldatud summast
Teoste tõlkimine	186 645	74,1%	74 513	62%
Tõlkekogumike koostamine	0	0,0%	0	0,0%
Tõlke kommentaaride ja saatesõnade kirjutamine	8 360	3,3%	3 300	2,8%
Teoste toimetamine	52 479	20,8%	38 333	32,0%
Raamatute kujundamine	3 240	1,3%	2 880	2,4%
Illustratsioonid	0	0,0%	0	0,0%
E-raamatute valmistamine	1 200	0,5%	800	0,7%
KOKKU	251 924		119 826	

Traducta

Komisjoni koosseis 2024–2026

(kinnitatud 7. veebruaril 2024 protokolliga nr 1/2024-S09)

Ilvi Liive-Roosipuu esimees

Heidi Aadma

Tiit Aleksejev

Meelike Palli

Ulla Saar

Lauri Eesmaa

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	121	441 098
Taotluste alusel tehtud eraldused	84	238 565
Riigimaksud loometöötasudelt		254

2025. aasta tegevuse sisuline kokkuvõte

2025. aastal otsustas Traducta komisjon toetada eesti kirjanduse tõlkimist ja väljaandmist 238 565 euroga. Toetati eesti kirjanduse tõlkimist kahekümne kolme keelde.

2025. aastal komisjoni prioriteetidid muutmist ei vajanud. Traducta tõlkekomisjoni toetuste jagamise strateegia lähtub endiselt eesmärgist toetada eesti kirjanduse kõrgetasemelisi tõlkeid. Uute, esmakordselt toetust taotlevate tõlkijate puhul tellib komisjon tõlkele eksperthinnangu. Jätkuvalt on komisjoni strateegiaks otsetõlgete toetamine, erandeid tehakse üksnes juhul, kui otsetõlke võimalus puudub.

Tõlketootusteks eraldatud summa oli 2025. aastal 153 555 eurot, väljaandmistoetusi anti summas 83 960 eurot. Komisjon lähtub oma valikutes tõlgitava teose kirjanduslikust kvaliteedist, eesmärgiks on toetada kõrgetasemelise ilukirjanduse tõlkimist ja väljaandmist.

Väike valik 2025. aastal ilmunud eesti väärtilukirjandust, mis kõik saanud toetust Traductast: inglise keeles ilmusid A. H. Tammsaare „Tõe ja õiguse“ III osa ja naiskirjanduse antoloogia „Take Six“, hispaania keeles kaasaegse eesti kirjanduse antoloogia „Mujeres“, prantsuse keeles Nikolai Baturini „Karu süda“ ning poola keeles Vahur Afanasjevi „Serafima ja Bogdan“. Rein Raua raamatutest ilmusid tõlked araabia, saksa, leedu ja tšehhi ja kreeka keelde ning Joonas Sildre „Kahe heli vahel“ ilmus kolmes keeles: tšehhi, rootsi ja läti.

Traducta komisjoni töö sujus latusalt, kuid aeg-ajalt tekib erimeelsusi seoses summadega, millega toetada illustreeritud pildiraamatute väljaandmist. 2025. aastal oli väljaandmistoetusi kokku summas 83 960 eurot, millest lasteraamatutele läks 25 530 eurot ehk 30,4%.

Lühikokkuvõtte komisjoni tööst koostas Ilvi Liive-Roosipuu.

Eraldatud vahendid sihtkeelte kaupa 2025. aastal

Sihtkeel	Tõlketoetusi	Väljaandmistoetusi	Loometöötasusid brutosummas	Kokku
araabia		2 000		2 000
armeenia	2 900			2 900
bulgaaria	4 580	3 000		7 580
hispaania	8 000	4 000		12 000
inglise		5 700	750	6 450
itaalia	3 090	5 880		8 970
kreeka	580	5 000		5 580
kõmri		2 000		2 000
leedu	6 000	3 300	300	9 600
läti	14 802	9 000		23 802
makedoonia	2 060	2 400		4 460
poola	1 350	5 000		6 350
prantsuse	10 000	2 000		12 000
pärsia		1 300		1 300
rootsi	9 000	2 500		11 500
saksa	37 592	5 100		42 692
serbia	2 414	2 000		4 414
sloveeni	200	500		700
soome	28 141	6 000		34 141
tšehhi	10 916	9 480		20 396
türgi	900	1 800		2 700
ukraina	1 900	2 000		3 900
ungari	7 630	5 500		13 130
KOKKU	152 055	85 460	1050	238 565

Maakondlike ekspertgruppide tegevus

Ekspertgruppide tegevuse eesmärgiks on säilitada, arendada, elavdada ning toetada igakülselt maakonna kultuuri- ja spordivaldkonda, kultuuripärandi jäädvustamist ning rahvusliku identiteedi hoidmist. Maakondlike ekspertgruppide koosseisud kinnitab Kultuurkapitali nõukogu kaheks aastaks.

2025. aastal taotleti maakondlikelt ekspertgruppide toetusi, stipendiume ja preemiaid kokku 9,1 miljoni euro ulatuses ning eraldusi tehti kokku 3,6 miljoni euro ulatuses.

Harjumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Juta Ross	esimees
Katrin Sassi	aseesimees
Harri Ausmaa	
Mihkel Tikerpalu	
Priit Kiigemägi	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Katrin Krause	esimees
Ott Kask	aseesimees
Katrin Sassi	
Kätlin Puhmaste	
Veigo Juuse	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	462	753 963
Taotluste alusel tehtud eraldused	241	231 259
Ekspertgrupi algatused	18	21 500
Riigimaksud loometöötasudelt		0
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Harjumaa ekspertgrupi hinnangul täideti raha jagamise korras seatud eesmärgid vastavalt rahalistele võimalustele ja laekunud taotlustele. Samas tõdes ekspertgrupp, et tulevikus võiks ühiselt seada valdkondade lõikes täpsemad eesmärgid 2026. aastaks, et toetuste jaotamist veelgi paremini planeerida. Üldine strateegia lähtus laekunud taotlustest, kuid fookuses oli ka valdkondade tasakaalustatud areng.

Maakonnale on kõige suuremat mõju avaldanud maakondlikud ühisüritused ning toetuste teravikmõju piirkonna ettevõtlikele inimestele. Toetused on aidanud säilitada ja süvendada kohalike tegijate indu ning soovi panustada maakonna arengusse.

Harjumaa ekspertgrupi töös olulisi probleeme ei esinenud. Ekspertgrupi koosseis töötab üksmeelselt, eksperdid on vastutustundlikud ja nende tööstiil on läbipaistev. Otsustusprotsessid on olnud demokraatlikud, võimaldades igal liikmel oma arvamust avaldada ning jõuda hääletuse teel ühiste tulemusteni.

Ekspertgrupi hinnangul on Kultuurkapitali töökorraldus hästi struktureeritud. Probleemiks on aegunud või vale perioodi kohta esitatud taotlused, mis raiskavad nii taotlejate kui ka menetlejate ressursi.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	22 000	0	0,0%
Auvi	8 688	1 325	0,5%
Helikunst	263 546	111 658	44,2%
Kirjandus	19 606	2 901	1,1%
Kunst	56 229	4 311	1,7%
Näitekunst	27 615	10 520	4,2%
Rahvakultuur	93 532	56 224	22,2%
Sport	262 747	65 820	26,0%
KOKKU	753 963	252 759	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Harjumaa Omavalitsuste Liit	17 463	6,9%
Mittetulundusühing Harjumaa Noorte Puhkpilliorkester	14 500	5,7%
Mittetulundusühing Harjumaa Keelpilliorkester	13 162	5,2%
Koorijuhtide ja Muusikaõpetajate Harjumaa Ühendus	12 588	5,0%
Harjumaa Spordiliit	11 400	4,5%
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit	6 894	2,7%
Esko, Taavi	5 500	2,2%
MTÜ Improviis	5 000	2,0%
Rae Kultuurikeskus	4 781	1,9%
MTÜ KooliRock	4 500	1,8%
KOKKU	95 788	37,9%

Hiiumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Anton Kaljula	esimees
Arno Kuusk	aseesimees
Anu Tammearu	
Kadri Kuusk	
Kati Kukk	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Kristel Peikel	esimees
Anu Tammearu	aseesimees
Ille Savioja	
Kertu Rand	
Marina Väljas	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	275	328 323
Taotluste alusel tehtud eraldused	203	126 070
Ekspertgrupi algatused	15	15 000
Riigimaksud loometöötasudelt		0
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Ekspertgrupi töö võib tunnistada edukaks ja eesmärgipäraseks. Ekspertgrupp on püüdnud toetada projekte taotluses küsitud summas või sellele ligilähedases summas ning eraldada vähemalt 50% küsitud summast. Ekspertdid on oma otsuseid püüdnud põhjendada, samas on arvestatud, et kunstilis-kultuuriliste väärtusotsuste detailne põhjendamine ei ole alati võimalik.

Rohkelt on küsitud toetust noortega seotud tegevusteks nii kultuuri kui ka spordi valdkonnas. Samuti on palju toetatud rahvakultuuri. Ekspertgrupi hinnangul võiks rohkem olla professionaalset kõrgetasemelist kontserditegevust ning kunsti- ja muid kultuuriprojekte. Samas on need sageli suuremate eelarvetega ning ekspertgrupi võimalused neid piisavas mahus toetada on piiratud. Loometöötasude osakaal on olnud tagasihoidlik – see võib tuleneda kohapealsest vähesest teadlikkusest või Hiiumaal tegutsevate loovisikute tagasihoidlikkusest.

Kõige suurem potentsiaalne mõju on suursündmustel, olgu selleks jazzmuusikafestival Sõru Jazz või rahvaralli. Need toovad Hiiumaale külastajaid ja kujundavad saare mainet kultuurilise ja sportliku sihtkohana. Samas on saarel elades oluline potentsiaal ka Hiiumaa noortel ja nende tegevuse, sealhulgas rahvusvahelise tegevuse toetamisel. Kuna Hiiumaal on suvine kõrghooaeg Eesti maakondadest üks lühemaid, on hiidlaste jaoks väga olulised need sündmused, mis toimuvad väljaspool kõrghooaega või aitavad seda pikendada.

Ekspertgrupi koosolekud on olnud tõised ja otsuste langetamisele suunatud. Valdavalt on otsustamine toimunud konsensuslikult, kuigi ekspertdid teadvustavad, et see ei pea alati nii olema.

Arutelud on olnud asjakohased ja põhjalikud ning ekspertgrupi liikmed on enne koosolekuid teinud hoolikalt ja põhjalikult kodutööd. Probleeme ekspertgrupi töös ei ole esinenud.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	2 657	2 000	1,4%
Helikunst	63 874	19 060	13,5%
Kirjandus	6 299	2 050	1,5%
Kunst	9 911	5 241	3,7%
Näitekunst	7 218	2 750	1,9%
Rahvakultuur	120 279	52 129	37,0%
Sport	118 085	57 840	41,0%
KOKKU	328 323	141 070	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Hiiumaa Spordikool	12 900	9,1%
Käina Huvi- ja Kultuurikeskus	6 450	4,6%
MTÜ Kerema Kultuurikoda	5 520	3,9%
MTÜ Tantsumajakas	5 500	3,9%
Siiri Sülle	5 000	3,5%
Ühendus Hiiumaa Spordiliit	5 000	3,5%
Kärdla Kultuurikeskus	4 410	3,1%
MTÜ Viscosa Kultuuritehas	4 041	2,9%
MTÜ Hiiumaa Poistekoor	3 600	2,6%
Hiiumaa Ralliklubi	3 440	2,4%
KOKKU	55 861	39,6%

Ida-Virumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Gerli Kokk	esimees
Vladimir Võssotski	aseesimees
Tiia Linnard	
Aime Luuk	
Anton Pratkunas	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Vladimir Võssotski	esimees
Anton Pratkunas	aseesimees
Aime Luuk	
Pille Nagel	
Sten Aamer	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	535	821 307
Taotluste alusel tehtud eraldused	341	262 435
Riigimaksud loometöötasudelt		270
Ekspertgrupi algatused	17	19 700
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Ida Virumaa ekspertgrupp toetab nii traditsioonilisi üritusi kui ka uusi algatusi, mis aitavad rikastada kohalikku kultuuri ja spordielu. Raha jaotamine toimub ühiste arutelude tulemusel ning püütakse toetada nii harrastajaid kui ka professionaalseid tegijaid.

2025. aastal suurenesid nii taotluste arv kui ka taotletavad summad, mistõttu on valikute tegemine ekspertidele muutunud keerukamaks. Vahendite piiratus tõttu ei olnud võimalik kõiki huvitavaid projekte toetada, kuna taotletav summa ületas ekspertgrupi rahalisi võimalusi.

Toetuse said projektid, mis toetasid igakülgset Ida Virumaa kultuuri ja spordi arengut, tegid maakonna nähtavaks nii Eestis kui ka välismaal ning kaasasid ka kohalikke tegijaid. Samuti said toetust väiksemad projektid, mis olid olulised kohalikule kogukonnale.

2025. aastal suurenes maakonnas võrreldes eelneva kahe aastaga veidi taotluste arv (2023. aastal 512, 2024. aastal 501 ja 2025. aastal 535 taotlust). Märgatavalt suurenes ka taotletud summa (2023. aastal 562 108 eurot, 2024. aastal 600 138 eurot ja 2025. aastal 821 307 eurot). Taotluste alusel tehtud eralduste arv oli samas suurusjärgus eelnevate aastatega (2023. aastal 372, 2024. aastal 343 ja 2025. aastal 341 eraldust), eraldatud summa aga suurenes veidi (2023. aastal 244 593 eurot, 2024. aastal 244 955 eurot ja 2025. aastal 262 435 eurot).

Ekspertidid eelistasid anda projektidele toetust vähemalt 75% taotletavast summast, kuna väiksema rahastuse korral on keeruline kavandatud tegevusi ellu viia. Viimased taotlusvoorud näitavad, et toetusteks küsitud summad kasvavad märkimisväärselt ning ekspertgrupi osakaal maakondlike ürituste rahastamisel on väga oluline.

Ekspertgrupp on püüdnud toetada nii traditsiooniks kujunenud ja suurema mõjuga üritusi kui ka uusi huvitavaid algatusi. Selle aasta uutest projektidest toetati näiteks Eduard Vilde näidendi „Kippari unerohi“ lavaletoomist (Teater Epiloog), Merle Karusoo projekti „Kes ma olen?“ (Ühendus R.A.A.A.M) ning Alutaguse sügisjooksu läbiviimist (Pannjärve Tervisespordikeskus). Esimest korda andis ekspertgrupp välja loometöötasu, mis anti Rednar Annusele 2026. aasta suvelavastuse „Jookse Enn!“ materjali kogumiseks ja lavastuse ettevalmistamiseks.

Kõige suurema mõjuga sündmus Ida Virumaal, aga ka kogu Eesti spordielule, on rahvusvaheliste kergejõustikuvõistluste korraldamine Jõhvi Heino Lipu staadionil ning teised vabariikliku tähtsusega spordiüritused nagu Narva Energiajooks, Alutaguse suusamaraton, Alutaguse rattamaraton, Eesti meistrivõistlused kruusarattasõidus ning Alutaguse Open Baltimaade meistrivõistlused ja Eesti paarismeistrivõistlused kettagolfis. Kultuuriüritustest tõstetakse esile Tammiku rahvamajas toimunud folkloorifestivali Baltica maapäeva ning Ahtme Kunstide Kooli kontserti „Eesti meeleolud“, millest võtsid osa Ida Virumaa muusikakoolid. Suurematest projektidest toetati Station Narvat, Narva ooperipäevi, festivali Narva Jõesuu Jazz, Eesti Kunstiakadeemia projekte Narva kunstiresidentuuris ning Narva Muuseumi näitusi. Jätkuvalt toetas ekspertgrupp mitmeid noorteüritusi, millel on oma sihtrühmas lai mõju, näiteks NORFi (Noorte Oma Räpifestival), Kohtla-Järve Gümnaasiumi projekti „Väike laul suurel laval“, Ida Virumaa koolispordi üritusi ning mitmeid noorte spordivõistlusi.

2025. aastal suurendas Ida Virumaa ekspertgrupp sportlaste toetust, kes on oma tulemustega jõudnud rahvusvahelisele tasemele. Toetust said Mikhail Kushteyn, Gleb Karpenko ja Violeta Konopljova.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	7 358	1 500	0,5%
Helikunst	235 353	73 350	26,0%
Kirjandus	11 720	6 000	2,1%
Kunst	66 608	18 650	6,6%
Näitekunst	124 232	15 000	5,3%
Rahvakultuur	163 463	40 090	14,2%
Sport	212 573	127 545	45,2%
KOKKU	821 307	282 135	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
MTÜ Rajamuusika	8 600	3,0%
Narva Linna Sümfooniaorkester	7 900	2,8%
Sihtasutus Narva Muuseum	7 700	2,7%
Äkke Suusaklubi	6 900	2,4%
Kohtla-Järve Gümnaasium	6 700	2,4%
Ida-Virumaa Spordiliit	6 650	2,4%
Narva Laskespordiklubi	5 700	2,0%
Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus	5 600	2,0%
OÜ Põhjaranniku Kirjastus	5 400	1,9%
Helle Astok	5 000	1,8%
KOKKU	66 150	23,4%

Jõgevamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Tiit Lääne	esimees
Pille Tutt	aseesimees
Hele Kull	
Annika Oras	
Maris Paas	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Tiit Lääne	esimees
Pille Tutt	aseesimees
Hele Kull	
Kristi Pukk	
Reili Tooming	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	419	477 170
Taotluste alusel tehtud eraldused	308	189 837
Riigimaksud loometöötasudelt		811
Ekspertgrupi algatused	18	18 500
Nõukokku edasi saadetud taotlused	0	0

2025. aasta tegevuse ülevaade

Jõgevamaa ekspertgrupi hinnangul said 2025. aastal raha jagamise korras püstitatud eesmärgid üldjoontes täidetud. Kõik suuremad ja olulisemad Jõgevamaal toimunud sündmused leidsid väärilist toetamist ning tähelepanu pöörati ka uutele põnevatele algatustele ja kogukondlikes keskustes sündinud ettevõtmistele.

Toetuste jagamisel lähtus Jõgevamaa ekspertgrupp strateegiast, mille keskmes olid maakonna jaoks märgilise tähendusega ettevõtmised. Oluliseks peeti ka toetamisel kogukondadest esile kerkinud uusi algatusi ja värskeid ideid. Jätkuvalt olid fookuses spordi- ja loomeinimeste toetamine ning üha enam püüti toetuste ja aastapreemiate kaudu esile tõsta noori säravaid andeid nii kultuuri- kui ka spordivaldkonnas.

2025. aastal seati eesmärgiks vähendada aasta lõpus väljaantavate preemiate arvu, mis varasematel aastatel oli Jõgevamaal üks suuremaid, ning suunata seeläbi rohkem vahendeid projektide elluviimisesse.

Maakonnale suurima mõjuga olid projektid, mis kõnetavad inimesi üle Eesti ning toovad Jõgevamaale laiemat tuntust ja külastatavust. Eelkõige tõusid esile Betti Alveri, Palamuse kihelkonnakoolimuuseumi ning suurte spordisündmustega seotud projektid.

Üldise tähelepanekuna märgiti, et Jõgevamaal on projektide arv kasvanud ja seda eriti omavalitsuste ja nende allasutuste poolt esitatud taotluste poolt.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	5 265	1 500	0,7%
Helikunst	80 398	38 075	18,3%
Kirjandus	25 347	16 320	7,8%
Kunst	18 360	6 330	3,0%
Näitekunst	41 501	8 900	4,3%
Rahvakultuur	182 290	82 047	39,4%
Sport	124 010	55 165	26,5%
KOKKU	477 171	208 337	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Põltsamaa Kultuurikeskus	17 170	8,2%
Jõgevamaa Spordiliit Kalju	13 700	6,6%
MTÜ Tähetund	11 200	5,4%
Jõgeva Valla Kultuur	6 420	3,1%
Sadala Külade Selts	5 500	2,6%
Maimu Valdmann	5 000	2,4%
Folklooriselts Jõgevahe pere	4 800	2,3%
Jõgeva Raamatukogu	4 740	2,3%
Mustvee Kultuurikeskus	4 570	2,2%
Sihtasutus Jõgevamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus	4 500	2,2%
KOKKU	77 600	37,2%

Järvamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Kaarel Aluoja	esimees
Eva Linno	aseesimees
Margaret Tilk	
Marge Merisalu	
Jaak Tammik	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Ründo Mülts	esimees
Jaak Tammik	aseesimees
Aune Suve-Kütt	
Rein Liivik	
Triin Pärna	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	349	378 818
Taotluste alusel tehtud eraldused	259	187 174
Riigimaksud loometöötasudelt		541
Ekspertgrupi algatused	7	12 500
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Järvamaa ekspertgrupi hinnangul täideti 2025. aastal raha jagamise korras püstitatud eesmärgid. Eelarves oli vahendeid 200 313 eurot ning aasta lõpuks jäi jaotamata vaid 98 eurot, mis näitab ekspertide poolt vahendite sihipärasest ja läbimõeldud kasutamist. Aasta jooksul esitati 349 taotlust kogusummas 378 818 eurot, millest toetati 259 taotlust summas 187 174 eurot. See näitab nii suurt aktiivsust maakonnas kui ka vajadust seada selgeid prioriteete ja teha kaalutletud valikuid. Ekspertgrupi toetuste jagamise üldine strateegia oli tagada võimalikult laiapõhjaline maakondlik mõju, toetada nii traditsioonilisi kui ka kogukondlikke algatusi, hoida tasakaalu kultuuri ja spordi toetuste vahel ning väärtustada järjepidevust ja kogukondlikku kandepinda.

Kõige paremini õnnestus ekspertide arvates projektitoetuste süsteemne ja läbimõeldud rahastamine, mis moodustas 83,5% kogu eralduste mahust. Võrreldes varasemate aastatega oli selgelt fookuses spordivaldkond, mis moodustas 46,7% kõigist eraldustest, samas jäi tugevaks ka rahva- kultuuri osakaal (37,2%).

Ekspertgrupi arvates jäi tagasihoidlikuks kirjanduse, näitekunsti ning kujutava ja rakenduskunsti osakaal. Audiovisuaalse kunsti ja arhitektuuri valdkonnas ei esitatud Järvamaa ekspertgrupile ühtegi taotlust. Tähelepanu pälvis ka suur erinevus taotletud ja eraldatud summade vahel, kuna taotlusi esitati ligi kaks korda suuremas mahus, kui oli võimalik rahastada.

2025. aastal vahetustid Kultuurkapitalis ekspertgruppide koosseisud, mis tõi kaasa tavapärase töö- korraldusliku kohanemise.

2025. aastal pidas ekspertgrupp oluliseks omaalgatuslike preemiate ja tunnustuspreemiate eraldamist, mida jagati välja kogusummas 12 500 eurot. Samuti anti aastapreemiaid erinevate valdkondade silmapaistvatele esindajatele ning tõsteti esile Kultuuripärlid ja elutööpreemia olulisust maakonna kultuuri- ja spordielu tunnustamisel.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,00%
Auvi	0	0	0,00%
Helikunst	45 581	23 660	11,85%
Kirjandus	600	400	0,20%
Kunst	8 072	5 071	2,54%
Näitekunst	7 990	3 000	1,50%
Rahvakultuur	131 760	74 269	37,20%
Sport	184 814	93 274	46,71%
KOKKU	378 817	199 674	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Türi Kultuurikeskus	11 139	5,6%
Järvamaa Spordiliit	10 123	5,1%
Orienteerumisklubi JOKA	9 040	4,5%
Spordiklubi Vargamäe	8 850	4,4%
MTÜ Türi Vibukool	6 700	3,4%
Kultuuri- ja Haridusselts Üksmüts	6 600	3,3%
Järvamaa Muuseumi Sõprade Selts	6 405	3,2%
Järva Valla Kultuurikeskus	6 358	3,2%
Kärner, Silva	5 000	2,5%
Korvpalliklubi SEITSE	4 500	2,3%
KOKKU	74 715	37,4%

Lääne-Virumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Ivo Leek	esimees
Kristi Onkel	aseesimees
Eva Linda Roost	
Kadri Toomingas	
Ahto Lembit Leht mets	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Ivo Leek	esimees
Kristi Onkel	aseesimees
Ahto Lembit Leht mets	
Anni Müller	
Jarmo Neuhaus	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	476	568 677
Taotluste alusel tehtud eraldused	366	231 729
Riigimaksud loometöötasudelt		2 941
Ekspertgrupi algatused	8	15 000
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Lääne Virumaa ekspertgrupp toetas mitmekesiseid kultuuri ja spordivaldkonna sündmusi ja projekte, hõlmates nii traditsioonilisi kui ka uusi algatusi.

Ekspertgrupp sooviks toetada rohkem sündmusi ja ettevõtmisi, kuid seda piiravad olemasolevad rahalised võimalused. Toetuste jagamisel pöörati tähelepanu sellele, et toetuse saajate ring oleks võimalikult lai ning toetatud projektid jätkusuutlikud. Üldine strateegia lähtus soovist jagada toetusi kõigi valdkondade vahel. Jätkuvalt moodustas suurima osa eraldustest spordivaldkond (48,2%). Sageli rahuldati taotlusi osaliselt, kuna hinnanguliselt oli võimalik projekte ellu viia ka väiksema toetusega.

Rohkem toetati 2025. aastal eraisikuid ja väiksemaid mittetulundusühinguid ning vähem oma-valitsuste allasutusi. Eelistati eelkõige noortele suunatud taotlusi. Maakonnas on kasvanud huvi spordistipendiumide taotlemise vastu.

Suurima mõjuga spordisündmuseks kujunes Caaro SK korraldatud rahvusvaheline Georg Lurichi maadlusvõistlus. Samuti esindas see spordiklubi Lääne Virumaad mitmel rahvusvahelisel võistlusel. Toetust said ka pika traditsiooniga sündmused, sealhulgas balletigala, orelipooltunnid Rakvere kirikus ning maratonide ja rahvajooksude korraldamine.

Probleemi nähakse rahvarõivaste soetamise rahastamisel, kuna ekspertgrupi vahendid ei võimalda kahjuks nii kalleid projekte täismahus toetada. Taotlejatele tehti ettepanek taotleda rahvarõivaste valmistamise toetust osade kaupa.

Lääne Virumaa ekspertgrupi töö oli 2025. aastal väga toimekas. Kõik eksperdid teevad taotlustega põhjaliku eeltöö, arutelud on sisukad ning hindamisotsused langetatakse kindlalt ja läbimõeldult. Kõik ekspertgrupi liikmed osalevad järjepidevalt koosolekutel.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	8 550	1 050	0,4%
Helikunst	102 132	35 053	14,2%
Kirjandus	30 677	3 500	1,4%
Kunst	5 790	4 097	1,7%
Näitekunst	14 024	10 974	4,4%
Rahvakultuur	138 455	73 062	29,6%
Sport	269 049	118 993	48,2%
KOKKU	568 677	246 729	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Rakvere Kergejõustikuklubi Vike	11 350	4,6%
MTÜ Caaro SK	9 208	3,7%
MTÜ Rakvere JK TARVAS	7 720	3,1%
MTÜ LTK Viru-Nigula	6 399	2,6%
Rumm, Tiina	5 979	2,4%
Huviklubi Nelson	5 600	2,3%
Spordiklubi Vargamäe	5 500	2,2%
Rakvere Muusikakool	5 025	2,0%
Orav, Maie	5 000	2,0%
Virumaa Poistekoor	5 000	2,0%
KOKKU	66 781	27,1%

Läänemaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Varje Paaliste esimees

Jaanus Kõuts aseesimees

Tiiu Tulvik

Malle Õiglas

Eveli Hansi

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Mairi Grossfeldt esimees

Varje Paaliste aseesimees

Ülle Schönberg

Grete Nootre

Kadri Kaljuvere

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	298	391 823
Taotluste alusel tehtud eraldused	213	180 519
Riigimaksud loometöötasudelt		0
Ekspertgrupi algatused	17	23 500
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Toetuste eraldamine võimaldas paljude maakonna jaoks oluliste ja traditsiooniliste kultuuri ja spordiürituste projektide jätkumist ning nende läbiviimist kavandatud mahus ja ajakavas. Nende sündmuste mõju maakonna kultuuri ja spordielule oli selgelt tajutav. Mõnevõrra tagasihoidlikum oli uute algatuste osakaal. Kuna sarnaselt mõnele eelnevale aastale olid peale arhitektuurivaldkonna kõik teised loomevaldkonnad siiski kaetud, ei ole põhjust käsitleda seda kitsaskohana. Ekspertide hinnangul piirab uute algatuste teket eelkõige üldine kulude kasv.

Toetuste jagamisel lähtus Läänemaa ekspertgrupp eesmärgist tagada maakonna kultuuri ja spordielu järjepidevus, sealhulgas olulise mõõtmena rahvakultuuri ja rahvaspordi kestlikkus. Olulisteks põhimõteteks olid laste ja noorte kaasamine, maakonna erinevate piirkondade – sealhulgas äärealade – kaetus ning see, et kõrvuti rahvarohkete suurprojektidega toimuksid ka väiksemad, kogukonda ühendavad sündmused. Toetuste jaotamisel lähtus ekspertgrupp maakondlikust mõjust, tegevuste kvaliteedist ning nende vastavusest maakondlikele arengueesmärkidele. Toetati kollektiivide ja üksikisikute esinemisi ka väljaspool maakonda ja/või riiki.

Loometöötasud ei olnud fookuses, kuna maakonna praeguses olukorras on kohalikel loometöotegijatel töökohad olemas ning lisaks puudub ekspertgrupil selleks vajalik ressurss.

Suurema mõjuga maakonnale on traditsioonilised rahva ja spordikultuuriüritused, millel on laiapõhjaline osalejaskond ning kindel koht maakonna kultuuri ja spordikalendris. Nende projektide mõju avaldub ekspertide sõnul nii kohaliku identiteedi hoidmisel kui ka maakonna nähtavuse

suurendamisel. Samas on olulise mõjuga ka väiksemad projektid, mis võimaldavad arendada loomevaldkondi ja kogukondi või osaleda võistlustel ja konkurssidel.

Sportivaldkonna peamiseks kitsaskohaks on võistlustel osalemise toetuse taotluste suur hulk. Maakonna tippsportlaste toetamine kipub samas vähendama rahva ja tervisespordi rahastamise võimalusi.

Esile tõstmist väärib tunnustussüsteem, sealhulgas aasta ja elutööpreemiad, mille mõju avaldub eeskätt motivatsiooni tõstmises ja loometöö väärtustamises.

Endiselt esitatakse Läänemaale rohkelt festivalide ja kontsertide korraldamisega seotud projekte, sealhulgas ka selliseid, mis toimuvad väljaspool Läänemaad. Ekspertide hinnangul on jätkuvalt üle eestiliselt puudus võimalustest taotleda toetust suuremahulistele projektidele ning ekspertgrupil endal puudub võimekus selle tühimiku täitmiseks.

Läänemaa ekspertgrupi koosolekud möödusid asjalikus ja konstruktiivses õhkkonnas, millele aitas suuresti kaasa põhjalik kodune ettevalmistus. Ekspertid olid oma töös põhjalikud ning osalesid järjepidevalt kõikidel koosolekutel. Ekspertide veebikeskkond on toimiv ja kasutajasõbralik.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	6 659	4 350	2,1%
Helikunst	54 903	22 490	11,0%
Kirjandus	24,707	15 556	7,6%
Kunst	20 449	9 805	4,8%
Näitekunst	26 158	16 853	8,3%
Rahvakultuur	136 240	85 319	41,8%
Sport	122 708	49 646	24,3%
KOKKU	391 824	204 019	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Haapsalu Kultuurikeskus	19 550	9,6%
Vehklemisklubi En Garde	7 900	3,9%
Sihtasutus Haapsalu ja Läänemaa Muuseumid	7 441	3,6%
Spordiklubi Haapsalu	6 000	2,9%
Lääne-Nigula Vallavalitsus	5 900	2,9%
MTÜ Läänemaa Rahvapeod	5,865	2,9%
Murumägi, Gölmar	5 000	2,5%
Haapsalu Noorte Huvikeskus	4 825	2,4%
MTÜ T-Studio	4 511	2,2%
Lääne Maakonna Keskraamatukogu	3 946	1,9%
KOKKU	70 938	34,8%

Põlvamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Marko Avikson	esimees
Karin Kask	aseesimees
Enna Prükk	
Kerli Koor	
Tiiu Rüütle	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Tiiu Rüütle	esimees
Aigar Nuuma	aseesimees
Enna Prükk	
Raina Urb	
Merlin Mahlakas	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	293	407 978
Taotluste alusel tehtud eraldused	272	195 750
Riigimaksud loometöötasudelt		169
Ekspertgrupi algatused	9	14 000
Nõukokku edasi saadetud taotlused	0	0

2025. aasta tegevuse ülevaade

Põlvamaa ekspertgrupp täitis 2025. aastal raha jagamise korras püstitatud eesmärgid. Toetust said mitmed maakondlikud ja kogukondlikud kultuurisündmused, mis tõid kokku osalejaid nii Põlvamaalt, kui ka mujalt. Mõnevõrra vähem oli uute suuremahuliste algatuste rahastamisi, kuna selliseid taotlusi esitati piiratud arvul või olid need eelarveliselt nõrgalt põhjendatud.

Enim mõjutas eesmärkide saavutamist rahaliste vahendite piiratus. Ekspertgrupp lähtus 2025. aastal toetuste jagamisel tasakaalu hoidmisest traditsiooniliste ja uute algatuste vahel. Fookuses olid projektid, mis pakkusid selget lisaväärtust Põlva maakonna kultuurielule ning olid suunatud laiemale publikule. Enim mõjutasid maakonda projektid, mis olid laiapõhjalised ja järjepidevad. Näiteks maakondlikud kultuurisündmused, mis tõid Põlvamaale külalisi ka väljastpoolt maakonda, aitasid suurendada piirkonna nähtavust ning kaudselt toetasid kohalikku ettevõtlust. Olulised olid ka need projektid mis aitasid säilitada ja tutvustada kohalikku kultuuripärandit.

Ekspertgrupi töös olulisi probleeme ei esinenud. Peamiseks väljakutseks oli taotluste rohkus võrreldes jagatavate vahenditega, mis tõttu tuli teha keerulisi valikuid ka sisuliselt tugevate projektide vahel. Esines ka juhuseid, et taotlused ei olnud piisavalt selgelt sõnastatud või olid eelarved ebarealistlikud. Selliseid olukordi lahendati ühistes aruteludes, kujundades ühise seisukoha, võttes aluseks kehtivad hindamis põhimõtted.

Kultuurkapitali töökorraldus toimib ekspertide arvates hästi. Esile tõstetakse taotlusvoorude selget struktuuri ja infovahetust. Kultuurkapitali rahastus on ekspertide sõnul tänuväärne meede kultuuri kättesaadavuse parandamiseks Põlvamaal.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	2 390	1 200	0,6%
Auvi	7 655	3 100	1,5%
Helikunst	36 084	19 165	9,1%
Kirjandus	6 337	3 930	1,9%
Kunst	5 783	2 300	1,1%
Näitekunst	31 278	12 300	5,9%
Rahvakultuur	192 477	98 973	47,2%
Sport	125 974	68 782	32,8%
KOKKU	407 978	209 750	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Põlva Maakonna Spordiliit	14 445	6,9%
Põlva Kultuuri- ja Huvikeskus	11 500	5,5%
Põlva Käsipalliklubi	11 500	5,5%
MTÜ Meie Stuudio	10 000	4,8%
Põlvamaa Omavalitsuste Liit	6 800	3,2%
MTÜ Kabukad	6 700	3,2%
Põlva Keskraamatukogu	5 939	2,8%
Aivar Haan	5 000	2,4%
Sihtasutus Põlvamaa Arenduskeskus	5 000	2,4%
Jalgpalliklubi „Lootos“	4 650	2,2%
KOKKU	81 534	38,9%

Pärnumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Marika Pärk esimees

Toomas Rapp aseesimees

Piret Bergmann

Alli Põrk

Lili Välimäe

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Marika Pärk esimees

Kaido Juurik aseesimees

Alar Raudoja

Alli Põrk

Lili Välimäe

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	681	1 027 617
Taotluste alusel tehtud eraldused	420	300 675
Riigimaksud loometöötasudelt		4 380
Ekspertgrupi algatused	14	23 500
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Pärnumaa ekspertgrupi tegevus oli suunatud Pärnumaal toimuvate suursündmuste korraldamise toetamisele, et maakonna sündmused oleksid Eestis laiemalt nähtavad. Samas leiti võimalusi toetada ka väiksemaid kogukondlikke sündmusi. Ekspertgrupi hinnangul oleks eesmärke olnud võimalik veelgi paremini täita juhul, kui toetuste jagamiseks oleks olnud rohkem rahalisi vahendeid. Võrreldes eelmise aastaga suurenes mõnevõrra näitekunsti, helikunsti ja audiovisuaalse kunsti osakaal ning jätkuvalt suunati ligikaudu kolmandik toetustest rahvakultuuri valdkonda.

2025. aasta oli laulu- ja tantsupeo aasta ning sellest lähtuvalt toetati mitmete rahvatantsurühmade rahvarõivaste valmistamist. Uue algatusena suunas maakondlik ekspertgrupp projekti „Öövalgel“ Kultuurkapitali nõukogule mitmeaastase toetuse saamiseks. Aasta-aastalt on näha, et suurim toetuse saaja on Pärnu Linnaorkester ning ekspertgrupp peab orkestri toetamist jätkuvalt oluliseks, kuna tegemist on muu hulgas noorte kultuurihuviliste kasvulavaga.

Maakonnale potentsiaalselt suurima mõjuga projektid olid need, mis kaasasid Pärnumaal suure hulga inimesi ning mille kasusaajate ring oli lai. Sellisteks olid eeskätt maakondlikud laulu- ja tantsupeod, noorte muusikalid ning maakondlikud žanripäevad.

Ekspertgrupi hinnangul oleks vajalik veelgi enam toetada kodanikuühiskonna ehk mittetulundusühingute korraldatud projekte. Praegu on Pärnumaa kultuurivaldkonnas enim toetust saanud Pärnu Linnavalitsuse allasutused, riigi sihtasutused, osaühingud ja omavalitsused. Spordivaldkonnas on olukord tasakaalustatum. Pärnu linnas toimub palju kõrgetasemelisi professionaalseid

sündmusi, kuid ekspertgrupi hinnangul tuleb jätkuvalt otsida tasakaalu rahvakultuuri ja kõrgkultuuri sündmuste toetamise vahel. Samuti võiks enam toetada loovisikuid. Ekspertgrupp on püüdnud leida lahendusi, et erinevad valdkonnad ja tegijad saaksid toetusi õiglaselt.

Töökorralduse osas on ekspertgrupi arvates märgatavalt paranenud võimalused ekspertgrupi tööks tänu paremale juurdepääsule infole, mis võimaldab lihtsamini tutvuda varasemalt toetatud projektide ajalooga ja muu vajaliku teabega. Pärnumaa ekspertgrupp saab oma tööga hästi hakkama ning lahendab küsimusi rahumeelselt. Valdonna eksperdid teevad taotlustega kodutööd väga põhjalikult ja esitavad oma seisukohti argumenteeritult.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	9 100	6 600	2,0%
Helikunst	223 511	60 867	18,8%
Kirjandus	22 889	7 960	2,5%
Kunst	78 277	38 374	11,8%
Näitekunst	29 007	13 250	4,1%
Rahvakultuur	331 326	107 016	33,0%
Sport	333 508	90 108	27,8%
KOKKU	1 027 618	324 175	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Pärnu Linnaorkester	10 857	3,3%
Sihtasutus Pärnu Muuseum	9 428	2,9%
Pärnumaa Spordiliit	9 152	2,8%
Pärnu Sõudekeskus Kalev	8 252	2,5%
Janno Bergmann	7 700	2,4%
Sihtasutus Uue Kunsti Muuseum	6 390	2,0%
Pärnu Sõudeklubi	6 100	1,9%
Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus	5 850	1,8%
Varblane katusel OÜ	5 800	1,8%
Sihtasutus Endla Teater	5 400	1,7%
KOKKU	74 929	23,1%

Raplamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Rita Triinu Peussa	esimees
Merle Voolaid	aseesimees
Anabell Kinkar	
Merle Liblik	
Rein Pajunurm	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Rita Triinu Peussa	esimees
Merle Voolaid	aseesimees
Anabell Kinkar	
Ott Ojand	
Piia Pöder	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	249	369 540
Taotluste alusel tehtud eraldused	175	170 901
Riigimaksud loometöötasudelt		1 115
Ekspertgrupi algatused	13	16 000
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Raplamaa ekspertgrupi hinnangul täideti raha jagamise korras püstitatud eesmärgid üldjoontes rahuldavalt. Kuigi maakondlikke projekte toetati, jäi mitmel juhul taotluste kvaliteet või maht tagasihoidlikuks. Eesmärkide täitmist takistasid peamiselt piiratud eelarvelised vahendid, taotluste suur arv ning asjaolu, et mitmed väärtuslikud algatused konkureerisid samade rahastusallikate pärast. Oli projekte, mille eesmärk ja asjakohasus kandsid endas küll piisavalt väärtust, kuid taotluse koostamine oli puudulik.

Ekspertgrupil oli välja töötatud hindamissüsteem, mis arvestas erinevaid tõlgendusi ja määratles mõiste „oluline“ numbriliselt. Suuremate rahaliste võimaluste korral oleks toetatud rohkem sisulikke projekte. Üldine strateegia oli toetada kvaliteetseid, sisuliselt läbimõeldud ja pikaajalisema mõjuga projekte, säilitades samal ajal valdkondadevahelise tasakaalu.

Maakonna jaoks on suurima mõjuga projektid need, mis kaasasid kohalikku kogukonda, löid uusi koostöövõrgustikke või töid piirkonda laiemat üleriigilist ja rahvusvahelist tähelepanu, näiteks: kultuurifestival Särin, Rapla Kirikumuusika festival, Selveri suurjooks jne. Ekspertide sõnul on projekti mõju lihtsam hinnata, kui tegemist on juba varasemalt toimunud sündmusega ning on olemas reaalne kogemus ja mõjuhindang, nagu näiteks külastajate arv ja sotsiaalse meedia kajastused. Kultuuri säilitamise ja edendamise osas on ekspertide sõnul ka valdkondi, näiteks maalikunst, näitused, raamatukogude üritused, mille tähtsust ei saa hinnata ainult sellest osa saavate inimeste arvu suurusega, sest kaudne mõju on palju laiem. Olulised on ka projektid, mis toetavad kultuuriga tegelemise jätkusuutlikkust, pakkudes noortele võimalusi oma ande arendamiseks ning kujundades neist tulevasi Raplamaa ja Eesti kultuurikandjaid.

Ekspertgrupi koostöö sujus hästi, otsused võeti vastu sisulise ja konstruktiivse vaidluse ja arutelu tulemusena. Taotluste läbitöötamisel probleeme ei tekkinud. Maakondade raha jagamise kord on piisavalt selgesõnaline, jättes ruumi ka arvamusevabaduseks. Ekspertgrupis on omavaheline infovahetus kiire, konkreetne ja asjalik ning koosolekud on sisukad.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	8 717	5 717	3,1%
Helikunst	89 360	39 103	20,9%
Kirjandus	10 923	5 641	3,0%
Kunst	9 722	7 862	4,2%
Näitekunst	9 224	4 590	2,5%
Rahvakultuur	120 989	57 343	30,7%
Sport	120 606	66 645	35,7%
KOKKU	369 541	186 901	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Rapla Maakonna Spordiliit	14 900	8,0%
MTÜ Loomeruum	14 000	7,5%
Kapa Events MTÜ	9 000	4,8%
Rapla Kirikumuusika Festival	6 827	3,7%
Raplamaa Jalgpallikool	6 300	3,4%
Raplamaa Omavalitsuste Liit	6 135	3,3%
Rapla Haridusselts	6 060	3,2%
Olev Nisumaa	5 000	2,7%
MTÜ EFDF Tantsustuudio	4 248	2,3%
Juuru Rahvamaja	3 760	2,0%
KOKKU	76 230	40,8%

Saaremaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Piret Rauk	esimees
Anne Kann	aseesimees
Kalev Kütt	
Eena Mark	
Aare Martinson	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027	
(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)	
Piret Rauk	esimees
Mati Mäetalu	aseesimees
Aare Martinson	
Kairit Levit	
Veikko Lehto	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	437	577 392
Taotluste alusel tehtud eraldused	322	246 905
Riigimaksud loometöötasudelt		777
Ekspertgrupi algatused	16	21 300
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Ekspertgrupi hinnangul oli taotlemine aktiivne ning suurem osa kultuurivaldkondadest oli esindatud. Toetati mitmeid traditsioonilisi kultuuri- ja spordiüritusi, sealhulgas Saarte Mänge, Saaremaa Kunstistuudio projekte, Saare KEKi ja Eesti Jazzliidu kontserdisarja, festivali „Juu jääb“, maakondlikke ja üleriigilisi laulu- ja tantsupidusid, sportlaste osalemist meistrivõistlustel ning Saaremaa Kolme Päeva Jooksu. Samuti toetati aktiivset kontserditegevust ning elujõulist seltsitegevust maakonnas. Vähem laekus taotlusi kirjanduse ja filmi valdkonnast. Ekspertgrupp toetas eelkõige traditsioonilisi sündmusi, rõõmu ja tähelepanu pälvisid ka uued algatused, nagu pickleball'i võistlused, Sunrun jooks, ArtFest kunstifestival ning MTÜ Rural Urban Art tänavakunstifestival.

Ekspertgrupi toetuste jagamise strateegia oli pigem toetada kasvõi poole summa ulatuses. Ekspertide sõnul sel juhul üritused ära ei jää, vaid toimuvad väiksemas mahus ja leitakse teisi kanalid rahastamiseks.

Loometöötasude taotlusi laekus ekspertgruppile vähe – aasta jooksul esitati kolm taotlust, millest üks jäi rahuldamata. Kuigi vajadus ei ole suur, peetakse oluliseks, et selline võimalus on loomeinimestele olemas.

Ekspertgrupp peab oluliseks, et aasta lõpus oli võimalik preemiatega esile tõsta ja toetada kultuuri- ja spordivaldkonna teenekaid tegijaid, kuigi esitatud oli rekordarv kandidaate ning otsuste tegemine oli keeruline.

Suurima mõjuga maakonnale on pika traditsiooniga projektid, mis näitavad nende elujõudu ja vajalikkust; rohujuuretasandi algatused (külaseltsid, MTÜ-d), mis toetavad kultuuripärandi jäädvustamist ja säilimist; ning uued algatused, mis toovad värsket hoogu kultuuri- ja spordivaldkonda. Enamasti on need seotud noorte tegijatega, mida ekspertgrupp peab eriti oluliseks.

Maakonna vaates on tähtis toetada ka kultuurikollektiivide ja sportlaste sõite saarelt välja, arvestades piirkonna paiknemist riigi äärealal. 2025. aasta üheks täiesti uueks sündmuseks oli maakonnas Vanemuise Teatri külalisetenduste toomine saarele projekti „Kultuurilaine üle mere” raames.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	1 739	1 000	0,4%
Auvi	3 290	2 000	0,7%
Helikunst	114 592	64 945	24,2%
Kirjandus	17 608	4 050	1,5%
Kunst	39 705	19 840	7,4%
Näitekunst	28 513	8 850	3,3%
Rahvakultuur	93 850	49 825	18,6%
Sport	278 094	117 695	43,9%
KOKKU	577 391	268 205	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Saaremaa Spordiliit	14 750	5,5%
Saaremaa Kultuur	14 415	5,4%
Eesti Saarte Kultuuriühendus	11 000	4,1%
MTÜ Saaremaa Tantsutüdrukud	7 200	2,7%
MTÜ Saaremaa Sailing Academy	7 100	2,6%
Võimlemisklubi Päril	6 900	2,6%
Saaremaa Saarte Mängude Assotsiatsioon	6 500	2,4%
Saare KEK muuseum	6 200	2,3%
Saaremaa Merispordi Selts	5 700	2,1%
Saaremaa Kunstiühing	5 570	2,1%
KOKKU	85 335	31,8%

Tartumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Kulvo Tamra esimees

Pille Johanson aseesimees

Heigo Teder

Markus Toompere

Martin Thomson

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Astrid Hallik esimees

Hegert Leidsalu aseesimees

Martin Thomson

Sander Tamm

Liina Salujõe

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	891	1 167 112
Taotluste alusel tehtud eraldused	514	329 717
Riigimaksud loometöötasudelt		794
Ekspertgrupi algatused	33	33 500
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	4 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Euroopa kultuuripealinna tiitel andis Tartu piirkonnale tugeva hoo – ligi 1600 üritust üle Lõuna-Eesti tõstsid lati kõrgele. Pärast seda oli ürituste arvu märgatav vähenemine külastajale selgelt tajutav ning sellel oli mitmeid põhjuseid.

Tartumaa ekspertgrupile esitatud projektide sisus ilmnes mitmeid väljakutseid. Taotluste eelarvete kasvu taga on suuresti elukalliduse tõus ja eelarvekärped. Samuti on tekkinud rahastuse tühimik: Euroopa Kultuuripealinn Tartu 2024 ajal alguse saanud elujõulised projektid on pöördunud Kultuurkapitali poole. See on ühelt poolt positiivne, kuna suurendab mitmekesisust, kuid teisalt tekitab pingeid, sest maakondliku ekspertgrupi võimalused on piiratud kui suurematel fondidel ning omavalitsused ei suuda alati samaväärset tuge pakkuda. Suurte festivalide ja maakonnale oluliste suursündmuste jätkusuutlikkus on seetõttu tõsine väljakutse.

Kvaliteedi kasv kajastub otseselt ka ekspertgrupi sõnul eelarvetes. Tehnilise taristu (heli- ja valgustehnika, audiovisuaalsed lahendused, lavad jms) kulud on elukalliduse ja käibemaksu tõusu tõttu kasvanud ning moodustavad üha suurema osa taotlustest, jättes loomingulise meeskonna tasustamise tagasihoidlikumaks.

Üldiselt on taotlused muutunud professionaalsemaks, mis muudab otsustusprotsessi ühelt poolt lihtsamaks, kuid teisalt vastutusrikkamaks. Loometöötasude taotlusi esitatakse vähe, hoolimata loomeinimeste suurest kontsentratsioonist Tartumaa piirkonnas.

Palju küsitakse toetust kooride välisreisideks, kuid olemasolevad vahendid ei võimalda sageli rahuldada isegi pooli taotletud summadest. Muusikaürituste puhul on märgata tendentsi, kus tegevust viiakse ellu kohalike partnerite (nt turismiettevõtted ja kirikud) kaudu. See on laiendanud kontserdipaikade võrgustikku, kuid muutnud taotlused sisult sarnasemaks ning tõstatanud küsimuse, kas tegemist on sisulise kohaliku kultuuri edendamise või pigem mugava rahastusmudeliga. Ilma sisuaruanneteta on keeruline hinnata sündmuste tegelikku mõju kogukonnale.

Spordivaldkonnas on aktiivsemad Tartu, Elva, Nõo, Luunja ja Peipsiääre vallad. Toetuste jagamisel on suund võetud eelkõige tehnilise taristu (nt mõõteseadmed ja radade ettevalmistus) ning kohtunike töötasude toetamisele, mis on spordiürituste läbiviimiseks hädavajalikud. Keskkonnasäästu seisukohalt on soovitatud loobuda massilisest karikate ja medalite jagamisest. Tegemist on visalt püsiva praktikaga, kuid eelarve ja keskkonnamõju vaates on see koht, kus oleks võimalik tegutseda ratsionaalsemalt – sageli ületavad auhindade kulud kohtunike tasusid.

Detsembris jagas Tartumaa ekspertgrupp preemiaid kogusummas 33 500 eurot. Preemiataotluste maht osutus oodatust suuremaks ning otsustusprotsess oli pingeline. Selle tulemusena tehti otsuseid ka 2026. aasta projektide osas. Saadud kogemusest lähtudes peetakse edaspidi oluliseks rangemat ajaplaneerimist ning suurema reservi jätmist novembrikuiseks taotlusvooruks.

Ekspertgrupi koostöö on olnud väga hea. Olulist lisaväärtust annavad erineva taustaga eksperdid, sealhulgas juriidilise ja analüütilise kompetentsiga liikmed, kes aitavad tagada otsuste tasakaalukuse ja põhjendatuse.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	5 902	2 800	0,8%
Auvi	29 294	9 395	2,6%
Helikunst	191 585	40 428	11,1%
Kirjandus	23 692	4 815	1,3%
Kunst	95 939	17 331	4,8%
Näitekunst	20 199	10 497	2,9%
Rahvakultuur	347 492	122 726	33,8%
Sport	453 008	155 225	42,7%
KOKKU	1 167 111	363 217	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Tartumaa OVL	12 640	3,5%
Mittetulundusühing Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi	8 350	2,3%
Võimlemisklubi Rütmika	7 600	2,1%
Tartumaa Rahvatantsujuhtide Liit	7 100	2,0%
Tartumaa Spordiliit	6 700	1,8%
Tartu Spordiselts Kalev	5 360	1,5%
Ujumise Spordiklubi MTÜ	5 600	1,5%
Olümpiko Spordiklubi	5 550	1,5%
Klubi Tartu Maraton	5 300	1,5%
Breede, Lauri	5 000	1,4%
KOKKU	69 200	19,1%

Valgamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Anne Jaakson	esimees
Tiit Kattai	aseesimees
Merle Soonberg	
Neeme Punder	
Marek Mekk	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Marek Mekk	esimees
Merle Soonberg	aseesimees
Tiina Laidvee	
Liis Pallon	
Evo Saar	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	630	670 573
Taotluste alusel tehtud eraldused	489	220 369
Riigimaksud loometöötasudelt		592
Ekspertgrupi algatused	10	13 500
Nõukokku edasi saadetud taotlused	0	0

2025. aasta tegevuse kokkuvõte

Ekspertgrupi strateegia oli toetada võimalikult mitmekesisest kultuuri- ja spordielu ning hoida tasakaalu eri valdkondade vahel, lähtudes taotluste sisulisest põhjendatusest. 2025. aastal pöörati senisest enam tähelepanu taotluste kattuvusele, kus sama sündmuse või võistluse korraldamiseks esitati mitu taotlust erinevate isikute või organisatsioonide poolt. Selleks kasutati koondtabeleid, mis võimaldasid tagada läbipaistvama ja õiglasema rahajaotuse.

Kuigi seatud eesmärgid said täidetud, mõjutas ekspertgrupi otsuste tegemist piiratud eelarve. Mitmeid sisuliselt tugevaid ja maakonnale positiivse mõjuga projekte ei olnud võimalik toetada taotletud mahus. Enam oleks soovitud toetada rahvuslikku ja kohalikku identiteeti tugevdavaid kultuurisündmusi ning Valgamaa nähtavust suurendavaid algatusi.

2025. aasta Valgamaa ekspertgrupi toetustest moodustasid spordivaldkonna sündmused ja tegevused suurima osa kogueraldistest, hinnanguliselt ligikaudu poole kogu jaotatud summast. Kultuurisündmused, sealhulgas kontserdid, festivalid ja muud loomevaldkonna algatused, moodustasid ligikaudu kolmandiku eraldistest. Kogukondlikud ja rahvakultuuri tegevused, sealhulgas väiksemad kohalikud üritused ja seltsitegevused, moodustasid ülejäänud osa toetustest.

Valgamaale on suurima mõjuga eeskätt regulaarsed kultuuri- ja spordiüritused, millel on lai osalus ja kogukondlik kandepind. Need sündmused toetavad elanike aktiivsust, loovust ning maakondlikku sidusust. Oluliseks peetakse ka sündmusi, mis toovad Valgamaale külastajaid ning aitavad kaasa maakonna positiivse maine kujundamisele.

Probleeme esines üksikute taotlustega, mis olid esitatud ebaselgetel või ebaõigetel alustel. Edaspidi peetakse vajalikuks kaaluda rangemat järelkontrolli ning nõuda kulude selgemalt põhjendamist juba taotluse esitamisel.

Taotlejate ring Valgamaal on suhteliselt püsiv ning uusi taotlejaid lisandub vähe. Toetuste mõju suurendamiseks on oluline jätkata ja tõhustada teavitustööd maakonna tasandil, et innustada uusi algatusi ja taotlejaid. Väiksemate kogukondade ja üksikisikute jaoks võib ka tagasihoidlik toetus olla oluline algtõuge suuremate ja kestlikumate tegevuste käivitamiseks.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	13 583	4 500	1,9%
Helikunst	66 369	11 300	4,8%
Kirjandus	22 094	6 510	2,8%
Kunst	2 556	730	0,3%
Näitekunst	9 398	1 800	0,8%
Rahvakultuur	223 044	102 000	43,6%
Sport	333 529	107 029	45,8%
KOKKU	670 573	233 869	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Valgamaa Spordiliit	18 029	7,7%
Otepää Kultuurikeskused	13 863	5,9%
Valga Muuseum	7 184	3,1%
Otepää Vallavalitsus	6 562	2,8%
Tõrva Vallavalitsus	6 422	2,7%
Valga Kultuurikeskus	5 680	2,4%
Valgamaa Rahvakultuuri ja Käsitöö Keskseits	5 074	2,2%
Augas, Rein	5 000	2,1%
Valga Keskraamatukogu	4 859	2,1%
Tõrva Spordiseits	4 734	2,0%
KOKKU	77 407	33,1%

Viljandimaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Aili Anderson esimees

Leana Liivson aseesimees

Margit Kurvits

Jaan Jaago

Aire Levand

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Leana Liivson esimees

Pille Kährik aseesimees

Aire Levand

Margit Kurvits

Karolin Atonen

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	439	601 758
Taotluste alusel tehtud eraldused	251	231 420
Riigimaksud loometöötasudelt		0
Ekspertgrupi algatused	11	18 500
Nõukokku edasi saadetud taotlused	1	2 000

2025. aasta tegevuse ülevaade

Viljandimaa ekspertgrupp on maakonnas jätkuvalt asendamatult rahastusallikas, mis tagab kultuuri- ja spordivaldkonna eestvedajatele tegutsemiseks vajalikud tingimused ja toe.

2025. aastal oli oluline uute algatuste toetamise kõrval ka traditsiooniliste sündmuste jätkusuutlikkuse tagamine, et hoida elujõulisena nii kogukondlikke kultuuriüritusi kui ka piirkondlikku sporditegevust. Toetatud projektide mõju avaldub eelkõige selles, et need toovad kogukonda kokku ja suurendavad piirkonna nähtavust. Toetatakse festivale, pärimus- ja rahvakultuuri üritusi, spordiüritusi ning kohaliku identiteedi ja ajaloo seotud ettevõtmisi. Iga algatus on oluline, sest toetus annab tegijatele kindlust ja julgust oma ideid ellu viia.

Viljandimaal on oluline toetada nii harrastuskollektiive kui ka loovisikuid ja sportlasi, kes esindavad maakonda väljaspool piirkonda, mistõttu avaldub mõju lisaks kohalikule kultuurielule ka maakonna mainele laiemalt.

Ekspertgrupp täitis oma eesmärgid: toetada kohalikke kultuuri- ja spordisündmusi ning rahastada aktiivseid kogukondlikke algatusi, mis moodustavad suure osa taotlustest. Samas on piiravaks teguriks rahaliste vahendite maht võrreldes taotletava summaga. Siiski on ekspertgrupi hinnangul hea, et taotlusi esitatakse palju – see näitab, et Viljandimaa kultuuri- ja spordielu on aktiivne ning toetused on olulised ja kättesaadavad.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2025. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	7 310	800	0,3%
Helikunst	101 873	22 302	8,9%
Kirjandus	15 946	2 831	1,1%
Kunst	17 257	4 300	1,7%
Näitekunst	4 850	3 000	1,2%
Rahvakultuur	259 654	129 163	51,7%
Sport	194 868	87 524	35,0%
KOKKU	601 758	249 920	

Suurimad toetuste saajad 2025. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Viljandimaa rahvakultuuriselts	31 181	12,5%
Viljandimaa Omavalitsuste Liit	19 680	7,9%
Viljandimaa Spordiliit	15 100	6,0%
TreeTan OÜ	12 600	5,0%
MTÜ Motospordiklubi Nord	5 500	2,2%
Põhja-Sakala Kultuurikeskus	5 324	2,1%
Altmar Looris	5 000	2,0%
Viljandi Käsipalliklubi HC	5 000	2,0%
Eesti Pärimusmuusika Keskus	4 990	2,0%
Viljandi Spordikool	4 820	1,9%
KOKKU	109 195	43,7%

Võrumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Silja Otsar	esimees
Hille Saarepuu	aseesimees
Priidu Teppo	
Kaja Tullus	
Hillar Irves	

Ekspertgrupi koosseis 2025–2027

(kinnitatud 26. märtsil 2025 protokolliga nr 2/2025-S09)

Priidu Teppo	esimees
Silja Otsar	aseesimees
Ingrit Kala	
Tiia Allas	
Hillar Irves	

2025. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	449	577 396
Taotluste alusel tehtud eraldused	370	233 740
Riigimaksud loometöötasudelt		676
Ekspertgrupi algatused	30	26 500
Nõukokku edasi saadetud taotlused	0	0

2025. aasta tegevuse ülevaade

Võrumaa ekspertgrupi eesmärgid said 2025. aastal üldjoontes täidetud. Toetati maakonna kultuuri- ja spordielu olulisemaid ettevõtmisi, pidades silmas nii suuremate kui ka väiksema osalejate arvuga sündmuste toetamist ning regionaalset tasakaalu. Samas ei ole võimalik maakonna tähtsündmusi suuremas mahus toetada vahendite nappuse tõttu, mis piirab ka eesmärkide täitmist.

Taotluste hulk on suur ning paljudel mittetulundusühingutel on soov korraldada oma piirkonnas kultuuri- või spordisündmusi. Samuti on kasvanud vajadus rahvarõivaste valmistamise järele, kuna olemasolevad rõivad pärinevad sageli 20–30 aasta tagusest ajast ning tantsurühmades on palju liikmeid vahetunud.

Ekspertgrupi toetuste jagamise strateegia on püsinud üldjoontes stabiilne ning võrreldes varasemate aastatega suuri muutusi ei ole. Uusi algatusi esitati ning neid ka toetati; edaspidi, kui need muutuvad traditsiooniks, on võimalik toetussummasid suurendada. Stipendiume taotletakse peamiselt spordivaldkonnas, samas kui teistes kultuurivaldkondades on huvi väiksem. Võrumaaga mitteseotud taotlusi esitati mitmeid, kuid need jäid toetuseta.

Võrumaa ekspertgrupp peab oluliseks ka tunnustamist, aasta lõpus jagatakse rohkelt preemiaid ning seda traditsiooni peetakse vajalikuks jätkata.

Maakonnale on suurima mõjuga eelkõige suursündmused, nagu laulu- ja tantsupeod, traditsioonilised žanripäevad ning spordivõistlused, aga ka teised suure osalejaskonnaga ettevõtmised. Tänu

suurele publikuhuvile jõuab Kultuurkapitali toetus laia rahvahulgani. Pikemas perspektiivis on kõige suurema mõjuga projektid, mis hoiavad ja arendavad kõige ehedamas mõttes paikkondlikku identiteeti ning pärimuskultuuri, samuti algatused, kuhu on kaasatud noored või mida noored ise ellu viivad.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2024. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Arhitektuur	0	0	0,0%
Auvi	2 400	1 700	0,7%
Helikunst	131 970	52 710	20,3%
Kirjandus	23 823	10 520	4,0%
Kunst	11 841	6 800	2,6%
Näitekunst	27 120	6 550	2,5%
Rahvakultuur	235 343	117 360	45,1%
Sport	144 899	64 600	24,8%
KOKKU	577 396	260 240	

Suurimad toetuste saajad 2024. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Sihtasutus Võrumaa Arenduskeskus	14 300	5,5%
Võrumaa Spordiliit	11 200	4,3%
Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus	10 300	4,0%
Võru Muusikakool	8 060	3,1%
MTÜ A. Teppo Löötsatalu	7 450	2,9%
MTÜ Võru Folkloorifestival	6 000	2,3%
Sihtasutus Võru Kannel	5 900	2,3%
Võru Instituut	5 750	2,2%
Õie Sarv	5 000	1,9%
MTÜ Seto Kuninglik Teater	4 000	1,5%
KOKKU	77 960	30,0%

Lähiaastate arengud

Kultuurkapitali eelarve maht sõltub alkoholi- ja tubakatoodete aktsiisimääradest ning erinevate hasartmängude maksustamisest. 3,5% riigieelarvesse laekuvast alkoholi ja tubakatoodete aktsiisist ning 47,8% hasartmängumaksust laekuvad Kultuurkapitali eelarvesse ja moodustavad 98,5% kõigist tuludest.

2023. aasta suvel võttis Riigikogu vastu alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse, mis nägi ette alkoholi ja tubakatoodete aktsiiside 5%-lise aktsiisitõusu 2026. aasta 1. jaanuarist ja sarnane tõus peaks jätkuma veel ka 2027. aastal.

Rahandusministeeriumi 2025. aasta oktoobris tehtud prognoosi kohaselt peaks Kultuurkapitalile 2026. aastal alkoholi- ja tubakaaktsiisist laekuma 18,8 miljonit eurot. Võrreldes 2025. aasta eelarvesse kavandatud alkoholi- ja tubakaaktsiisi laekumisega peaks kasv tulema 0,8%. Eelneval kahel aastal on jäänud aktsiiside tegelik laekumine prognoositust mõnevõrra väiksemaks ja ka 2026. aasta kolme esimese kuu laekumiste põhjal ei ole tekkinud kindlust, et laekumine jõuab vastavusse prognoosituga.

Hasartmängumaksust peaks 2026. aastal Kultuurkapitali eelarvesse laekuma 31,7 miljonit eurot ehk 10,9% enam kui 2025. aastal. Kolme esimese kuu tegelik laekumine on olnud 2% väiksem aasta varasemast ja tervelt 13% väiksem 2026. aasta eelarvega planeeritud laekumisest. Aruande kirjutamise ajal saatis rahandusministeerium uue hasartmängumaksu laekumise prognoosi aastateks 2027–2030 ja kinnitust sai tõsiasi, et pool aastat tagasi tehtud prognoos, mille alusel on tehtud ka Kultuurkapitali 2026. aasta eelarve, oli liialt optimistlik. Uus prognoos kärbib oluliselt sügisprognoosi numbreid. Osaliselt võib selle põhjuseks olla kaughasartmängu maksumäära langetamine, aga oodatust kehvema tulemuse on 2026. aasta neljal esimesel kuul teinud ka Eesti Loto.

Nagu eelnevalt viidatud, võeti 2025. aasta detsembris vastu ja jõustati juba 1. jaanuarist 2026 järjekordne hasartmängumaksu seaduse muudatus. Selle muudatusega alandati hasartmängu maksumäärasid õnnemängudel ja osavusmängudel, kui neid korraldatakse kaughasartmänguna ehk elektroonilises keskkonnas. Kui 2024. aastal kavandati kaughasartmängu maksumäära tõus 2026. aastast 6 protsendini, siis uue muudatusega hoopis alandati seda maksumäära 0,5 protsendipunkti võrra aastas ja seda kolm aastat järjest kuni 2028. aastani. Sellega loodetakse meelitada uusi mängukorraldajaid taotlema Eestist tegevusluba, mis omakorda peaks tooma lisatulu riigieelarvesse. See lisatulu, kui see peaks tõepoolest tulema, on planeeritud suunata läbi Kultuurkapitali spordiehitiste renoveerimiseks ja rajamiseks ning kultuuri- ja spordivaldkonda eraraha kaasamise toetuseks. See tähendab, et Kultuurkapitalile lisanduvad uued ülesanded. Muutused on kavandatud ka hasartmängumaksust laekuvate vahendite jaotuses. Seda juhul, kui kaughasartmängumaksu laekumine riigieelarvesse ületab 27 miljonit eurot.

Kui kaughasartmängumaksu laekumine on eelarveaastal rohkem kui 27 miljonit eurot, jaguneb sellest summast enam laekunud osa järgmiselt:

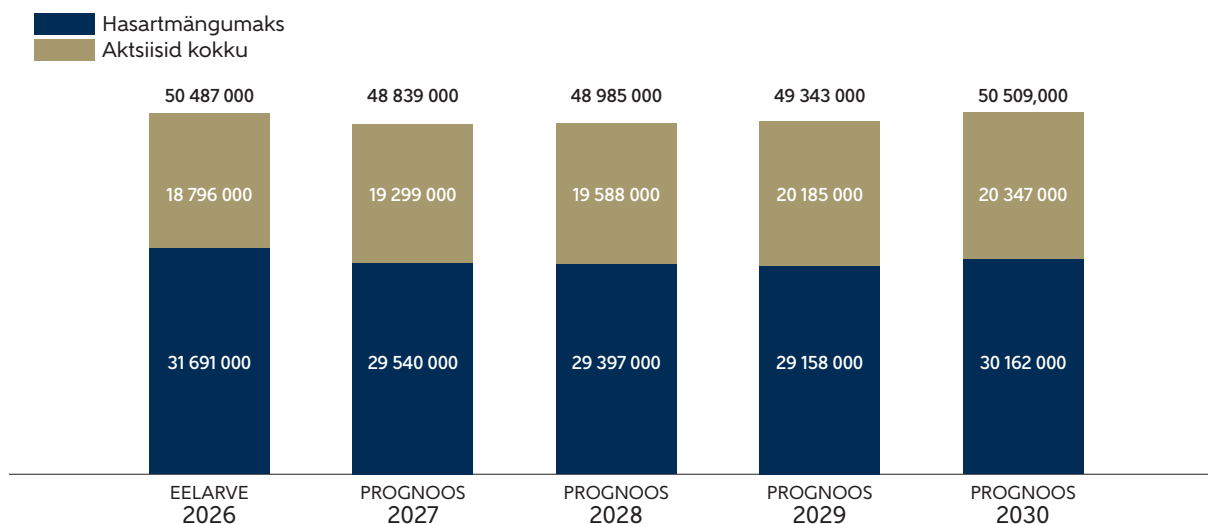
- 8% jääb riigieelarvesse;
- 12% määratakse täiendavalt Eesti Kultuurkapitalile, millest 52 protsenti eraldatakse kultuuriehitistele ning 2 protsenti kunstide ja rahvakultuuri valdkonda õppejõudude loometöö edendamiseks ning järele jääv osa jaguneb 75/25 suhtega sihtkapitalide ning ekspertgruppide ja nõukogu vahel;
- 80% ülelaekuvast summast määratakse Eesti Kultuurkapitalile nii, et see jaguneb spordiehitiste rajamise ja renoveerimise fondi (75%) ning kultuuri- ja spordivaldkondadele eraraha kaasamise fondi (25%) vahel.

Eeltoodu tähendab, et Kultuurkapitalile tuleb juurde kaks fondi:

- riiklikult tähtsate spordiehitiste rajamise ja renoveerimise rahastamise fond, kuhu laekub tulu kaughasartmängu maksustamisest. Fondi kaudu võib rahastada riiklikult olulisi spordiehitisi vastavalt Eesti Olümpiakomitee prioriteetide nimekirjale ja nende poolt esitatud taotlusele.
- kultuuri- ja spordivaldkonda eraraha kaasamise fond, kuhu laekub tulu samuti kaughasartmängult kogutavast maksust. Fondi kaudu toetatakse kultuuri ja spordi valdkonnas tegutsevaid mittetulundusühinguid ja sihtasutusi, kes on kantud tulumaksuseaduse §-s 11 sätestatud nimekirja ning on kaasanud eraraha ja taotlenud toetust. Toetusena võib taotlejale määrata kuni 50% summast, mis taotlejal on õnnestunud aasta jooksul eraannetusena kaasata. Toetusvoor avatakse igal kalendriaastal eelmisel aastal fondi laekunud vahendite ulatuses. Esimest korda saab sellest fondist raha taotleda 2027. aasta teises kvartalis.

Kokkuvõtliku ülevaate Kultuurkapitali 2026. aasta eelarvesse seaduse alusel laekuvatest tuludest võrreldes 2025. aastaga kassapõhise tuluga ning pikema vaate kuni aastani 2030, mis arvestab kavandatavaid maksumäärade muutusi ning põhineb rahandusministeeriumi 2026. aasta kevadprognoosil, annab järgmine graafik.

Graafik 8: Kultuurkapitali tulud aastal 2026 ning prognoos aastani 2030

Graafikult on näha, et kavandatud maksumuudatuse mõju Kultuurkapitali eelarvele on pigem negatiivne ja mingit uut tulu, mis võimaldaks 2027. aastal alustada kahe eelkirjeldatud fondiga, rahandusministeerium ei prognoosi. Näeme, et aastaks 2029 hasartmängumaksu tulu langeb võrreldes varasema aastaga ja alles aastaks 2030 võiks see jõuda 2026. aasta prognoosi lähedale.

Jätakuvalt on plaanis koostöös kultuuriministeeriumiga teha ettevalmistusi, et täiendada tulumaksuseadust uue paragrahviga, mis loob aluse tulumaksuvabastuse rakendamiseks annetamisel avalik-õiguslikule juriidilisele isikule, kelle tegevuse eesmärk on kunstide, rahvakultuuri, keha- ja spordi edendamine ning kultuuriehitiste rajamise ja renoveerimise toetamine rahaliste vahendite sihipärase kogumise ja sihtotstarbelise jagamise kaudu. Kehtiv tulumaksuseadus Kultuurkapitalile tehtavate annetuste pealt tulumaksuvabastust ega soodustust ette ei näe. See pärsib oluliselt suurimale kultuuri-, spordi- ja loomevaldkondade toetuste vahendajale annetuste tegemist.

2026. aasta eelarve tuludest ei ole plaanis suunata vahendeid põhikapitali täiendamiseks ega reserve suurendamiseks, aga aasta lõpuks on plaan muuta oluliselt põhikapitali paigutuse strateegiat. Kui siiani on 30% põhikapitalist paigutatud investeerimisfondide osakutesse ja 70% tähtajalistesse hoiustesse, siis edaspidi on plaan investeerida vähemalt 50% või isegi enam võlakirjadesse ning teistesse väärtpaberitesse.

On võimalik, et 2026. aasta teises pooles jõutakse ettevalmistavate tööde lepinguni ka viienda riiklikult tähtsa kultuuriehitisega, milleks on Rahvusooper Estonia juurdeehitus. Ettevalmistavad tööd on vajalikud, et selgitada välja juureehituse võimalik maht, mis arvestab ühelt poolt rahvusooperile vajaliku ruumiprogrammiga ja teisalt võtab arvesse ka muinsuskaitseadusest tulevaid piiranguid juurdeehituse alla jääval territooriumil.

Kokkuvõtteks

Kokkuvõtvalt saab 2025. aasta kohta öelda, et kõik Kultuurkapitalile seadusega pandud ülesanded said täidetud, saja aasta möödumist Kultuurkapitali asutamisest tähistati tagasihoidlikult, aga siiski piisavalt väärilt ning organisatsioon ise arenes senisest kaasaegsema ja andmekaitse seisukohalt turvalisema töökorralduse suunas.

Hoolimata Eesti majandust tabanud langusest oli Kultuurkapitalile maksutulude laekumine hea, hasartmängumaksu laekus plaanitust enam, aktsiiside laekumised jäid küll eelarvega võrdluses miinusesse, aga võrreldes aasta varasemaga oli laekumine väikese kasvuga.

Tulud kasvasid, aga veelgi kiiremini kasvas taotluste rahaline maht, seda keskmiselt nii ühe taotluse arvestuses kui ka summaarselt. Kuna taotluste arv oli aasta varasemaga võrdluses mitu protsenti väiksem, suudeti säilitada eralduste ja taotluste suhe 2024. aasta tasemel.

Lihtsam oleks 2025. aasta kokku võtta selliselt, et eraldusotsuste tegemiseks kasutatav rahasumma kasvas, taotluste arv vähenes, eraldusotsuste arv samuti vähenes ja see kõik kokku andis selle, et eraldusotsusele vastav summa ühe taotluse kohta kasvas enam kui 5%. Statistikaameti andmetel tõusis tarbijahinnaindeks 2025. aastal 2024. aasta keskmisega võrreldes 4,8%.